

xxvii. dönem çalışma raporu

türk mühendis ve mimar odaları birliği XXVII. dönem çalışma raporu

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
FİZİK MÜHENDİSLERİ ODASI
GEMİ MÜHENDİSLERİ ODASI
GEMİ MAKİNALARI İŞLETME MÜHENDİSLERİ ODASI
HARİTA VE KADASTRO MÜHENDİSLERİ ODASI
İÇ MİMARLAR ODASI
İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI
KİMYA MÜHENDİSLERİ ODASI
MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI
MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI
METALÜRJİ MÜHENDİSLERİ ODASI
METEOROLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI
MİMARLAR ODASI
ORMAN MÜHENDİSLERİ ODASI
PETROL MÜHENDİSLERİ ODASI
ŞEHİR PLANLAMA MİMAR VE MÜHENDİSLERİ ODASI
ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ XXVIII. GENEL KURULU

GÖRÜŞMELER :

YER : D.S.İ. TOPLANTI SALONU, ANKARA
GÜN : 30-31 MART 1984, CUMA - CUMARTESİ
SAAT : 10.00

SEÇİMLER :

YER : TMMOB BİNASI
GÜN : 1 NİSAN 1984, PAZAR
SAAT : 9.00-17.00 ARASI

GÜNDEM :

- 1 — Açılış, Başkanlık Divanı seçimi,
- 2 — Saygı duruşu,
- 3 — Yönetim Kurulu adına Başkan'ın konuşması,
- 4 — Konukların konuşmaları,
- 5 — Komisyon seçimleri,
- 6 — Çalışma raporunun, Mali raporun ve Denetleme raporunun okunması,

- görüşülmesi ve hakkında karar alınması,
7 — Komisyon raporlarının görüşülmesi ve hakkında karar alınması,
8 — Adayların ilanı,
9 — Seçimler.

XXVII. ÇALIşMA DÖNEMİNDE
TMMOB'DE
GÖREV ALANLAR

YÜKSEK ONUR KURULU

Ömer Kuleli(Asil)	Kimya M.O
Aydan Bulca(Asil)	Mimarlar O.
Cezmi Elgin(Asil)	Yargıtay (5.8.1983'e kadar)
Fikret Ungan(Asil)	Danıştay (5.8.1983'e kadar)
İhsan Mennan(Asil)	Bayındırlık Bak. (5.8.1983'e kadar)
Rüştü Özal(Yedek)	İnşaat M.O
Seyfi Kipmen(Yedek)	Elektrik M.O
Ömer Köknar(Yedek)	Yargıtay (5.8.1983'e kadar)
Necati Aras(Yedek)	Danıştay (5.8.1983'e kadar)
Erol Tuğa(Yedek)	Bayındırlık Bak. (5.8.1983'e kadar)

DENETLEME KURULU

Rıfat Ergül (Asil)	Elektrik M.O
Zeki Kırkayak (Asil)	İnşaat M.O
Osman Sargın(Asil)	Mimarlar O.
Eyüp Ergeçen (Yedek)	Makine M.O
Seçkin İnceefe (Yedek)	Maden M.O
Ali Vardar(Yedek)	Jeoloji M.O

YÖNETİM KURULU GÖREV BÖLÜMÜ

Bülent Tanık (Başkan)	şehir Pl. M.M.O.
Teoman Alptürk (II. Başkan)	Elektrik M.O.
Kadir Pala (Sayman)	Harita ve Kadastro M.O. (12.10.1982'e kadar)
Cemal İşleyici (Sayman)	Harita ve Kadastro M.O. (12.10.1982'den sonra)

GENEL SEKRETER

Faruk Aktuzlu Kimya M.O. (24.12.1982'den sonra)

YÖNETİM KURULU

Elektrik M.O.	Teoman Alptürk	A.Kadir Kahraman,Selçuk Esen
Fizik M.O.	Mustafa Gülenç	Recep Ünver,Şenol Cebeci
Gemi M.O.	Bülent Şener	Naci Çankaya,Ahmet Çaçatay
Harita ve Kad. M.O.	Fatih Yılmaz*	Kadir Pala*,Cemal İşleyici

İç Mimarlar O.	Zekai Selen**	Sevim Sönmez,** Ferhat Dorkip**
İnşaat M.O.	Erdal Bingöl	Hasan Erkan,Güney Özcebe
Jeoloji M.O.	Aydın Aras**	Cumhur Bat,Ayhan Kösebalaban
Kimya M.O.	Murat Gültekingil*	Asuman Oktay,Dicle Derman
Maden M.O.	Ömer Yenel	İsmail Kıröğlü,Osman Demirağ
Makina M.O.	Müfit Akyos	Fahrettin Ateş,Merih Özgen
Metalürji M.O.	Necla Yıkılmaz	Adnan Ünlü
Meteoroloji M.O.	Cemal Gül**	Hilmi Sabuncu**
Mimarlar O.	Fatih Söyler**	Abdullah Tuncel**,Ahmet Sönmez
Orman M.O.	İsmet Öztunalı	Saim Yaşar Kaya,Özgen Karacalı
Petrol M.O.	Necdet Pamir	Fethi Çimen,Suavi Durusu
Şehir Pl. M.M.O.	Bülent Tanık	Kemal Sarp,Nevzat Uğurel
Ziraat M.O.	Sami Doğan	A.Seydi M.Oğulları,Y.Ziya Erdil

Asil Üye ve Yedek Üyeler, 27. Genel Kuruldaki seçim sonuçlarını göstermektedir. Dönem içinde (*) ile işaretlenen üyeler istifa ederek, (**) ile işaretlenen üyeler TMMOB Tüzüğü'nün 23. maddesi uyarınca Yönetim Kurulu üyeliğinden ayrılmışlardır. 27. Dönem sonunda, Yönetim Kurulu üyeleri, koyu harflerle gösterilmişlerdir.

COPISEE YÖNETİMİ

Yavuz önen (Başkan) (27.4.1983'e kadar)

Çelen Birkan (Gn. Sekreter) (27.4.1983'e kadar)

Bülent Tanık (Üye) (27.4.1983'den sonra)

Teoman Alptürk (Üye) (27.4.1983'den sonra)

GİRİŞ

1984 yılı,TMMOB'nin kuruluşunun 30. yılıdır. 1954'de 5000 civarında meslektaşla yasama geçen Birliğimiz, bugün, 120 bin üyeyi kucaklayan, toplum içinde kolay edinilemeyecek özgünlüklere sahip bir kuruluşa dönüşmüştür.

TMMOB, mühendis ve mimarların toplum gelişmesindeki tartışılmaz önemi ile güç bulmaktadır. Mühendislik ve mimarlık alanına ilişkin düzenlemeleri yapabilecek, bu alanın gelişimini sağlayabilecek, demokratik yapısı ile de kurumsal erezyona en dayanıklı bir kuruluş türü olarak varlığını ve etkinliğini kanıtlamış bulunmaktadır.

TMMOB'nin etkinliğinin ve saygınlığının izlerini, çeşitli çıkar kesimlerinin karşıtlıklarında ve karalama çabalarında bile bulmak mümkündür.

Mühendis ve mimarlarımız, bugün toplumsal işbölümü açısından, işlilik ve üretkenlik açısından, çalışma koşullarının yarattığı maddi ve manevi duyumsuzluklar bakımından, derinleşen ve ayrışan uzmanlıklarının toplumca yeterince kavranılıp aranır olmaması açısından, sorunludur. Bu sorunların çözümünün ancak mühendis ve mimarların örgütlü bir güç olması ile sağlanabileceği ortadadır.

Son yılların bir başına kalmış mühendis ve mimarlarının, birkaç ay içinde TMMOB'ne artan ilgileri, bu gereksinmenin doğal sonucudur. Giderek daha da artacağı gözlemlenen bu ilgi ve sarılmanın temelleri doğru kavranmalı; mühendis ve mimarların kendi kuruluşlarına artan ilgileri, uzun erimli bir bakış

ile yine kendileri için üretken bir mekanizmanın girdileri haline getirilmelidir. TMMOB gibi kuruluşların, kuruluş olarak varlığı, üyelerinin ve ilgi alanlarının sağlıklı ilişkiler içinde olmasının teminatı olduğu kadar, demokratik bir toplum yapılanması için de vazgeçilmez önem taşımaktadır.

Bu tür kuruluşların korunup kollanması, demokratik toplum yapılanmasının temel taşlarının korunup, kollanması anlamını her zaman taşıyacaktır.

TMMOB ve benzeri kuruluşların, zaman zaman değişik görüş ve programların etkisi altında kalması doğaldır. Bu onların korunması gereken dinamik özlerini oluşturur. Kısacası, bu kuruluşlarda söz ve ortam bulan görüş ve programların renkliliği ve çeşitliliği, mühendislik deyimi ile bu kuruluşların «kalite» sini oluşturur. Kuruluşun kalitesini oluşturan faktörlerin değerlendirmesi yapılırken, kuruluşun standardına —kısaca demokrasinin temel taşlarından biri olma özelliğine— karşı yanlış tavır alınması, sonuçta herkesin zararlı duruma düşmesini getirecektir. TMMOB ve benzeri kuruluşların yukarıda kullanılan anlamı ile standardı, bu kuruluşları oluşturan sürecin, kuruluşu örgüt yapan amaç ve ilkelerin, her durum ve şartta savunulmasıyla korunabilir.

Maksimalist —kısa dönemli azami yarar hedefli— programlara bağlı kalınmadan TMMOB'nin yarısını yaratabilmek, onun dününü ve bugününü doğru kavramakla sağlanabilir.

Meslek Olma Süreci ve Meslek örgütleri

Çağımızda, bir çok meslek için mesleki örgütlenme potansiyeli, meslek olma sürecinin bir unsuru olarak ortaya çıkmaktadır. Mesleki örgütlenme, mesleğin oluşmasını ve toplumca kabul edilmesini sağlayan, ama aynı zamanda bunların ürünü olarak olgunluğa kavuşan bir olgudur.

Farklı uğraşların meslek olma sürecinde, özgün yönler bulunduğu kadar ortak yönler de bulunmaktadır. Hemen her meslek için meslek olma sürecinin ilk göze çarpan çabası, meslek üyelerinin içsel birliğinin sağlanması çabalarıdır. Bu bütünlüğün yanı sıra, sürdürülen uğraşın - mesleğin, toplum nezdinde meşrulaştırılması da, erişilmek istenen bir amaç olarak göze çarpar.

Kısaca; toplumsal işleyişin gereksinme duyduğu belirli bir uzmanlık formasyonu olanlar, bu uzmanlıkları için bir pazar oluşturma ve bunu denetim altına alma çabası içine girerler. Bu sürecin, ekonomik - politik ve ideolojik boyutları olan bir mücadeleyi içerdiği açıktır.

Öte yandan, meslek olma sürecinin başarıya ulaşması, meslek olarak varlığını meşru bir zeminde sürdürebilmek; bir takım mesleki normların ahlak kurallarının tanımlanmasını ve yerleşmesini de gerektirmektedir. Cumhuriyet dönemi Türkiye'sinin mühendislik ve mimarlık alanına ve TMMOB'ne ilişkin düzenlemelerinde, bu belirlemelerin ifadeleri kolayca görülecektir. Cumhuriyet Dönemi Türkiye'sinde Mühendislik ve Mimarlık Mühendislik ve mimarlık faaliyetlerinin, tanımlanmış meşru bir uğraş olarak resmileşmesi doğrultusundaki ilk adımlar, 1927 yılında atılır, iki mühendis milletvekilinin önerisiyle yasalaşan «Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun», Cumhuriyetin bu alana ilişkin ilk düzenlemesidir. Bu kanunun gerekçesinde :

«Son zamanlarda, hiçbir sıfat ve yetki olmadığı halde, mühendis ve mimar ismini taşıyanların türedikleri ve bunların başaramayacakları işlere giriştikleri, (sonuçta memleketi zarara soktukları) görülmektedir.»

«Bu kanunun kabulü ...bu gibi türedilerin meydana almasına...» engel olacak, «hakiki mühendis ve mimarların itibar ve rağbetinin çoğalmasına ve memleketimizde birçok fedakarlıklarla tesis ve idame edilen meslek mekteplerinin hukuk ve haysiyetinin tanınmasına... bin netice hayat ve servetimizin (güvenli bir biçimde geliştirilmesine) hizmet edilmiş olacaktır» denmektedir.

Görüldüğü gibi yasa, «sıfat ve yetkinin» yani yetkinin, belirli bir eğitimden geçenlere tanınmasını zorlamakta, mühendislik ve mimarlık mesleklerinin «rağbet ve itibarını» geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu alana ilişkin ikinci düzenleme, 1938'de çıkarılan 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanundur. Halen yürürlükte olan bu düzenleme ile, ilk yasanın boşlukları giderilmeye çalışılmıştır.

Ne var ki, getirilen bu iki yasal düzenleme ile de, mesleğe toplumda beklenen yer ve «farklılaşma» yeterince kazandırılmamıştır. Bu boşluklar 1940'lı yılların ortalarından itibaren, «Türk Yüksek Mimarlar Birliği» ve «Türk Yüksek Mühendisler Birliği» derneklerince tartışılmaya başlanmıştır. Bu tartışmalar 1954'de kurulacak olan TMMOB'nin ortamını oluşturur.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin Kuruluşu

1950'li yıllar Türkiye'de mühendislik ve mimarlık hizmetlerine duyulan gereksinimin görece artış gösterdiği yıllardır. Kentleşme, alt yapı hizmetleri, baraj ve yol inşaatları ve sanayideki kırıdanma, mühendislik ve mimarlık alanlarının belirlenmesine ivedilik kazandırır. Hemen bu yıllarda, iki yasa teklifi meclise sevk edilir. Bunlardan, kendisi de mühendis olan Süleyman Kuranel'in teklifinin gerekçesinde, şunlar yer almaktadır :

«(Mühendislik ve mimarlık alanları), bugüne kadar iş ve fayda, hak ve yetki ölçüleriyle planlaştırılmış değildir. (Meslektaşlar), eserine ve cemiyete karşı vazife ve haklarını müeyyideleşmiş görmek huzurundan mahrum... bulunmaktadır.» «(Mühendis ve mimarlar), kendisi için yetiştirdikleri hayat ve cemiyet karşısında... himayesiz ve murakebesiz bulunuyorlar.» «...pek sarıh çizgilerle ayırt edilmesi lazım gelen bir mimar ile bir mühendisin iş sınırları bile birbirine geçmiş, hak ve yetkileri birbiri ile çatışmıştır.» «..pratik bazı tecrübelerinden cesaret alan teknisyenlerin de mühendislik faaliyetine imkan bulmaları, göz yumulmayacak zararlar meydana getirmektedir.»

Mühendis Himmet Ölçmen'in teklifinde ise :

«Bir çok memleketlerde mühendis ve mimarların is hayatındaki muvaffakiyetleri, karakterleri, iktisap ettikleri ihtisasları, veya meslek prensiplerine uygunsuz hareketleri, kendileri tarafından kurulan cemiyetlerce en doğru olarak takdir, tespit ve kontrol edilmekte...» deniliyor.

Sonuç olarak bu iki teklif birleştirilerek, 27 Ocak 1954'de Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'ni kuran yasa kabul edilir.

6235 Sayılı TMMOB Yasasının 1. maddesi, Türkiye'de mesleklerini uygulamaya kanunen yetkili, asker ve sivil tüm mühendis ve mimarları aynı kuruluşun çatısı altında toplayarak, meslek üyelerinin içsel birliğini sağlamayı amaçlamaktadır.

Yasa; Orman ve Ziraat Mühendislerinin de dahil olmak üzere, mevcut tüm birliklerin temsilcilerinden oluşan bir müteşebbis heyeti, TMMOB'nin kuruluşu ile görevlendirir.

1954 yılı içinde yaklaşık 5000 üye ve 10 ihtisas odası ile faaliyete geçen TMMOB'nin görevleri arasında; «bilimum mühendis ve mimarları ihtisas kollarına ayırmak ve her kol için bir oda tesis etmek...» «Ammenin ve memleketin menfaatleri, mesleğin inkişafı, meslek mensuplarının hak ve yetenekleri bakımından lüzumlu gördüğü bütün teşebbüs ve faaliyetlerde bulunmak.» «Meslekle alakalı bilcümle mevzuatı, normları, fenni şartnameleri incelemek ve bunlar hakkındaki düşünceleri alakalılara bildirmek» yer almaktadır.

Türkiye cumhuriyeti 30 yılını geride bırakırken, mühendis ve mimarlar, kendi meslek alanlarını kendilerinin düzenleme yetkisini, yasal düzeyde kabul ettirmiş görünmektedirler.

1959 yılında TMMOB'nin iç işleyişine ilişkin bir yasa değişikliği yapılır. Ancak TMMOB için, 1961 Anayasasının getirdiği düzenlemeler büyük önem taşımaktadır. 1961 Anayasasının 122. maddesi;

«Kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları, kanunla meydana getirilir ve organları kendileri tarafından kendi üyeleri arasından seçilir.»;

«İdare seçilmiş organları, bir yargı mercii kararına dayanmaksızın, geçici veya sürekli olarak görevinden uzaklaştırılmaz. Meslek kuruluşlarının tüzükleri, yönetim ve işleyişleri demokratik esaslara aykırı olamaz» demektir.

Anayasanın bu düzenlemesi, TMMOB'nin demokratik seçimli işleyişini ve idareden özerk konumlanmasını güvence altına alan hükümlerdir.

1954'den 1983'e 29 yıllık TMMOB pratiği, bu yasal çerçeve içinde sürdürülmüştür. Bu çerçevenin sağladığı özerk yapılarına ve demokratik işleyiş, 60'lı yıllarda, sayıları son derece artarak, yığınsallaşan mühendis - mimar varlığıyla birleşerek, TMMOB'nin karakterini oluşturur, TMMOB bu dönemde, kamu sektörünün hiyerarşik ve politik bağımlılık ilişkisinin ve özel sektörün kapalı çıkar ilişkisi çerçevesinin dışında kalarak, bağımsız bir bilgi üretim merkezi olabilmiş; mühendis ve mimarların, hayatın her alanında karşılaştıkları sorunları ve deneyleri birbirlerine ve ilgililere aktarabildikleri bir eğitim odağı olagelmıştır. TMMOB ortamının, ürettiği ülke gerçeklerine ilişkin görüş ve önerilerin bilimselliği ve ileri görüşlülüğü, zaman içinde kanıtlanmaktadır.

TMMOB ve Odalarının, yüzlerce yayınında, sayısız araştırma, rapor ve

belgesinde somutlanan üretkenlik, hiç şüphesiz yapının çok sesli, kollektif çalışmaya açık, gönüllülük esasına dayanan, demokratik işleyişinden kaynaklanmaktadır. Bu nitelikler TMMOB'nin dinamik ve üretken bir yapı olmak için titizlikle korumaya çalıştığı niteliklerdir.

Bugün TMMOB'nin varlığını ve gerekliliğini savunan, geleceğin kurma sorumluluğunu taşıyan mühendis ve mimarların önünde, birkaç temel görev durmaktadır :

1. TMMOB'nin kuruluş ve oluşum sürecine aykırı dışsal (yasal vb.) düzenlemelere karşı; TMMOB'nin tüm mühendis ve mimarlara her zaman gerekli bir kuruluş olduğunu unutmadan, görüş farklılıklarını aşan bir birliktelik oluşturmak,
2. TMMOB'ni savunmanın, yada Birlik'te varoluş mücadelesi vermenin, 6235 sayılı Yasa metnini, yada «memaliki» savunmak olmadığı, mühendis ve mimarlar için bir kurulumu savunmak olduğunu; mühendis ve mimarlara gerekli bir kuruluşun, ancak onların katılımıyla ve ortaklaşa üretimde bulunmalarıyla var ve etkin olabileceğini kavrayıp kavratmak,
3. TMMOB örgütlülüğünün ürünlerini alıp, değerlendiren bir ortamı genişletmenin yanında, üretimin içeriği, niteliği ve biçimine bastan, karar aşamasından üye katılımını sağlayıcı araç ve mekanizmalara önem vermek; bu nedenle, TMMOB'nin dününe ve bugününe damgasını vuranların ayırt edici niteliklerinin, «insanın, bütünü kontrol edebildiği bir üretim sürecine, zevkle ve gönüllü katıldığı ilkesinin» korunmasını ön planda tutmak. Başka bir deyişle; «insanın, kendini ilgilendiren konularda, bastan sona karar kademesinde yer alması ilkesini savunmanın, insanı savunmanın gereği olduğunun,» çalışmaların her anında varılmak istenen temel amacın bu olduğunun, unutulmamasını sağlamak.

TMMOB'nin yarınını, bugünden, daha sağlıklı hurmanın başka aracı bulunmamaktadır.

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ (TMMOB) XXVII. DÖNEM ÇALIŞMALARI

2.1

türk mühendis ve mimar odaları birliği XXVII. dönem çalışmalarının ana hatları

2.1.1. XXVII. GENEL KURUL

Sıkıyönetimce yapılan yaklaşık bir aylık bir ertelemeden sonra 22 Mayıs 1982'de toplanması öngörülen genel kurul, 27 Haziran 1982 günü, Ankara'da DSİ toplantı salonunda bir araya geldi. 26. Dönem çalışmalarını değerlendirip, idari ve mali açıdan oybirliği ile aklayan genel kurul, 27. Dönem çalışmalarına ışık tutacak bir dizi kararı da benimsedi.

Meslek alanına ilişkin yeni düzenlemeler konusunda daha etkin bir çalışmanın ortaya konması, işsizlik ve düşük ücretler konusunda ağırlıklı çalışmalar yapılması, TEK, Telsiz Yasası ve ihtisas alanına ilişkin yetkilerin korunması, ortak mesleki denetim çalışmalarının yurt sathına yayılması, tüketicinin korunması ve başta İstanbul ve diğer illere de yayılmak üzere, ortak bina çalışmalarısıyla desteklenecek ortaklaşa düzenlemelerin hızlandırılması konularını içermekte olan konular görüşüldü. 27. Genel Kurul bunların yanında genel kurul komisyonlarından gelen raporları da değerlendirerek kabul etti. Ana sorunlar komisyonunca hazırlanan ve Genel Kurulca kabul edilen rapor bütünüyle şöyledir :

«TMMOB 27. olağan genel kurulu, ülkemizde sosyal, siyasal ve ekonomik önemli kararların alınmakta olduğu tarihi bir dönemde toplanmış bulunmaktadır, üretim ve toplum yapısının yeniden gözden geçirildiği ve biçimlendirildiği günler yaşamaktayız Yeni bir Anayasa hazırlanmakta ve özellikle mesleki alanlarda çok önemli yasalar çıkarılmaktadır. Bu nedenle toplumun tüm kesimleri bir beklenti içine girmiş bulunmaktadır. Anayasanın ve yasaların bu beklentiyi karşılayabilmesi, yeni düzenlemelerin haklı, adaletli ve kalıcı olabilmesi için toplumda dinamik bir tartışma ortamının bir an önce başlatılması gerektiğine inanıyoruz.

Üretimin her alanında büyük sorumluluklarla özverili bir çalışma içinde olan mühendis ve mimarlar, bu amaçla, aşağıdaki genel kurul kararlarının ilgili mercilere iletilmesini görev saymaktadır :

1.Genel kurulumuz 1961 Anayasasının 10. maddesinde ifade edilen «Herkes, kişiliğine bağlı dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve özgürlüklere sahiptir. Devlet kişinin temel hak ve özgürlüklerini, fert huzurunu sosyal adalet ve hukuk devleti ilkeleri ile bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasi, iktisadi ve sosyal bütün engelleri kaldırır; insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlar» temel hükmünden ve imzalayarak kabul ettiğimiz uluslararası sözleşmelerde ifade edilen haklardan geriye dönüşün, toplumumuzun gerçekleriyle bağdaşmayacağı görüşündedir. Yeni Anayasa hazırlanırken, bölümlerin tümü bu temel belgelerdeki hükümlerin izlerini taşımalıdır.

2. Halen yürürlükte bulunan Anayasanın, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının kuruluşunu öngören 122. maddesi,yeni hazırlanmakta olan Anayasada aynen yer almalıdır.

3. Yeni Anayasada, tüm kamu çalışanlarına sendika kurma, grev ve toplu sözleşme haklarının verilmesini öngören bir madde yer almalıdır.

4. Ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınma ile orman, madenler, toprak ve benzeri doğal kaynakların değerlendirilmesi, korunması ve işletilmesi, ulusal, ekonomik, sosyal ve fiziki bir plana bağlı olarak yürütülmelidir. DPT bu amaçlarla istişari bir kuruluş olmaktan çıkarılmalı, yaptırımcı bir işleve ve işlerliğe kavuşturulmalıdır. Bu durum Anayasada açıkça belirtilmelidir.

5. Olağanüstü dönemlerde, yetkinin yürütme erkinde yoğunlaşması, hızlı karar üretimini ve yeniden düzenlemeyi de gündeme getirmektedir. Ancak

imar affı, TEK, enerji, renkli TV, telsiz, tarım, madenler, petrol, staj gibi kentleşme ve üretimin karmaşık yapısını ve ulusal çıkarlarımızı ilgilendiren alanlarda, yasa tasarıları hızla hazırlanırken, ilgili tüm kesimlerin karar sürecine katılmalarının daha fazla gecikmeden sağlanması gerekmektedir. TMMOB ve bağlı Odaları, mesleki alanda zengin ve değerli çalışmalara sahiptir. Meslek alanlarımızı ilgilendiren tüm yasa tasarılarının hazırlanması sürecine, etkin olarak katılmak istiyoruz. Bu katılımın sağlanması için, ilgililerin gerekli çağrılarını yapması gerekmektedir.

6. Yatırım hacminin alabildiğine daraltılmış olması ve düzenli ve sürekli olarak artan fiyatlar, işsizliği ve geçim sıkıntısını yaygınlaştırmıştır. Bu durum, özellikle mühendis ve mimarların yurt dışına göçüne yol açmaktadır. Bu göç, ülke içinde yeri doldurulamayacak büyük kayıplara ulaşmıştır ve durdurulması gereken ulusal bir sorun olarak büyümüş bulunmaktadır. Bu durumun gözetilerek, ulusal düzeyde yeni bir istihdam ve yatırım politikası programlaştırılmalıdır.

7. Çağdaş teknolojik gelişme, bilimsel ve teknik alanda uluslar arası alışverişi, özellikle kalkınma çabası içinde olan ülkemiz için kaçınılmaz kılmaktadır. TMMOB ve benzeri kuruluşların, uluslararası mesleki etkinlikleri desteklenmeli, geliştirilmeli ve günümüzde karşılaşılan maddi ve bürokratik engeller ortadan kaldırılmalıdır.

Fabrikalarda, şantiyelerde, laboratuvarlarda, maden ocaklarında, tarımsal üretimin her alanında yadsınamaz görevleri olan yüz bini askın mühendis ve mimarın, yıllardır toplumumuzun ve yurdumuz çıkarına getirdiği görüş ve önerilerin doğruluğu ve haklılığı, günümüzde açıkça görülmektedir. Bu nedenle 26. genel kurulumuz, geleceğe yönelik önemli kararlar alınırken yukarıdaki görüş ve önerilerimizin gözetilmesinin, ulusal çıkarlarımızın bir gereği olduğu inancını bir kez daha belirtmeyi bir görev bilmektedir, ilgililere ve kamuoyuna duyurulur.»

2.1.2. XXVII. DÖNEM ÇALIŞMA PROGRAMLARI

27. Dönem çalışmaları, yapılan yasal düzenlemeler ile çalışma döneminin iki yıla uzamasından ötürü, iki ana çalışma programını ve bir de ara özel çalışma programını gerekli kılmıştır.

27. Genel Kurulun akabinde çalışmalarına başlayan yeni dönem Yönetim Kurulu, ilk çalışma programı taslağını hazırlayıp, Oda ve Şubelerin görüşüne sunmuş ve ilk Danışma Kurulunda görüşmeye açmıştır. Bu program özet olarak şu bölümleri içermektedir :

GİRİŞ

27. Dönem Çalışma Programı «örgütsel Sorunlar», «üye Sorunları», «Meslek Alanına ilişkin Çalışmalar» ve «Pratik Çalışmalar» bölümlerini içermektedir.

Çalışmaların ağırlık merkezinin belirlenmesinde, TMMOB dışı koşullardaki gelişmeler göz önüne alınarak, Yönetim Kurulu ve Danışma Kurullarında kaydırmalar yapılabilirdir. Günümüzde dış koşulların, toplumsal yapı ve

örgütlenmeleri yeniden şekillenmeye zorlayıcı olması; nasıl bir TMMOB sorusunun yanıtlarının, kamuoyunda olduğu kadar, kurum içinde de verilmesini gerektirmektedir. Bugün, TMMOB'nin durumunu ve geçmişini değerlendirerek, geleceğe yönelik uzun erimli bir programın, örgütsel ya da yapısal çalışma konularını içerir biçimde hazırlanıp, hayata geçirilmesi zorunludur. Bu çalışma programı, salt 27. dönemle sınırlı olmayan, uzun erimli ve zaman boyutundan arındırılmış bir program olarak hazırlanmış; geleceğin TMMOB'ni kuracak araçların neler olabileceğine ilişkin araştırmaların başlatıldığı bir dönemin çalışma programıdır, üyenin, demokratik bir toplumda, örgütlülüğün ve yatay karar odaklarının artırıldığı, özerk kurumlaşmanın yaygınlaştırıldığı meslek kuruluşlarının fonksiyonlarının bilincine kavuşturulmaya çalışılması, temel amaçtır. Bu kuruluşlar, kişinin kendisini ilgilendiren konularda söz ve karar sahibi olmaya geçişte, ilk karşılaştığı araçlardır. Bu nedenle, üyenin meslek alanına ilişkin konularda sınıdığı ve güvendiği bir kuruluşa yaratma ve/veya geliştirme gereği tartışılmaz. Üyenin sorunlarını çözmede, görüş oluşturma- geliştirme - açıklamada işlevsel bulduğu zaman, kuruluşa sahip çıkması doğaldır. Buna yönelik organizasyonların ve çalışma konularının bulunup çıkartılması, bu dönemin ana amacıdır.

TMMOB yönetici kadrolarının, mali ve idari işlerin yükünden kurtarılarak, temel görevleri olan üye ve meslek sorunlarına, üretici ve yaratıcı biçimde katılımlarının sağlanması gerekmektedir. Yönetimlerin yol göstericilik vasıflarının ön plana çıkabilmesi, bu dönemde alınabilecek böylesi yapısal - örgütsel düzenleme, karar ve uygulamalara sıkıca bağlıdır.

Toplumsal olaylardaki ve siyasal gelişmelerdeki hızlı değişimlerin fazlaca etkisi altında kalmadan, sakin, ileriye gören, uzun soluklu düzenlemeler yapılabilmesi, sağlık adımlar atmak için gereklidir. TMMOB'nin varlığının korunarak güçlendirilmesi görevinin önemi, günümüzde iyice belirginleşmiştir. Bu saptamaların ışığında çalışma konuları şöyle ele alınabilir :

A) YAPISAL - ÖRGÜTSEL ÇALIŞMA KONULARI

A — 1. Birimsel ilişkiler

TMMOB ve Odalar ilişkileri irdelenmeli, tıkanıklıkların nedenleri saptanmalı ve çözücü önlemler alınmalıdır. Bu önlemler, Oda - Şubeler - Temsilcilikler arası tıkanıklıkların da çözümüne yardımcı olmak amacı ile, TMMOB tarafından Odalara iletilmelidir ivedilikle yapılması gereken işlerden birisi de, TMMOB ile Oda ve alt birimler arası iletişimin sağlanması ve çalıştırılmasıdır.

Çalışmayan TMMOB ve Oda Temsilciliklerinin, Şubelerin, Koordinasyon Kurullarının tespit edilmesi, canlandırılması, mesleki denetim ve kontrol bürolarının oluşum biçimleri ile, merkezle ilişkilerinin, yeniden gözden geçirilerek belirli esaslara bağlanması gerekmektedir.

Odalar ile Birlik, Şubeler ile Odalar arası kaynak ve üretim ve örgütsel ilişki akımlarının gözden geçirilerek; ilkesel ve hukuksal ilişkilerin yenilenmesi sağlanacaktır. Yönetmelik ve ortak düzenlemeler çalışmaları, gerekli aydınlığa kavuşturularak, her birim tarafından sorumluluk duyulan bir olgu biçimine

getirilecektir.

A — 2. Ortak Düzenlemeler

Bu düzenlemeler, gerek Birlik ve Odaların kendi iç işleyişlerini, gerekse üyelere sunulan hizmetlerin organizasyonunu sağlayıcı olmalıdır.

Ortak düzenlemeler konusunda yapılacak çalışmalar, şu alt başlıklarda toparlanabilir :

1. Mekansal birliktelik
2. Ortak bürolar
3. Ortay yayın - BİRLİK ve TMMOB süresiz yayınları
4. Hukuk bürosu
5. Araştırma - dokümantasyon merkezi
6. Yayın satış merkezi
7. Santral ve matbaa gibi ortak kullanılacak araçlara ilişkin çalışmalar
8. Ortak kitaplık
- 9 Ortak lokal ve misafirhane

TMMOB yapısı içinde enformasyon sistemlerinin kurulması ve bu sistemlerin niteliklerinin nasıl olması gerektiği araştırılmalıdır. Bu sistemler, a) Meslek alanlarına ilişkin, b) özgün ve sürekli, c) Güncel bilgi üretimi, depolaması ve aktarılmasını sağlayıcı olmalıdır. Geçtiğimiz dönemlerde tartışılan bazı örnekler aşağıya çıkarılmıştır :

1. Kitaplık
2. Araştırma - dokümantasyon merkezi
3. Yayın arşiv ve satış merkezi
4. Teknik yardım merkezi/merkezleri
5. Deney ve test laboratuvarı
6. Proje ofisi

B) ÜYE SORUNLARI

üye sorunları çalışma konuları :

1. üyelerin özlük sorunlarının, yeni yasal düzenleme ve uygulamalardan kaynaklanan sonuçlarını incelemek, uzmanlık dallarının farklılaşmasından kaynaklanan kamudaki farklı uygulamaları, memur üyelerin örgütlenme sorunlarını belirleyip kamuoyuna duyurmak, yönetsel uygulamalardan doğan özlük sorunlarına karşı yasal desteği yaratmak, sosyal yardım ve dayanışma kurumunun TMMOB içinde geliştirilmesini sağlamak.

2. Özel kesimde çalışan mühendis ve mimarların özlük sorunları olarak, ihale ve iş koşullarının yasal düzenlemeleri, mesleki kontrol ve asgari ücret uygulamalarının haksız rekabeti önleyici ve mesleki uygulama kalitesini yükseltici boyutlarda gerçekleştirilmesi çalışmalarının geliştirilmesi.

3. İşsizlik ve meslek dışı çalışma konularında, gerekli duyarlılığın yaratılması ve önlem alınması için gereken girişimlerin yapılması.

4. Yurt dışında çalışan mühendis ve mimarlara ilişkin araştırma dokümantasyon, önlem paketleri ve bunların özlük haklarının korunması için gereken girişimlerin yapılması, olarak tanımlanabilir.

— Bu amaçlarla;

TMMOB üye ve özlük Sorunları Komitesinin sürekli çatısının oluşturulması :

- 1 — Kamuda Çalışan Üye Sorunları Alt Komisyonu oluşturulması
- 2 — özelde Çalışanlar Alt Komisyonunun oluşturulması
- 3 — Yurt Dışında Çalışanlar Komisyonları oluşturulması
- 4 — Mühendislik ve Mimarlık Eğitimi Alt Komisyonlarının Oluşturulması
- 5 — Tüketicinin Korunması Komisyonunun oluşturulması
- 6 — Meslek öncesi ve Meslek içi Eğitim Alt Komisyonlarının oluşturulması gibi çalışmalar ve gerekli görevlendirmelerin yapılması.

C) MESLEK ALANINA İLİŞKİN ÇALIŞMALAR

Meslek alanına ilişkin çalışmalarda, Odaların, uzmanlık alanlarına giren konularda gerekli araştırma, bilgi üretimi, dokümantasyon ve yayın gibi etkinlikleri sürdürmeleri temeldir. TMMOB bu çalışmaların yinelenmesini oluşturacak programlardan kaçınacak, ancak birden çok Odayı veya tüm mühendis ve mimar kilesini ilgilendirecek konularda devreye koordinatör olarak girecektir. Bu bağlamda :

TMMOB bir veya birkaç büyük mesleki etkinlik düzenlemeli, bunlardan birisi de Uluslararası nitelikte olmalıdır.

— Mühendislik Hizmetleri Teknik Kongresi

— Odalar Çalışma Programlarından desteklenerek, geliştirilecek bir kaç kongre, sempozyum, kurultay, seminer tipi etkinlik olmalıdır.

(Konular; enerji, teknoloji, çevre, konut, turizm, tarım gibi)

— İş veya çalışma güvenliğine ilişkin bir mesleki etkinlik düzenlenmelidir.

— Meslek alanlarına ilişkin konulardaki güncel gelişmelerin ve Oda değerlendirmelerinin basında yer alması ve TMMOB'ye bildirilmesinde süreklilik ve düzenlilik sağlanmalıdır.

— Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı özel ihtisas Komisyonlarına etkin katılımın sağlanması ve komisyonlarda temsilciler arası uyum ve koordinasyonun sağlanması gerekmektedir.

D) DİĞER ÇALIŞMA KONULARI VE PRATİK ÇALIŞMALAR

Diğer çalışma konularının güncel gelişmelerin zorladığı ve dönem başında belirlenemeyen konuların içermesi, Yönetim ve Danışma Kurullarının bu konuların geliştirilmesinde aktif rolünü gerektirmektedir. Bu alandaki çalışmaların başlıcaları şöyle tanımlanabilir :

1. Dış ilişkiler :

C.O.P.I.S.E.E. ve diğer uluslararası mühendislik ve mimarlık kuruluşlarıyla süregelen ilişkilerin gözden geçirilmesi, izlenecek politikaların belirlenmesi ve kurulmuş ilişkilerin birikimlerinin aktarımı için gerekli önlemlerin alınması,

ilişkilerde, verim ve etkinliği artırıcı düzenlemelerin sağlanması için, detaylara yönelik çalışmaların ivedilikle yapılması.

2. Anayasa vb. doğrudan TMMOB'yi ve/veya TMMOB ile birlikte daha geniş kitleleri ilgilendiren konularda yapılacak çalışmaların düzenlenmesi. Bunlara ilişkin uygulama programlarının hazırlanıp, hayata geçirilmesi.

3. TMMOB organizasyonuna ilişkin çalışmalar.

4. Yönetmelik düzenlemelerinin sağlanması.

— Kalite Belgeleme Yönetmeliği

— Mali işler Yönetmeliği

— Bilirkişilik - Hakemlik - Ekspertiz - Teknik Müşavirlik yönetmeliğinin düzeltilmesi

— Asgari ücret ve Çizim Standartları Tespit Komisyonunun çalıştırılması

2.1.3. ANAYASA VE TMMOB YASASINA İLİŞKİN DÜZENLEMELERE YÖNELİK ÇALIŞMA PROGRAMLARI :

TMMOB 27. Dönem Çalışma Programının hazırlanıp kabulü sırasında, T.Ç. Danışma Meclisinde de yeni Anayasa çalışmaları başlamış bulunuyordu. Danışma Meclisi Başkanlığından alınan ve kuruluşumuzun Anayasaya ilişkin görüşlerinin istendiği bir yazı ile 26. Dönemde Anayasa çalışmaları başlatılmıştı. Konunun hem kuruluş, hem de ülke için taşıdığı önem gözetilerek; 27. Dönem çalışmalarının ağırlığını, Anayasa hazırlığı ve Anayasa tasarısı ile getirilen 170. madde üzerine kaydıran düzenlemeleri içerir bir ara program, yönetim kurulunca hazırlanıp, TMMOB Danışma Kurulunda görüşüldükten sonra kesinleştirilmiştir. Bu ara program :

1) üyelerin ve TMMOB örgüt birimlerinin en geniş katılımıyla oluşturulacak TMMOB görüş ve önerilerinin, üretimini ve ürünlerin en geniş çevreye ulaştırılmasını sağlayıcı mekanizmayı kurmayı öngörmektedir.

2) Mühendis ve mimarların ilgi ve eğilimlerinin, demokratik mekanizmalar içinde bulunup çıkarılması yanında, Anayasa ile getirilen TMMOB ve benzeri meslek kuruluşlarına yönelik düzenlemelere ilişkin teorik hazırlık ve işbirliği çalışmalarını da söz etmektedir.

Nitekim Anayasanın meslek kuruluşlarına ilişkin öngördüğü düzenlemeler yürürlüğe girdiğinde, TMMOB'nin bu konudaki çalışma programı da oluşturulmuş bulunmaktadır. Bu ara program da, Anayasa ara programında gözetilen ilke ve mekanizmaları içermektedir.

2.2

XXVII. dönem çalışmaları

2.2.1. GİRİŞ

27. Dönem çalışmaları, 27. Genel Kurulun verdiği görevler ve gelişen son derece önemli dış düzenlemeler tarafından belirlendi. Birlik Genel Kurulunun yol gösterici kararları ışığında Hazırlanan Çalışma Programı, Bölüm 2.1.'de de

görülebileceği gibi 3 ana bölümden oluşmakta idi.

1. Yapısal - örgütsel çalışmalar,
2. üye sorunları ve üyeye ilişkin çalışmalar,
3. Meslek alanına ilişkin çalışmalar.

Çalışma Programının, Yapısal - örgütsel Çalışmalar bölümü, güncel gelişmeler ve yeni yasa düzenlemelerinin ışığında, iki alt bölümde ele alındı.

A. Anayasa ve TMMOB Yasasına ilişkin yeni düzenlemeler hakkındaki çalışmalar,

B. TMMOB örgüt içi birimsel ilişkiler ve önceki dönemde başlatılan ortak düzenlemeler.

Üye Sorunları ve üyeye ilişkin Çalışmalar Bölümü ise başlangıçta,

- A. Üyelerin özlük sorunlarına ilişkin çalışmalar,
- B. İşsizlik ve istihdam politikalarına ilişkin çalışmalar,
- C. Meslek içi ve mesleki eğitim çalışmaları,
- D. Teknik eleman göçü, dışarı ve içeri mühendis akımı,
- E. Tüketicinin korunmasına ilişkin çalışmalar, olarak tasarlandı.

Programın üçüncü bölümü olan «Meslek Alanına İlişkin Çalışmalar» ise; birden çok uzmanlık dalım ilgilendiren mesleki konularda,

TMMOB'nin yürütücülüğünde, az sayıda büyük etkinlik yapılmasını ve meslek alanına ilişkin yeni yasal düzenlemelerden, birden çok ihtisası ilgilendiren konularda, TMMOB bütünleştiriciliğinde görüş ve bilgi üretimini öngörmektedir. Meslek alanı ve üyelere ilişkin konularda bilimsel doğruların bulunup çıkarılması üyelere, ilgililere yani kamuoyuna ulaştırılması temel amaçtır.

27. Çalışma Dönemi olağanüstü koşulların ve yasal düzenlemelerin sonucu olarak, iki yıla yakın bir çalışma dönemi olmuştur. Dönemin gerek beklenenden uzun sürmesi, gerekse TMMOB Yasasının ne olacağı konusundaki belirsizlikler, iki yıl boyunca kendisini hissettirmiş; çalışmalarda, başlangıçta belirlenen birçok hedefe ulaşamaması sonucunu doğurmuştur.

TMMOB örgütlülüğünü, var oluş nedenleri açısından ilgilendiren pek çok dışsal faktör, üye sorunları ve meslek alanına ilişkin çalışma konuları gibi, üyeye yararı doğrudan algılanabilecek çalışmalar yerine, dolaylı, fakat zorunlu olanı öne çıkarması gerektirmiştir, üye ve meslek alanı için her zaman gerekli aracın yitirilmemesi çabaları, 27. Dönem Yönetim ve Danışma Kurullarınca, üyeye ve meslek alanına yönelik doğrudan çalışmaların bir parçası olarak kabul edilmiştir. TMMOB örgütlülüğü, bir yasa ve mülk tabu'su olarak değil, mühendis ve mimarlara yararlı bir araç olması nedeniyle korunup geliştirilmeye çalışılmıştır, iyi işler yapmanın, iyi araçlara sahip olunarak mümkün olabileceği anlayışı bu dönem çalışmalarının tanımlayıcı yaklaşımıdır.

TMMOB çalışmalarınının 27. Dönemdeki eksikliklerinin bir başka nedeni, kapalı

birimler, şube ve temsilcilikler nedeniyle, buralardan başlayacak üye katılımını yeterince sağlayamamaktadır. TMMOB'nin yaşanılan dünyayı gerçek ve doğru algılayarak tanımlayabilmesi, doğru yorumlayabilmesi, hayatın içindeki mühendis ve mimarlarla bağlantısının güçlülüğüne bağlıdır, üyelere ve meslek alanına ilişkin gelişmelerin, işyerlerinden, birimlerden, kısaca üyelere başlayacak bilgi akımı, TMMOB'nde toparlanıp,genelleştirilerek yorumlanabilir. Böylesi bir mekanizmanın kurulmasında; yöneticilerin, üyelerin ve toplumsal gelişmelerin yarattığı aksaklıklar yeterince çözümlenememiş, sonuçta üyeye ve meslek alanına ilişkin çalışmalar, TMMOB kadrolarının üretkenliği Ölçüsünde sınırlı kalmıştır.

Her şeye rağmen 27. Dönem çalışmalarının, TMMOB örgütlülüğünü koruma boyutunda kaldığı düşünmek, gerçeği bütünüyle yansıtmamaktadır, üye ve meslek alanına ilişkin çalışmaların düzeyi, birçok alanda üretkenliği hızla artan Odaların çalışmalarını yönlendirecek biçimde tutulabilmiştir.

Bugün ulaşılan nokta, TMMOB 27. Dönem yönetim organlarının çalışma konu ve araçlarını, koşulların elverdiği ölçüde iyi dengelendiğinin işareti olarak kabul edilmelidir.

2.2.2. YAPISAL - ÖRGÜTSEL ÇALIŞMALAR

Yapısal - örgütsel Çalışmalar iki alanda birlikte sürdürülmüştür; Anayasa ve Yasaların getirdiği düzenlemeler ile TMMOB içi işlerliği artırıcı konularda yapılan çalışmalar.

Anayasa Kapsamında Sürdürülen Çalışmalar

T.C. Danışma Meclisi Anayasa Komisyonunun, 25,12.1981 tarihinde TMMOB ve alt birimlerinin görüşlerini istemesi üzerine hazırlanan TMMOB görüşü, geçtiğimiz çalışma dönemi içinde Anayasa Komisyonuna iletilmiştir. (XXVI. Dönem Çalışma Raporu Ek. 4)

T.C. Danışma Meclisi Anayasa Komisyonunca hazırlanan taslak, Temmuz 1982'de Danışma Meclisi Başkanlığına sunuldu TMMOB'-nce Komisyona iletilen görüşlerle açıklanan taslak arasında; gerek Anayasanın geneline, gerekse kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını düzenleyen maddesine ilişkin köklü aykırılıkların bulunması, önceki dönemden başlayan çalışmaların devamını gerektirdi. Oluşturulan bir program çerçevesinde, Temmuz/ 1982den referanduma kadar, kapsamlı olarak nitelendirilebilecek bir çalışma sürdürüldü :

5 Basın açıklaması yapılarak, bir basın toplantısı düzenlendi.

Ankara,İstanbul, İzmir ve Bursa'da, diğer kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının da katıldığı 4 panel gerçekleştirildi. Panel metinlerinin tümüyle sağlanamaması nedeniyle, basımı yapılamadı.

Anayasa özel Sayısı adı altında hazırlanan Birlik Dergisi, 50.000 adet basılarak üyelere dağıtıldı.

TMMOB Yasasındaki Değişikliklere ilişkin Çalışmalar

1981 yılı sonbaharında, MGK gündeminden, Danışma Meclisi gündemine aktarılan «6235 sayılı TMMOB yasasının yürürlükten kaldırılarak, TMMOB'nin mal varlığının hazineye devredilmesini» öngören yasa tasarısının Kasım ayında Başbakanlıkça geri alınmasından sonra, Birliğin varlığı ve varoluş biçimi bir daha tek başına gündeme gelmedi. 27. Genel Kurulu izleyen aylarda, Bakanlar Kurulunun Danışma Meclisinden istediği «kamu kurum ve kuruluşlarının yeniden düzenlenmesi için kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi», kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını da kapsayacak şekilde verildi. Ancak, MGK yetki yasasını meslek kuruluşlarını kapsamdan çıkararak onayladı.

Kamu kurum niteliğindeki meslek kuruluşlarının bu arada TMMOB'nin varoluş biçiminin hazırlıkları sürmekte olan Anayasa ile belirleneceği kesinlik kazanmıştı ve Birlik, çalışmalarını bu alanda yoğunlaştırdı. Burada, Anayasa konusunda yapılan her türlü çalışma, meslek kuruluşlarını düzenleyen maddelere (önce 170, sonra 135) gerekli önemin verilmeye çalışıldığını vurgulamakla yetiniyoruz.

MGK'de kabul edilip, 6 Kasım 1982'de halk oylamasından geçen T.C. Anayasasının 135. maddesi kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ilişkin düzenlemeyi içermektedir. Madde Ek. 1'de bilginize sunulmuştur.

1982 Anayasasının 135. maddesi, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının organ seçimlerinin, yargı gözetiminde yapılması hükmünü getirmekteydi, 1 Aralık 1982 tarihinde çıkan 2719 sayılı yasa ile, meslek kuruluşlarıyla faaliyetlerine izin verilen derneklerin organ seçimleri, konuya ilişkin yeni düzenlemeler yapılınca kadar ertelendi. Bunun sonucunda, 1983 yılının ilk yarısın da yapılması gereken Şube, Oda ve Birlik genel kurulları gerçekleştirilemedi.

28.12.1982 tarih ve 2767 sayılı «Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları Hakkında Yetki Kanunu» ile, Anayasanın 135. maddesinde belirlenen ilkeler doğrultusunda, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının kuruluşunu düzenleyen kanunlarda değişiklik yapmak, müşterek konularda yeni düzenlemeler getirmek amacıyla Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verildi. Çıkarılacak kanun hükmünde kararnameler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerine, organlarının seçim usûllerine, mahkeme kararı ile görevine son verilmesine, kanuni zorunluluk hallerinde geçici olarak görevden uzaklaştırılmalarına, bu kuruluşlara üye olmak koşulları ile idari ve mali denetimlerine ve bunların gerektirdiği diğer hususlara ilişkin hükümleri kapsayacaktı.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, Anayasanın 135. maddesi 2767 sayılı yetki yasası çerçevesinde oluşturduğu görüşleri, 10 sayfalık bir rapor halinde Şubat 1982'de başta Bayındık Bakanı Sayın Tahsin Onalp olmak üzere tüm ilgililere ilettiler.

Anılan raporun ilgililere iletilmesini izleyen günlerde, Başbakanlıktan alınan bir yazıda, kararname hazırlık çalışmalarını yürütmek üzere TODAİE Kamu

Yönetimi Komisyonunun görevlendirildiği bildirilmekteydi. Konuya ilişkin gelişmeler, Ek. 2'de sunulan raporda ayrıntılı biçimde yer alacağından, burada sadece değinmekle yetiniyoruz.

25.6.1983 tarihli Resmi Gazete de yayınlanan 2861 sayılı kanun, Türk Silahlı Kuvvetleri iç Hizmet Kanununun bazı maddelerini değiştiriyor ve Silahlı Kuvvetler mensuplarının meslek kuruluşlarına üye olmalarını yasaklıyordu. Yasanın, Kuruluşumuzu ilgilendiren bölümleri Tüzük Taslağına aktarılmış durumdadır.

Tüm kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarınca uzun süredir beklenen kararname, 5 Ağustos 1983 tarih ve 18126 sayılı Resmi Gazete de yayınlandı. Bunlardan 66 sayılı kanun hükmünde kararname ile, TMMOB yasının bazı maddeleri değiştirilmekte, bu yasaya bazı yeni maddeler eklenmekteydi.

TMMOB yönetim kurulu aynı gün toplanarak, kararnameyi değerlendirdi ve belirlediği görüşleri basına açıkladı. Basında önemli bir yer alan açıklamadaki görüşler, Ek. 2'deki Raporun özeti niteliğindedir.

Yönetim kurulu aynı toplantısında ayrıca, konuya ilişkin ayrıntılı bir rapor hazırlanması ve bu raporun başta Başbakan olmak üzere, tüm Bakanlar Kurulu üyelerine, diğer ilgililere ve basın kuruluşlarına iletilmesini kararlaştırdı, ivedi olarak hazırlanan ve anılan kuruluşlara dağıtımı yapılan rapor Ek. 2'de sunulmuştur. Bölümler halinde basına açıklanan raporun geniş bir özeti bir hafta süreyle çeşitli yayın organlarında yayınlandı.

TMMOB Yasasını değiştiren 66 sayılı kanun hükmünde kararname, yayınlanmasını izleyen hafta içinde, Danışma Meclisinin ilgili komisyonunda görüşülmeye başlandı. Komisyonun ilk toplantısına Birlik temsilcisi de katıldı. Ayrıca, Başbakana sunulan rapor komisyon üyelerine iletili.

Komisyonun gündeminde ayrıca, 6235/7303 sayılı yasanın Oda onur kurullarının vereceği cezalar hakkındaki 26. maddesinin değiştirilmesine ilişkin yasa tasarısı da bulunmaktaydı. Tasanda, verilecek para cezasının 2.500 liradan 100.000 liraya kadar bir aralıkta değişmesi öngörülmekteydi. Büyük ölçüde Bayındırlık Bakanlığına iletilen görüş ve önerilerimiz doğrultusunda düzenlenmiş; bulunan tasarının; Odalara üye olmayan meslek mensuplarını da kapsayacak biçimde yeniden düzenlenmesi yolundaki talebimiz gerekçesiyle birlikte ve ayrıntılı olarak üyelere aktarıldı. Ancak, her iki konuya ilişkin çalışmalarını sonuçlandırmadan, Danışma Meclisinin görev süresi sona erdi.

TMMOB, tüm Birlik ve Oda organlarının seçimlerinin 31 Ekim 1983'e kadar tamamlanmasını öngören geçici madde hükmünün yerine getirilmesinin olanaksızlığına ısrarla dile getirirken; bir yandan da, genel kurul hazırlıklarının ivedi biçimde tamamlanması talimatını tüm birimlere ilettili. Bu arada Yüksek Seçim Kurulu ile gerekli ilişki de hızlı biçimde sonuçlandırıldı ve tüm birimler, büyük bir uyum içinde, en erken tarihler olan 3-4 ve 10-11 Eylül 1983 günlerinde çoğunluk aranmayacak genel kurullar için gerekli işlemleri tamamladılar.

Bu arada MGK Kanunlar Dairesinde bir toplantıya çağrılan meslek kuruluşları temsilcileri, Kararnamelerin hemen hepsinde ortak olan geçici madde hükmü (organ seçimlerinin 31 Ekim'e kadar tamamlanması hükmü) basta olmak üzere, özellikle seçimlere ilişkin hükümlerde bazı değişiklikler yapılması görüşünün, kanun koyucu tarafından da benimsendiğini gördüler. Eğilim kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının organ seçimlerinin, 6 Kasım 1983'de yapılacak milletvekili seçimlerinden sonraya bırakılması şeklinde belirlemekteydi. Toplantıya bir temsilci ile katılan Birlik, bir kez daha görüşlerini aktarmak olanağını buldu. TMMOB genel kuruluna delege olarak katılabilmek için getirilen sınırlama konusundaki haklı eleştirilerimizin önemli ölçüde paylaşılması, saptanan bir diğer önemli konu idi.

Ortaya çıkan bu yeni durumu değerlendiren Birlik yönetim kurulu, ilan edilmiş bulunan tüm Oda, Şube ve Temsilcilik genel kurullarının, daha sonra belirlenecek bir tarihe ertelenmesini kararlaştırdı. Tüm birimler, genel kurul hazırlıklarında gösterdikleri uyum içinde erteleme işlemini gerçekleştirdiler.

Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının yasasını değiştiren 5 Ağustos 1983 tarihli kanun hükmündeki kararnameleri değiştiren yeni kanun hükmünde kararnameler 16 Ağustos 1983 tarihli Resmi Gazetenin mükerrer sayısında yayınlanarak yürürlüğe girdi. 85 sayılı KHK ile 66 sayılı KHK'nin bazı hükümleri değiştiriliyor ve 6235 sayılı yasaya yeni hükümler ekleniyordu. 85 sayılı KHK ile getiren önemli değişiklikler şunlar :

1. Birlik genel kurullarına katılacak delegelerde aranan 15 yıllık kıdem koşulu, 10 yıla indirildi.
2. Bundan böyle, birlik genel kurulunun her yıl yerine, iki yılda bir toplanması olanağı sağlanmıştı.
3. Birlik, Odalar ve Şube genel kurullarının seçimle ilgili toplantılarına üyelerin ve delegelerin katılması zorunlu hale getirilerek, katılmayanların Yüksek Onur Kurulu ve Oda Onur Kurullarınca cezalandırılması hükme bağlandı.
4. TMMOB ve Oda organlarının seçimleri 1 Aralık 1983 tarihinden itibaren 4 ay içerisinde tamamlanacak ve bunlar 1984 yılının, mevzuatta öngörülen aylarında yapılmış sayılacaklardı.

TMMOB yasasını değiştiren 85 sayılı kanun hükmünde kararnamenin geçici maddelerindeki zamanlamaya uygun olarak Temsilcilik, Şube ve Oda Genel Kurulları Mart 1984 başlarında tamamlandı. TMMOB genel kurulu ise 25 Mart 1984'te yapılan yerel seçimler nedeniyle, öngörülen tarihten bir hafta sonra toplanarak, geçici madde hükmü yerine getirilmekte.

66 ve 85 sayılı kanun hükmünde kararnameler, Anayasanın 91. maddesi uyarınca, TBMM Komisyonları ve Genel Kurulunda öncelik ve ivedilikle görüşülecektir. Nitekim bazı meslek kuruluşlarının yasalarını değiştiren kararnameler, ilgili komisyonlardan geçmiş, Ziraat Odaları Birliği Yasası ile Noterlik Yasasındaki değişiklikler ise, tüm süreç tamamlanıp, Resmi Gazetede yayınlanarak kesinleşmiş bulunuyor. 66 ve 85 sayılı kanun

hükmünde kararnamelerin ilgili komisyonda, ancak yerel seçimler sonrasında görüşülebileceği de bilgilenmelerimiz arasında. Gerek anılan kararnamelerin su anda yürürlükte olması, gerekse diğer kuruluşlarla ilgili kararnamelerin önemli bir değişikliğe uğramadan yasalaşması nedeniyle, TMMOB Yasasının son seklini bilginize sunmayı yararlı görüyoruz. 7303 sayılı yasa, 66 ve 85 sayılı kanun hükmünde kararnamelerle değişik 6235 sayılı TMMOB yasası Ek. 3'de verilmiştir.

Tüzük ve Yönetmelik Çalışmaları

TMMOB Yapısal - örgütsel Çalışmaları kapsamında son yasal düzenlemeleri ve örgüt içi ilişkileri düzenleyici TMMOB Tüzüğü, gerekli değişiklikler yapılarak genel kurulun onayına sunulmak üzere Danışma Kurulunda görüşülerek hazırlanmış ve Ek. 4'de sunulmuştur.

27. Genel Kurulun hazırlanması görevini verdiği Mali İşlet Yönetmelik Taslağı da, daha önce 26. Dönem Yönetim Kurulunca kabul edilip yürürlüğe konulan maddeleriyle birlikte, Genel Kurulun görüş ve onayına sunulacaktır. Anılan yönetmelik, bu Çalışma Raporu'ndan ayrı olarak Delejelere iletilecektir.

27. Genel Kurul'un kabul ettiği Kalite Belgeleme İş Akım Seması uyarınca hazırlanacak yönetmelik için gereken komisyon kurulmuş, ancak hem kalite belgeleme alanına ilişkin düzenlemelerin belirgin olmaması hem de TMMOB yasasına ilişkin gelişmeler nedeniyle bu komisyonun çalışması bir ara raporla durdurulmuştur. Bu konuya ilişkin çalışmalar üye sorunları bölümünde ayrıntılı ele alınmıştır.

2.2.3. TMMOB İÇİ ÖRGÜTSEL SORUNLARA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

Kapalı ve İşlemeyen Birimlere İlişkin Çalışmalar

Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası ile kapalı şube ve temsilciliklerin açılması için, ilgili merciler nezdinde sürekli girişimde bulunulmuş; Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası eski yöneticileri ile İstanbul'da toplantılar yapılmış, gerekli görevlendirme ve birlik için temsilci istenmesi konusu yerine getirilmiştir.

İstanbul, İzmir ve Bursa'da Odalar arası koordinasyon çalışmaları canlı tutulmuştur. Samsun Koordinasyon Kuruluna ilişkin sorunların çözümü için ilgili Odalarla birlikte çalışmalar yapılmış; Birlik Hukuk Danışmanı, yer konusundaki sorunu çözmek üzere Samsun'a gönderilmiştir. Daha sonra, bu ildeki kapalı birimlerin açılması için girişimde bulunmak üzere, bir üyemiz yetkilendirilmişse de başarılı olunamamıştır.

Tüm kapalı birimlere ilişkin Başbakanlığa yapılan başvuru ve yerel temaslar sonucu, Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası geçtiğimiz ay açılmış ve Genel Kurulunu yapabirmiştir. Çeşitli illerde de, yerel temaslarla desteklenen bu girişim sonucu, bir kısım şubeler yeni döneme etkin olarak katılma şansını bulmuştur. Bu dönemde, tüm gayretlere karşın TMMOB temsilcilikleri işletilememiş, vize uygulaması ve kontrol bürolarına ilişkin yaygınlaştırma çabaları yeterli olamamış, Ege Bölgesi dışında pek az bölgede uygulama şansı bulabilmiştir. Bu alanda, Birlik düzeyinde yapılması gereken çalışmalar, teorik hazırlıklar da geliştirilememiştir.

Dönem içinde etkin çalışmalarda bulunamayan Odalar ise, Genel Kurul hazırlıkları ile başlayan bir hareketlilik içine girmiştir. Bu Odaların yeni yönetimlerini, önemli görev ve sorumluluklar beklemektedir.

Birimler Arası İlişki Akımı

Dönem basında genel olarak Odalarda başlayan üretkenlik kısılcımları, iletişim noksanlığı ve idari işlerliğin yeterince kurulamaması yüzünden Birliğe yansıtılamamış; Odalardan istenen Yönetim Kurulu kararları bile, ancak bir kaç Oda tarafından sürekli gönderilir halde tutulabilmiştir. TMMOB ve birimler arası ve dış-ortamın gereksinme duyduğu bilgi akımında gereken süratin sağlanabilmesi için ve etkin bir idari işlerlik kurulabilmesi için, bilgisayar kullanımı yolları aranmıştır.

Bilgisayar kullanımına geçiş için gerekli ön inceleme tamamlanmış; yeni dönem yönetim kurulunun uygulama yapabilmesi ve projeyi geliştirebilmesi için, gerekli kaynak ve kadro tahsisi bütçede gözetilmiştir. Telefon Santralı ve Birlik Haberleşme Organları (Bülten ve Dergi) çalıştırılmamıştır.

Ortak Bina ve Ortak Düzenlemeler

Ankara'daki Odaların bir binada toplanması çalışmalarından, bu dönem içinde başarılı adımlar atılmıştır. Makina Mühendisleri Odası ile Ziraat Mühendisleri Odası da, 1 yılı aşkın bir süredir, Konur Sokak 4'deki binada çalışmalarını sürdürmektedir. Böylece TMMOB ile 12 Odası, aynı çatı altında toplanmış bulunmaktadır.

İstanbul'da sürdürülen ortak bina çalışmaları, 1983 içinde son derece ileri bir asamaya gelmiş, ancak, Gemi Mühendisleri Odası yöneticilerinin öncülüğünde sürdürülen çalışmalar Odaya ait dairenin satış kararının Genel Kuruldan geçmemesi nedeniyle sonuçsuz kalmıştır, İstanbul'daki mekansız odalarımızı ve dağınık çalışma ortamını toparlayacak proje hayata geçirilememiştir.

Başta Ankara, İstanbul ve İzmir olmak üzere, mühendis ve mimarların yoğun olarak buldukları illerde, lokal, misafirhane, toplantı salonu gibi konularda yetersizlikler bulunmaktadır.

Ankara'da ortak kütüphane sorunu çözümü ileri aşamalara getirilmiş, ancak İzmir ve İstanbul'da çözülememiştir. TMMOB Kütüphanesi, iki meslekten kadrosu ile hizmet vermektedir. Kütüphane ve merkez binadaki Odaların, fotokopi makinası gereksinmesi yeni dönemde karşılanmalıdır.

Toplantı salonu, seminer ve derslik yetersizliği, Odaların bu alandaki etkinliklerini sınırlayıcı bir etken olmaktan çıkarılmalıdır.

Ortak binada başlatılan ancak yeterli ölçüde geliştirilemeyen ortak kayıt ve ortak muhasebe büroları, yeniden organize edilmeye muhtaç durumdadır. TMMOB'nin birimlere ilişkin kontrol ve koordinasyon görevleri, ancak TMMOB organizasyonunun güçlendirilmesi ile sağlanabilecektir.

2.2.4. ÜYE SORUNLARI VE ÜYEYE İLİŞKİN ÇALIŞMALAR

Üye sorunlarına ilişkin çalışmalar; üyelerin özlük sorunlarına, işsizlik ve istihdam politikalarına, meslek içi eğitim ve mesleki eğitim konularına, yurtiçine ve dışarı mühendis-mimar göçüne ve tüketicinin korunmasına ilişkin çalışmalar olarak programlanmıştır. Bu alanların hemen tümünde etkin bir çalışma ortaya konduğu söylenemez, üye katılımının yetersizliği ve dönemin olağanüstü koşulları bu yetersizlikte belirleyici rol oynamıştır.

Buna karşılık, kamu ve özel sektörde çalışan meslektaşlarımızın karşılaştıkları güçlükler ve sorunlar, Türkiye'de Mühendislik Hizmetleri Kongresinde, ihale Yasası Panelinde ve imar ve iskan Bakanlığının düzenlediği imar Planlama Seminerinde ayrıntılı olarak ele alınmış, dile getirilmiştir.

Üye sorunları konusunda, yan ödeme kararları hazırlanırken ve bütçe çalışmaları sırasında, basın açıklamaları yapılmış, aynı konudaki meslektaşlarımıza, farklı uygulama yapılması önlenmeye çalışılmıştır. Ancak, basın açıklamaları dışında bir çalışma gerçekleştirilememiş, Birlik özlük Sorunları Sürekli Komitesi oluşturulamamıştır.

Mühendis ve Mimarlar için düşünülen mecburi hizmet yasa tasarısı için, imar ve iskan Bakanlığı yetkilileri ile görüşmeler yapılmış; tasarının olumsuz yönleri, basın aracılığıyla ilgililerin bilgisine sunulmuştur. Bilindiği gibi daha sonra, yasa çalışmaları gündemden çekilmiştir.

İhale Yasasına ilişkin çalışmalar da, Panel dışında, yine basında röportajlar kanalıyla kamuoyunun bilgisine sunulmuştur.

Yabancı mühendis ve mimarların Türkiye'de çalıştırılmaları konusunu düzenleyen yeni yasalar uyarınca gerekli çalışmalar yapılmış, Bayındırlık Bakanlığı ile görüşmelerde bulunulmuştur. Türk Soylu Yabancılara ilişkin yeni mevzuat konusunda, Bakanlık, TMMOB'nin denetim yetkisini gözetken işlerliği sürdürmektedir. Bu yasa uyarınca Türkiye'de çalışan mühendis ve mimarların ücret ve çalışma koşullarının sağlıklı bir düzeyde tutulması ve iç rekabetin bundan etkilenmemesi esas alınmıştır.

Meslek içi eğitim ve mesleki eğitim konularında çalışmalar ağırlıklı Odalar ve Şubelerce sürdürülmüş; yüklü bir seminer programı gerçekleştirilmiştir. Bu eğitim seminerlerinin koordine edilmesi ve güçlendirilmesi konularında Birlikçe geliştirilen görüş ve önerilere, Odaların yeterli ilgi göstermemesi sonucu, TMMOB Mesleki Eğitim Merkezi kurulması çalışmaları bu dönem de sonuçlandırılmamıştır.

Üniversitelerdeki mühendis ve mimar eğitimine ilişkin düzenlemeler ve yeni diploma unvanları konusunda, Birlikçe yeterli etkinlikte çalışma gösterilememiştir.

Mühendislik ve mimarlık eğitimi gören öğrencilerin staj sorunları ele alınmış, basın açıklamaları yapılmıştır. Hazırlanan «Staj Yasa Tasarısı» üniversitelere ve ilgili mercilere iletilmiş, üniversitelerden gelen öneri ve katkılarla «Türkiye Staj Kurumu Yasa Tasarısı» metni hazırlanmıştır. Ancak yasama

dönemindeki ve güncellikteki değişiklikler nedeniyle, bugüne kadar kamuoyuna ve ilgililere iletilmemiştir.

Bağ - Kur Genel Kuruluna katılmış, temsilciler tarafından görüş ve öneriler iletilmiştir.

DPT özel ihtisas Komisyonlarına ve özellikle insan gücü Ö.İ. Komisyonuna katılmış, ancak çalışmaların ertelenmesi sonucu etkin sonuç alınamamıştır.

Bilirkişi listelerinin hazırlanıp, TMMOB kontrolünde illere gönderilmesi uygulaması sürmektedir. Bilirkişilik, Hakemlik, Eksperlik ve Teknik Müşavirlik Yönetmeliğindeki aksaklıklar giderilmiş; yeni yıl tarifeleri ile birlikte, Resmi Gazete de yayınlanmıştır.

TMMOB ve Oda Avukatları tarafından, üyelerimize ve yöneticilerimize ilişkin yasal uygulamalar takip edilmiş; gereken avukatlık hizmeti, talepler çerçevesinde sunulmuştur.

TMMOB Sosyal Yardım ve Dayanışma Fonu, Oda hisselerinin ödenmemesi nedeniyle yeterince işletilememiştir. Gurup Meslek Sigortası konusunda incelemeler yapılmış; ancak, TMMOB yayın organının çalışmaması nedeniyle, üyeler konudan bilgilendirilememiştir.

TMMOB bünyesinde mühendislik ve mimarlık ihtisaslarının tanımlanması ve yetki sınırlarının belirlenmesinde, yeterli koordinasyon sağlanamamıştır. Yeni ihtisas dalları olarak Birliğimize başvuruda bulunan, Ağaç isleri Endüstri Mühendislerinin en yakın ihtisas Odası olarak belirlenen Orman Mühendisleri Odasına geçici kayıtları konusu, Yönetim Kurulu'nca karara bağlanmıştır;. Nükleer Enerji Uzmanlarının, Fizik Mühendisleri Odasına kayıtları sağlanmıştır.

Zonguldak'ta yaşanan maden kazası, Birlik Başkanının da katıldığı bir ekiple yerinde incelenmişti; ilgililere görüşlerimiz iletilmiştir. Elektrik teknisyenlerinin yetki alanının genişletilmesi çalışmalarına, EMO tarafından gösterilen duyarlılık. Birlikçe de desteklenmiştir. Yeminli özel teknik bürolar yönetmeliği için, çok kısa sürede görüş iletilmiş; ancak yönetmelik TMMOB görüşlerinden bağımsız olarak yayınlanmıştır.

30. Yılda Türkiye'de Mühendislik Bilimleri Uygulanması ödülleri konması çalışmaları yapılmıştır ve bu konudaki hazırlıklar, yeni dönem yönetim kurulunun geliştirmelerini beklemektedir. TMMOB yasasının kabul edildiği 27 Ocak günü, 30. Kuruluş Yıldönümü kutlama etkinliklerini başlatan bir kokteyl düzenlenmiş, kuruluştan bu güne TMMOB Başkanlığı yapan meslektaşlarımıza, onur plaketi verilmiştir. Kokteylde, eski-yeni tüm TMMOB yöneticileri bir araya gelmiştir.

üye ödentilerinin tiplendirilmesi, farklı ihtisas mensuplarından, aynı konuda, farklı ödenti alınması uygulamasının önüne geçilmesi amacıyla, Oda Genel Kurulları öncesinde, Birlik Yönetim Kurulu önerileri ilgili Odalara iletilmiştir. Tüketicinin korunması bağlamında yapılan Kalite Belgeleme konusunda, Milli Kalite Kontrol Danışma Kurulu'nun bir dizi toplantısına katılmıştır. Bu konuda savunulan görüşler Ek. 5'de bilginize sunulmuştur.

2.2.5. MESLEK ALANINA İLİŞKİN ÇALIŞMALAR

Meslek alanına ilişkin çalışmalarda, başlangıçta programlanan az sayıda büyük etkinlik çerçevesinde, «Türkiye'nin Mühendislik Hizmetleri Kongre ve Sergisi» gerçekleştirilmiştir. Buna karşılık «iş ve Çalışma Güvenliğine» ilişkin bir mesleki etkinlik, tasarlanmasına rağmen gerçekleştirilememiştir. Odaların mesleki alanlara ilişkin etkinliklerine destek olunmaya çalışılmış; Toplu Konut, Konut Kurultayı, ihale Yasası Paneli, İmar Planlama Semineri, Deprem ve Tarık Okyay'ı Anma Panellerine, Birlik adına katılmıştır. 9 Eylül üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesinin 15. Kuruluş yıldönümü etkinliklerine, TMMOB adına katılınacak, «Mesleki Eğitim ve TMMOB» konulu bir tebliğ sunulacaktır. Enerji Tasarrufu Konulu bir seminer hazırlanmış, zamanlama nedeniyle gerçekleştirilememiştir.

Odaların meslek alanlarına ilişkin düzenledikleri etkinliklerin ve ürünlerin TMMOB'de toplanması konusunda ise, halen yetersizlikler sürmektedir.

Mühendislik Hizmetleri Kongre ve Sergisi

TMMOB adına Kimya Mühendisleri Odasının yürütücülüğünde düzenlenen «Türkiye'de Mühendislik Hizmetleri Kongre ve Sergisi» 6-10 Haziran 1983 tarihleri arasında Ankara'da yapıldı. Türkiye'deki mühendislik hizmetlerinin bu günkü durumunu belirlemeye çalışmak ve ileriye yönelik önerilerin geliştirilmesine olanak sağlamak amacıyla gerçekleştirilen kongrede, 23 tebliğ sunuldu. «Yurtdışı Mühendislik ve Müteahhitlik Hizmetleri» konulu bir de panel düzenlendi. Kongre ile birlikte gerçekleştirilen Sergiye 15 kuruluş katıldı. Ayrıca 23 kuruluşun hizmet ve ürünlerini tanıtan bir «Reklam-Tanıtm» broşürü hazırlanarak, izleyicilere ücretsiz olarak dağıtıldı. Kongre tebliğlerinin basımı ise, mali olanaksızlıklar nedeniyle gerçekleştirilemedi.

Meslek Alanına İlişkin Diğer Çalışmalar

Meslek alanına ilişkin kongre ve seminerlerin, doğrudan ilgili ihtisas odalarınca yürütülmesi ilkesine bağlı kalındı. Bunun yanı sıra, meslek alanına ilişkin hemen tüm yeni yasal düzenlemeler, yakından izlenmeye çalışıldı, imar Yasa Tasarısı, İmar Affı Yasası, bunu değiştiren yasa, Boğaziçi Yasası, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yasası, Nükleer Enerji Santrallerinin kurulması düzenlemeleri, Mecburi Hizmet Yasa Tasarısı, TEK, Telsiz Petrol ve Maden Yasaları, Belediyeler Yasası, çeşitli görüş öneri ve raporların hazırlanarak basın ve ilgililerin bilgisine sunulan çalışma alanlarıdır.

DPT özel ihtisas Komisyonlarına 250'den fazla uzman bildirilmiş, ancak çalışmalar ertelenmiştir.

MPM Genel Kurulları'na ve etkinliklerine katılmıştır.

TÜRK Loyd'u Genel Kurullarına da aktif biçimde katılmıştır.

Dönemin başlarında Birlik Dergisinin 1982/3 ve 4 sayıları yayınlanmış; ancak, Derginin yayını sürdürülememiştir. Birlik Dergisinin yeniden çıkarılması için yapılan hazırlıklar, Birlik düzeyinde böyle bir yayını sürdüreceği yazılı bilgi

üretimini yetersiz boyutta olması nedeniyle sonuçlandırılmamış ve bu dönemde, Oda yayın organları ile yetinilmek zorunda kalınmıştır.

Elektrik, Kimya ve Makina Mühendisleri Odalarının birlikte hazırlayıp, dağıtım ve satışını gerçekleştirdikleri «Sanayi Katalogu/ 83»ü, Birliğin tanıtılması ve sağladığı parasal olanak nedeniyle, özellikle vurgulamak gereğini duymaktayız. hendisleri Odası ile iç Mimarlar ve Meteoroloji Mühendisleri Odalarının toplantılara hiç katılmamalarından kaynaklanmaktadır.

Anayasa ve TMMOB yasasına ilişkin gelişmelerin görüşülmesindeki ivedilikler de gözetilerek yönetim kurulu, 1983 başından itibaren her hafta toplanmayı kararlaştırmıştır. Yetersiz katılımları ile toplantı yapımını güçleştiren Odalara, Nisan 1983 'den başlanarak Birlik Tüzüğü'nün ilgili maddesi uygulanmıştır. Böylece, sürekli katılmama gösteren yönetim kurulu üyelerine, üyeliklerinin düşürülmesi işlemi uygulanmıştır.

Yönetim kurulu, dönem başında 7-27 Temmuz 1982 arası Kimya Mühendisi Asuman Oktay'ı, 12 Ekim - 31 Ekim 1982 arasında ise Ma-kina Mühendisi Müfit Aksoy'u yönetim kurulu içinden Genel Sekreter Vekilliğine atamıştır. Daha sonra 24.12.1982 tarihinde Kimya Mühendisi Faruk Aktuzlu'yu Genel Sekreterlikle görevlendirmiştir. Bu tarihten itibaren Birlik, Başkan ve Genel Sekreterden oluşan iki tam zamanlı görevli ile çalışmalarını sürdürmüştür. Yönetim Kurulu 27. Çalışma Döneminde 7 danışma kurulu toplantısı yaparak, hemen bütün önemli konular ve kararların öncesinde, tüm TMMOB yöneticilerinin ortak görüş ve önerilerini toplayarak çalışmalarının yönelişini belirlemiştir. Danışma kurullarına başlangıçta gösterilen katılım azlığı giderek aşılmıştır. Hemen tüm Odaların son danışma kurullarına katılım göstermesi sevindirici bir gelişmedir.

3

MALİ RAPOR VE DENETLEME RAPORU

TMMOB Genel Kurulunun, 1983 yılında toplanamaması, birçok konuda olduğu gibi, bütçe konusunda da sorunlar yaratmıştır. Erteleme süresinin önceleri belli olmaması, daha sonra ise, 66 ve 85 sayılı kanun hükmünde kararnamelerle getirilen zamanlamanın elvermemesi nedeniyle, Yönetim Kurulu, mali konuların görüşüleceği bir Olağanüstü Genel Kurul toplamak yerine, aldığı bir dizi kararı ve uygulamalarını ilk Olağan Genel Kurulun onayına sunmayı uygun görmüştür. Bu kararlar şunlardır :

1) Toplantı tarihi :10.5.1983
Karar no :123

Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının organ seçimlerinin ertelenmesini öngören 2719 sayılı yasanın halen yürürlükte bulunması, TODAİE Kamu Yönetim Komisyonunca sürdürülen çalışmaların bulunduğu aşama göz önünde bulundurularak ve TMMOB Tüzüğü'nün 5. maddesinde verilen yetkiye dayanarak, Birlik Genel Kurulunun ertelenmesine; 1983 yılı tahmini bütçesi belirleninceye dek geçecek süre içinde, her ay için 1982

tahmini bütçesinin 1/12 sini geçmemek üzere harcama yapılabileceğine, oybirliğiyle karar verildi.

2) Toplantı tarihi : 25.10.1983
Karar no : 150

Yönetim Kurulunun 10.5.1983 gün ve 123 nolu kararı gözden geçirildi. Kanun hükmündeki kararnamelerin yayınlanmış olması ve Birlik Genel Kurulunun 1984 Mart ayı içinde toplanacağı göz önünde bulundurularak; 1983 yılı tahmini gelir ve gider bütçelerinin hazırlanarak, 1 Nisan 1983'den geçerli olmak üzere yürürlüğe konmasına, 1982 ve 1983 bütçelerinin ayrı ayrı Birlik Genel Kurulunun onayına sunulmasına, oybirliği ile karar verildi.

3) Toplantı tarihi : 8.11.1983
Karar no : 155

a) 27. Dönem Başkan, Başkan Yardımcısı ve Sayman üye ödeneği ile Yönetim Kurulu oturum ücretlerinin alınmaması ve Birliğe bağış olarak bırakılmasına,
b) 27. Dönem 1. Bölümüne (1.4.1982 - 31.3.1983) ilişkin mali raporun (karar defterine eklidir) Genel Kurulun onayına sunulmak üzere kabulüne,

Karar no : 156

27. Dönem 2. Bölümüne (1.4.1983 - 31.3.1984) ilişkin Tahmini Gelir ve gider Bütçeleri ile Kadro Cetvelinin (karar defterine eklidir) kabulüne, yönetim kurulunun 150 nolu kararı uyarınca, 1 Nisan 1983'den geçerli olmak üzere yürürlüğe konmasına,
Karar no : 157

Başkan ve Genel Sekreterin ücretlerinin 1 Nisan 1983 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, kadro cetvelindeki karşılıklarına yükseltilmesine,

Karar no : 158

Kütüphaneci Ergin Güngör'ün sözleşmesinin 1 Kasım 1983'den geçerli olmak üzere yenilenmesine; ücretinin kadro cetvelindeki karşılığı olan 70.000,— TL. olarak belirlenmesine, oybirliği ile karar verildi.

Yönetim Kurulunun 155-b nolu kararı uyarınca, 28. Genel Kurulun onayına sunulmak üzere kabul edilen 27. Dönemin 1. Bölümüne (1.4.1982 - 31.3.1983) ilişkin Mali Rapor ve aynı döneme ilişkin Denetleme Kurulu Raporu şöyledir :

MALİ RAPOR (1.4.1982-31.3.1983)

1. 13.606,775,— TL. lik gelir bütçesi yüzde 54 oranında ve 6.140.895,53 TL. eksik olarak, 7.465.879,47 TL. olarak gerçekleşmiştir.

2. Tahmini gider bütçesinin yüzde 53 oranında ve 7.271.523,08 TL. olarak gerçekleştiği görülmektedir. Ancak, Bina Fonu Hesabının daha sonra

muhasebeleştirilmesi sonucu, bu gerçekleşme 1.661.389,93 TL. eksik gözükmetedir. Fiili gerçekleşme :

7.271.523,08 + 1.661.389,93 = 8.932.913,01 TL.'dir.

Bu harcama, TMMOB'nin ortak binadaki birimler adına yaptığı fazla ödemedir ve karşılığında bu birimler Birliğe borçlandırılmışlardır. Bu miktarın fasıllara yansması aşağıdaki gibidir :

1. Personel giderleri 3.999.397.07 + 605.127.93
2. Genel giderler 659.846.46 + 1.056.262.-
1.661.389.93

3. Bütçe dönemi içinde Birliğin borçları 2.774.921,28 TL.'den 3.535.477,42 TL.'ye (artış 760.556,14 TL.); alacakları 6.486.063,— TL.'den 11.147.611,18 TL.'ye (artış 4 661.548,18 TL.) yükselmiştir.

4. TMMOB'nin 31.3.1983 tarihi itibariyle bilançosu aşağıdaki gibidir :

Kasa 125.649,56
Banka 288.368,05
M. Borçlular 11.147.611,18
S. Kıymetler 164.202,75

11.725.831.54

M. Alacaklılar 3.535.477.42
Devreden Gelir 8.190.354,12

11.725.831.5

5. 1.4.1982 - 31.3.1983 dönemi için öngörülen ve gerçekleşen gelirler aşağıdaki gibidir :

Gelirler	Öngörülen	Gerçekleşen	Gerçekleşme % si	Fark
1.Odalar Hisse.	7.771.922.-	2.854.551.-	36	- 4.917.371.-
2.Odalarca yapılan olağan üstü yardımlar	1.-	71.400.-	-	+ 71.399.-
3.Yayın gelirl.	1.-	253.112.25	-	+253.111.25
4.Bağış ve Yar.	1.-	-	-	-
5.Çeşitli geli.	646.000.-	166.613.22	25	-479.386.78
6.Odalardan Geç Dön.Alacakları	5.188.850.-	4.120.203.-	79	-1.068.647.-
	13.606.775.-	7.465.879.44	54	-6.140.895.53

6.1.4.1982 - 31.3.1983 dönemi için öngörülen ve gerçekleşen giderler aşağıdaki gibidir :

Gelirler	Öngörülen	Gerçekleşen	Gerçekleşme % si	Fark
1.Personel gid.	7.772.732.20	3.999.397.07	51	- 3.773.335.13
2.Yayın giderl.	720.002.-	418.380.-	58	- 301.622.-
3.Genel giderl.	1.939.115.62	659.846.46	34	- 1.279.269.16
4.Kongre-Kurult	300.000.-	1.118.989.-	272	+ 818.989.-

5.S.Kıymet Dbaş	100.000.-	40.000.-	40	- 60.000.-
6.Sair Giderl.	2.-	-	-	-
7.Temsilc.gid.	1.-	-	-	-
8.Ortak bina-Basım evi	1.-	-	-	-
9.Geçen dö.borç	2.774.921.28	1.034.911.35	37	- 1.740.009.93
	13.606.775.-	7.271.523.88	53	- 6.335.251.12

TMMOB DENETLEME RAPORU (1.4.1982 - 31.3.1983)

Kurulumuz 17.6.1983 günü Birlik Genel Sekreteri ve muhasebe görevlisinin de hazır bulunmasıyla TMMOB XXVII. Çalışma Dönemine ilişkin 4.

Denetlemesini yapmıştır, incelememiz sonucu belirlenen hesap sonuçları ve görüş ve önerilerimiz aşağıdadır.

GELİRLERİN İNCELENMESİ

Gelirler	Öngörülen	Gerçekleşen	Gerçekleşme % si
1.Odalar Hissesi	7.771.922.-	2.854.551.-	36
2.Odalarca yapılan olağanüstü yardıml.	1.-	71.400.-	-
3.Yayın Gelirleri	1.-	253.112.25	-
4.Bağış ve Yardıml.	1.-	-	-
5.Çeşitli gelirler	646.000.-	166.613.22	25
6.Od.Geç.Dön.Alacak	5.188.850.-	4.120.203.-	79
	13.606.775.-	7.465.879.47	54

GİDERLERİN İNCELENMESİ

Giderler	Öngörülen	Gerçekleşen	Gerçekleşme % si
1.Personel gid.	7.772.732.20	3.999.397.07	51
2.Yayın giderl.	720.002.-	418.380.-	58
3.Genel giderl.	1.939.115.62	659.846.46	34
4.Kongre-Kurult	300.000.-	1.118.989.-	372
5.S.Kıymet Dbaş	100.000.-	40.000.-	40
6.Sair Giderl.	2.-	-	-
7.Temsilc.gid.	1.-	-	-
8.Ortak bina-Basım evi	1.-	-	-
9.Geçen dö.borç	2.774.921.28	1.034.911.35	37
	13.606.775.-	7.271.523.88	53

KASA VE BANKA HESABI

TMMOB'nin 31.3.1983 aksamı itibariyle kasa ve banka durumu aşağıdaki gibidir.

Kasa : 125.649,56

Banka : 288.368,05

SONUÇ,GÖRÜŞ VE ÖNERİLER

a) XXVII. Dönemde TMMOB gelirleri yüzde 54, giderleri yüzde 53 oranında gerçekleşmiştir.

b) Odalar hissesindeki gerekleŒme oranı olağanüstü dūŒüktür (yüzde 36). Bu durum, bazı Odaların geçen dönem borçlarının bir bölümünü kapatmaları sonucu ortaya çıkan, geçen dönem alacaklarındaki göreceli yüksek gerekleŒme oranına (yüzde 79) rağmen; Odaların Birliđe olan borçlarının yükselmesi sonucunu ortaya ıkarmıŒtır. 26. Dönemde görölen olumlu geliŒmenin, bu yıl yeniden tersine dönmesi, Odaların önemle üzerinde durması gereken bir durumdur.

c) Giderlerden, ortalama gerekleŒmenin ve ödeneğin çok üzerine çıkan tek kalem kongre – kurultay harcamalarıdır. COPISEE genel kurulunun yanı sıra, Anayasa konulu çok sayıda etkinliğin gerekleŒtirilmesi bu harcamaların yüksek gerekleŒmesinin nedeni olmuŒtur. Anayasa gibi yaŒamsal bir konuda Birliğin sesini duyurmak amacıyla gerekleŒtirilen etkinlikler, kurulumuzca olumlu bulunmuŒtur.

d) TMMOB XXVII. Dönem gelir ve gider kayıtlarının düzenli bir biçimde tutulduğu, harcamaların belge, makbuz ve faturalara dayandığı ve bunların gerektiği Œekilde saklandığı belirlenmiŒ, muhasebe iŒlemlerini yürüten elemanların alıŒmaları kurulumuzca övgüye değer bulunmuŒtur.

Bilgilerinize sunarım.

Zeki KIRKAYAK	Osman SARGIN	Seçkin İNCEEFE
TMMOB	TMMOB	TMMOB
Denetleme Kurulu üyesi	Denetleme Kurulu üyesi	Denetleme Kurulu üyesi

TAHMİNİ GELİR VE GİDER BÜTÇESİ (1.4.1983 - 31.3.1984)

Yönetim Kurulunun 156 nolu kararı uyarınca, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere kabul edilen ve 1 Nisan 1983'den geçerli olmak üzere yürürlüğe konan, 27. Dönem 2. Bölümüne (1.4.1983 -31.3.1984) iliŒkin Tahmini Gelir ve Gider Bütçeleri ile Kadro Cetveli Œöyledir :

TMMOB TAHMİNİ GELİR BÜTÇESİ (1.4.1983-31.3.1984)

1. Odalar Hissesi	9.955.741,95	
2. Odalarca Yapılan Olağanüstü Yardımlar		1,—
3. Yayın Gelirleri	1,—	
4. BađıŒ ve Yardımlar		1,—
5. eŒitli Gelirler	947.519,47	
6. Odalardan Geçen Dönem Alacakları	8.704.602,—	
TOPLAM	19.607.866,42	

TAHMİNİ GELİR BÜTÇESİ AÇIKLAMASI

1. Odalar hissesi, Odaların 1982 GerekleŒen Bütçeleri esas alınarak ve aynı bütçeleri gerekleŒtirecekleri varsayılarak hesaplanmıŒtır. Hesap sonuçları ekli çizelgede görölmektedir.

2. Çeşitli gelirler, katalog geliri (400.000,— TL. dolayında) ve Dost Yayınevinin Bina Fonu Borcu (159.230,— TL.) göz önünde bulundurularak yüksek tutulmuştur.

3. Odaların geçen dönem borçlarının (10.880.752,34 TL.) % 80'ini ödeyecekleri varsayımıyla,

$10.880.752,34 \times 0,80 = 8.704.602,—$ TL. gelir öngörülmüştür.

31.3.1983 itibariyle Odaların Birliğe olan borçları ekli çizelgede verilmiştir.

ODALARIN BİRLİĞE BORÇLARI

	31.3.1982	31.3.1983	Fon	Toplam
Elektrik	927.562.-	449.005.-	958.222.-	1.407.227.-
Fizik	4.502.-	8.056.-	56.886.-	64.942.-
Gemi	-	19.127.-	-	19.127.-
Gemi Makine	17.735.-	17.735.-	-	17.735.-
Harita	+ 61.176.-	9.274.-	51.343.80	60.617.80
İç Mimar	2.635.-	2.635.-	-	2.635.-
İnşaat	1.409.720.-	1.667.373.-	-	1.667.373.-
Jeoloji	+ 25.364.-	+ 21.367.-	182.576.05	161.209.05
Kimya	107.969.-	323.102.-	38.421.50	361.523.50
Maden	-	40.708.-	-	40.708.-
Makine	2.616.968.-	3.909.423.25	138.615.47	4.048.038.72
Matalurji	31.268.-	-	10.505.50	10.505.50
Meteoroloji	10.009.-	16.339.-	-	16.339.-
Mimar	352.201.-	1.216.471.-	-	1.216.471.-
Orman	111.463.-	289.162.-	-	289.162.-
Petrol	31.469.-	97.174.-	-	97.174.-
ŞPMMO	7.094.-	30.378.-	29.351.-	59.729.-
Ziraat	853.531.-	1.304.001.-	36.237.77	1.340.238.77
	6.397.613.-	9.378.596.25	1.502.159.09	10.880.752.-

TMMOB TAHMİNİ GİDER BÜTÇESİ (1.4.1983-31.3.1984)

1.PERSONEL GİDERL.	1982 Tahmini	1982 Gerçekleşen	1983 Tahmini
Sözleş.Pers.gid.	3.720.000.-	1.691.840.-	5.940.000.-
Kadrolu pers.gid.	1.892.676.-	544.179.07	2.839.200.-
Geçici pers.gid.	1.-	9.248.-	1.-
İkramiye	170.078.-	184.007.-	473.200.-
Fazla Çalışma	25.000.-	315.-	1.-
Kasa Tazminatı	24.000.-	57.000.-	72.000.-
SSK işveren hissesi	743.490.-	423.477.-	1.082.952.-
Geçici Gör.ve Yoll.	150.000.-	55.170.-	250.000.-
Toplu sözleş.farkı	23.584.10	-	161.341.-
Sosyal yardımlar:			
İzin Yardımı	16.000.-	32.000.-	28.000.-
Taşıt Yardımı	180.000.-	293.154.-	359.856.-
Yemek Yardımı	180.000.-	293.154.-	359.856.-

Giyim Yardımı	28.000.-	71.864.-	71.904.-
Yakacak Yardımı	144.000.-	234.524.-	287.868.-
Çocuk Yardımı	14.400.-	19.000.-	28.800.-
Öğrenim Yardımı	11.500.-	23.500.-	14.000.-
Diğer Sos.Yardımlar	0.-	-	-
Tazminatlar			
İhbar Tazminatı	1.-	-	1.-
Kıdem Tazminatı	1.-	-	1.-
2.YÖNETİM GİDERLERİ	450.001.-	66.965.-	554.401.-
Başkan.Bşk.Yrd.Say m	132.000.-	-	-
Yönetim Kurulu	134.400.-	-	-
Denetleme Kurulu	6.000.-	-	6.000.-
Onur Kurulu	10.000.-	-	10.000.-
Yardımcı Organlar	72.000.-	-	72.000.-
Temsil Giderleri	95.600.-	66.965.-	200.000.-
Tetkik ve Danış.gid	1.-	-	266.401.-
3.YAYIN GİDERLERİ	720.002.-	418.380.-	920.002.-
Telif Ücreti	1.-	-	1.-
Basım ve Kağ.Gider.	600.000.-	418.380.-	800.000.-
Postalama	120.000.-	-	120.000.-
Diğer Yayın Gid.	1.-	-	1.-
4.GENEL GİDERLER	1.939.115.62	590.155.46	1.579.001.-
Kırtasiye bası.kağ.	200.000.-	179.603.-	400.000.-
Kitap Gazete Dergi	50.000.-	38.385.-	100.000.-
Kira	1.080.000.-	-	1.-
Damga Pulu	10.000.-	5.250.-	10.000.-
PTT	175.000.-	99.630.45	200.000.-
Su Isıtma Aydınlatma	120.000.-	-	200.000.-
Vergi Resim Harçlar	10.000.-	-	10.000.-
Dava İcra Masraflar	30.000.-	34.712-	60.000.-
Tamir Bakım	150.000.-	450.-	100.000.-
Malzeme	50.000.-	1.480.-	100.000.-
Sivil Savunma	25.750.-	-	99.000.-
Diğer Genel Giderl.	38.365.62.-	230.645.01	300.000.-
5.KONGRE GİDERLERİ	300.000.-	1.188.680.-	800.000.-
Genel Kurul Giderl.	150.000.-	259.734.-	400.000.-
Kongre Kurultay	150.000.-	928.946.-	400.000.-
6.SABİT KIYM.D.BAŞ.	100.000.-	40.000.-	250.000.-
7.SAİR GİDERLER	2.-	-	2.-
Sosyal Bağış Yardım	1.-	-	1.-
Bilinmeyen Giderler	1.-	-	1.-
8.TEMSİLCİLİK GİD.	1.-	-	1.-
9.ORTAK BİNA B.EVİ	1.-	-	1.-
10.GEÇEN DÖNEM BORÇ	2.774.921.28	1.034.911.35	3.535.477.42
	13.606.775.-	7.271.523.88	19.607.866.42

495.000 x 12 = 5.940.000,— TL.

1.2. Kadrolu personel giderleri
236.600 X 12 = 2.839.200,— TL.

2. YÖNETİM GİDERLERİ

"Temsil giderleri dışındaki fasıllar 27. Dönem tahmini bütçesiyle aynı tutulmuştur.

3. YAYIN GİDERLERİ

Sürekli olmasa bile Birlik dergisinin yayınlanabileceği ve Türkiye'de Mühendislik Hizmetleri Kongresinin Tebliğlerinin kitap halinde basılabileceği düşünülmüş toplam 920.002,— TL. ödenek ayrılması uygun görülmüştür.

4. GENEL GİDERLER

Bina fonu hesabı içinde işlem gören kira, su, ısıtma, aydınlatma, tamir-bakım dışındaki fasıllar için geçen dönem gerçekleştirmeleri göz önünde bulundurularak ödenek ayrılmıştır.

Bina fonunda işlem gören fasıllar için toplam 300.001,— TL. ılık ödenek ayrılmıştır, ödeneğin düşük tutulmasının nedeni 3 personelin ücretlerinin (ödenekleri kadrolu personel giderleri içinde ayrılmıştır) Bina Fonu giderlerine dahil olması ve bu miktarın yaklaşık olarak Birliğin Fon hissesini karşılamasıdır.

5. Kongre kurultay giderleri için, Mayıs 1983'de yapılacak olan COPISEE Genel Kurulu düşünülmüş 400.000,— TL. ödenek ayrılmıştır.

6. Birliğin SSK'ya olan borçları, 1983 yılı başından itibaren ödenmeye başlanmıştır. Vergi borcunun da ödenmesi öngörülmüş ve tüm borçları karşılayacak ödenek bütçeye konmuştur.

TMMOB KADRO CETVELİ

Sözleşmeli personel	Adet	
1.Başkan	1	90.000,
2.Genel Sekreter	1	90.000,
3.Genel Sekreter Yard.	1	80.000,
4.Basın- Yayın Sekreteri	1	70.000,
5.Hukuk Danışmanı	1	35.000,
6.Kütüphaneci	1	70.000,
7.Kütüphaneci Yardımcısı	1	60.000
Kadrolu personel	Adet	
1.Veznedar	1	33.500,
2.Daktilo-Sekreter	1	35.600,
3.Arşiv- Yayın Personeli	2	67.000,—(2 x 33.500)
4.Hizmet görevlisi	2	67.000,—(2 x 33.500)
5.Gece Bekçisi	1	33.500,—
		236.600,—

Bütçe döneminin tam olarak kapatılabilmesi için, TMMOB mali işlemleri 29.3.1984 akşamı durdurulacak ve 31.3.1984 tarihi itibarıyla, 27. Dönemin 2.

Bölümüne ilişkin Mali Rapor, Denetleme Kurulu Raporu ile 28. Dönem Tahmini Gelir ve Gider Bütçelerindeki gerekli düzeltmeler, Genel Kurulun bilgisine ve onayına sunulacaktır.

TMMOB 28. DÖNEM TAHMİNİ GELİR BÜTÇESİ

GELİRLER	1.4.1984-31.3.1985	1.4.1985-31.3.1986	28.Dönem Toplantı
1.Odalar Hissesi	14.823.609,-	22.235.400.-	37.059.009.-
2.Odalarca Yapılan Olağanüstü Yardıml.	1.-	1.-	2.-
3.Yayın gelirleri	1.-	1.-	2.-
4.Bağış ve Yardıml.	1.-	1.-	2.-
5.Çeşitli gelirler	1.000.000.-	1.764.600.-	2.764.600.-
6.Odalardan geçen dönem alacakları	13.036.440.-	5.000.000.-	18.036.440.-
TOPLAM	28.860.052.-	29.000.000.-	57.860.052.-

28.DÖNEM TAHMİNİ GELİR BÜTÇESİ AÇIKLAMASI

1. Odalar Hissesi, Odaların 1984 Tahmini Bütçeleri esas alınarak ve bütçelerini yüzde 80 oranında gerçekleştirecekleri varsayılarak hesaplanmıştır. Odaların büyük bölümünün 1985 yılı için tahmini bütçe hazırlamamaları nedeniyle, 28. Dönemin 1.4.1985-31.3.1986 arasını kapsayan ikinci bölümü için, Odaların 1985 yılında, 1984 tahmini bütçesinin, yüzde 120'sini gerçekleştirecekleri varsayılmıştır.

2. Çeşitli Gelirler, ortak binadaki TMMOB dışı birimlerin (şu anda Dost Kitapevi) 31 Mart 1984 ve 1985 itibariyle yapılacak hesap kesinleştirme işlemleri; Odaların TMMOB Bilirkişilik - Ekspertlik - Hakemlik ve Teknik Müşavirlik Yönetmeliği hükümlerine, uymakta daha duyarlı davranacakları ve öngörülemeyen gelirler düşünülerek belirlenmiştir.

3. Odaların 15.3.1984 tarihi itibariyle hesaplanan geçen dönem borçlarının tamamını dönem bütçesinde ödeyecekleri ve çok yüksek boyutlara varan vergi borcunun, daha fazla kayba meydan vermeden ödenebilmesi için ağırlıklı ödemeyi Dönemin birinci yarısında yapacakları öngörülmüştür.

4. Odaların geçen dönem borçları aşağıdaki bölümlerde oluşmaktadır :

Birlik Hissesi Borcu 11.039.763,—
1982 Yılı Bina Fonu Kesin Hesabından Kalan 296.677,—
1983 Yılı Bina Fonu Kesin Hesabından Gelecek 6.700.000,—

1983 Yılı Bina Fonu Hesabı 31.3.1984 itibariyle kesinleşecektir. 6.700.000,— TL. tahmini bir rakamdır ve geçen yıl ki bölüşüm oranları esas alınarak hesaplanmıştır. Kesin rakam, 31.3.1984 tarihi itibariyle Genel Kurul'a sunulacaktır.

TMMOB 28. DÖNEM TAHMİNİ GİDER BÜTÇESİ

I.PERSONEL GİDERLERİ	14.648.328.-	18.447.636.-
A.ÜCRETLER		
1.Sözleşmeli Pers.Ücretl.	7.200.024.-	9.360.024.-

2.Kadrolu Pers.Ücretleri	4.140.012.-	5.460.012.-
3.Geçici Pers.Ücretleri	1.-	1.-
4.İkramiya	737.976.-	909.984.-
5.Fazla Çalışma	1.-	1.-
6.Kasa Tazminatı	72.000.-	72.000.-
7.SSK İşveren Payı	1.150.764.-	1.178.064.-
8.Geçici Görev Yollukları	200.000.-	300.000.-
9.Toplu Sözleşme Farkı	1.-	1.-
B.SOSYAL YARDIMLAR		
1.İzin Yardımı	27.972.-	27.972.-
2.Taşıt Yardımı	359.859.-	359.859.-
3.Yemek Yardımı	359.859.-	359.859.-
4.Giyim Yardımı	71.988.-	71.988.-
5.Yakacak Yardımı	287.868.-	287.868.-
6.Çocuk Yardımı	20.000.-	20.000.-
7.Öğrenim Yardımı	20.000.-	20.000.-
8.Diğer Sosyal Yardımlar	1.-	1.-
C.TAZMİNATLAR		
1.İhbar tazminatı	1.-	1.-
2.Kıdem tazminatı	1.-	1.-
II.YÖNETİM GİDERLERİ	1.000.000.-	1.200.000.-
1.Başkan,2.Başkan,Sayman	264.000.-	264.000.-
2.Oturum ücretleri		
2.1 Yönetim kurulu	182.000.-	182.000.-
2.2 Denetleme kurulu	24.000.-	24.000.-
2.3 Onur kurulu	1.-	1.-
2.4 Yardımcı organlar	90.000.-	90.000.-
3.Temsil ve ağırlama gid.	439.988.-	639.998.-
4.İnceleme ve danış.gid.	1.-	1.-
III.YAYIN GİDERLERİ	1.200.000.-	2.000.000.-
1.Telif ücretleri	1.-	1.-
2.Basım ve kağıt giderl.	1.000.000.-	1.700.000.-
3.Postalama giderleri	199.998.-	299.998.-
4.Diğer yayın giderleri	1.-	1.-
IV.GENEL GİDERLER	3.551.720.-	5.352.359.-
1.Kırt.ve bası.kağ.gider.	200.000.-	300.000.-
2.Kitap,Gaz,ve dergi gid.	100.000.-	150.000.-
3.Kira	2.000.000.-	3.000.000.-
4.Danga pulu	10.000.-	20.000.-
5.PTT giderleri	200.000.-	300.000.-
6.İsıtma Aydın.ve su gid.	1.-	1.-
7.Vergi,resim,harçlar	10.000.-	20.000.-
8.Dava,icra,noter giderl.	50.000.-	70.000.-
9.Tamir ve bakım giderl.	1.-	1.-
10.Malzeme giderleri	40.000.-	60.000.-
11.Sivil savunma fonu	100.000.-	120.000.-
12.Diğer genel giderler	801.718.-	1.312.357.-
V.KONGRE GİDERLERİ	500.000.-	700.000.-
1.Genel kurul giderleri	1.-	1.-
2.Kongre kurultay giderl.	499.999.-	699.999.-
VI.SABİT KIYMET-DEMİRBAŞ GİDERLERİ	1.000.000.-	1.300.000.-

VII.DİĞER GİDERLER	2.-	2.-
1.Sosyal bağış ve yardıml	1.-	1.-
2.Bilinmeyen giderler	1.-	1.-
VIII TEMSİLCİLİK GİDERL.	1.-	1.-
IX ORTAK BİNA VE BASİMEVİ GİDERLERİ	1.-	1.-
X.GEÇEN DÖNEM BORÇLARI	7.000.000.-	1.-
	28.860.052.-	29.000.000.-

28. DÖNEM TAHMİNİ GİDER BÜTÇESİ AÇIKLAMASI

I. PERSONEL GİDERLERİ

1.1. Sözleşmeli Personel Giderleri ;
 $600.002 \times 12 = 7.200.024$ $780.002 \times 12 = 9.360.024$

1.2. Kadrolu Personel Giderleri :
 $345.001 \times 12 = 4.140.012$ $455.001 \times 12 = 5.460.012$

Bina Fonu personelinin ücretleri Personel giderlerinin dışında tutulmuştur.

II. YÖNETİM GİDERLERİ

1. Başkan, İl Başkan, Sayman ödeneği ;
Başkan için ayda 10.000,— TL. İl Başkan ve Sayman için ayda 6.000,— TL.
brüt ödenek öngörülmüştür. $22.000 \times 12 = 264.000$ — TL.

2. Yönetim Kurulu için iki haftada bir toplantı, her toplantıda 14 üye bulunması ve üye başına brüt 500,— TL. hesabıyla :
 $26 \times 14 \times 500 = 182.000$,— TL.

3. Komisyonlarda görev alan üyeler için ayda bir toplantı, 5 üye bulunması ve 3 komisyon hesabı ile toplantı başına brüt 500,— TL. üzerinden
 $12 \times 5 \times 3 \times 500 = 90.000$,— TL.

4. Denetleme Kurulu için :
 $3 \times 4 \times 2.000 = 24.000$ — TL.

III. YAYIN GİDERLERİ

Yayın türü ve periyodu konusunda öngörüle bulunma olanağı bulunmamakla birlikte, belli bir ödeneğin ayrılması uygun görülmüştür.

IV. Geçen dönem gerçekleşen giderler dikkate alınarak ve muhtemel artışlar göz önünde bulundurularak ödenek ayrılmıştır.

Bina fonu hesabında işlem gören giderler için, tüm ödenek kira faslında toplanmıştır.

V. Kongre giderleri için, bütçe dönemi içinde Olağan Genel Kurul toplanmayacağı öngörülerek ödenek ayrılmıştır.

28. DÖNEM TMMOB KADRO CETVELİ

A.SÖZLEŞMELİ PERSONEL	1984	1985
1.Başkan	150.000.-	200.000.-
2.Genel Sekreter	150.000.-	200.000.-
3.Genel Sekreter Yard.	120.000.-	150.000.-
4.Genel Sekreter Yard.	120.000.-	150.000.-
5.Genel Sekreter Yard.	1.-	1.-
6.Yayın Sekreteri	1.-	1.-
B.YARI ZAMANLI SÖZLEŞMELİ PERSONEL		
1.Hukuk Danışmanı	40.000.-	50.000.-
2.Mali Danışman	20.000.-	30.000.-
C.ÖZEL BİRİM PERSONELİ		
1.Kütüphaneci	60.000.-	75.000.-
2.Kütüphaneci Yard.	50.000.-	65.000.-
3.Bilgisayar Operatörü	50.000.-	75.000.-
4.Bilgisayar Operatö yar.	1.-	1.-
D.KADROLU PERSONEL		
1.Sekreter	60.000.-	75.000.-
2.Daktilo Sekreter	50.000.-	65.000.-
3.Muhasebeci-Veznedar	50.000.-	65.000.-
4.Müstahdem	25.000.-	35.000.-
E-BİNA FONU PERSONELİ		
1.Bina Sorumlusu	55.000.-	70.000.-
2.Müstahdem	50.000.-	65.000.-
3.Müstahdem	50.000.-	65.000.-
4.Arşiv Sorumlusu	50.000.-	65.000.-
5.Gece Bekçisi	30.000.-	40.000.-
6.Müstahdem	25.000.-	35.000.-
7.Müstahdem	25.000.-	35.000.-

4

EKLER

EK : I

ANAYASA Madde : 135

«Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlâkını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzel kişilikleridir.

Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadî teşebbüslerinde asil ve sürekli görevlerde çalışanların meslek kuruluşlarına girme mecburiyeti aranmaz. Meslek kuruluşları, kuruluş amaçları dışında faaliyet gösteremezler; siyasetle uğraşamazlar, siyasî partiler, sendikalar ve derneklerle ortak hareket edemezler.

Siyasi partiler, sendikalar ve sendika üst kuruluşları; meslek kuruluşlarının ve

üst kuruluşları organlarının seçimlerinde aday gösteremezler ve belirli adayların leh veya aleyhlerinde faaliyeti bulunamazlar ve propaganda yapamazlar.

Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kanunda gösterildiği şekilde Devletin idarî ve malî denetimine tabidir.

Amaçları dışında faaliyet gösteren ve siyasetle uğraşan meslek kuruluşlarının sorumlu organlarının görevine, kanunun belirttiği merciin istemi üzerine, mahkeme kararı ile son verilir ve yerlerine yenileri seçtirilir.

Türk Devletinin varlık ve bağımsızlığının, ve milletin bölünmez bütünlüğünün, toplumun huzurunun korunması ve Devletin Anayasada belirtilen temel niteliklerini tehdit edici faaliyetlerin önlenmesi bakımından gecikmesinde sakınca bulunan hallerde mahallin en büyük mülki amiri bu organları geçici olarak görevden uzaklaştırabilir.

Görevden uzaklaştırma kararı; üç gün içinde mahkemeye bildirilir. Mahkeme görevden uzaklaştırma kararının yerinde olup olmadığına en geç on gün içinde karar verir.»

EK : 2

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ'NİN TMMOB KANUNU'NUN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ VE BU KANUNA BAZI MADDELER EKLENMESİ HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME'YE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

GEÇİCİ MADDENİN UYGULANMASI OLANAKSIZDIR

Kanun hükmünde kararnamenin esas maddelerine geçmeden önce, bizim ya da Bakanlar Kurulunun iradesi dışında, gerçekleşmesi olanağı bulunmayan geçici maddeyle ilgili durumu bilgilerinize sunmak istiyoruz.

Bilindiği gibi 7303 sayılı yasayla değişik 6235 sayılı TMMOB kanununun, Birlik Tüzüğü'nün ve Oda Tüzüklerinin, kanun hükmünde kararnameyle çelişmeyen hükümleri yürürlüktedir ve TMMOB yönetim kurulu başta olmak üzere, tüm organlar bu hükümlere uymak zorundadırlar. Kararnamenin geçici maddesi düzenlenirken, anılan yasa ve tüzüklere uygun olarak oluşturulan TMMOB örgüt yapısının göz önünde bulundurulmadığı anlaşılmaktadır.

Bu yapı kısaca şöyledir.

1. TMMOB Organları
2. Oda Merkez Organları
3. Oda Şube ve Bölge Temsilciliği Yönetim Kurulları
4. İl ve İlçe Temsilcilikleri

Birliğe bağlı 18 Odanın üye sayıları ve bu üyelerin yurt düzeyindeki dağılımlarına bağlı olarak, örgütlenme biçimlerinin birbirinden farklı olacağı kuşkusuzdur. Bu durum aşağıda ayrıntılı olarak verilmiştir.

Oda Adı	Mart 1983 Üye Sayısı	Merkez	Şube Sayısı	Bölge Tem. Sayısı	İl ve İlçe Tem. Sayısı
Elektrik M.O	11.320	Ankara	3	4	40
Fizik M.O	820	Ankara	-	-	-

Gemi M.O	590	İstanbul	-	-	-
Gemi Mak. İşl. M.O	500	İstanbul	-	-	-
Harita M.O	2.281	Ankara	1x	-	-
İç Mim.O.	185	Ankara	-	-	-
İnşaat M.O	28.956	Ankara	6	-	19
Jeoloji M.O	2.417	Ankara	-	-	20
Kimya M.O	11.595	Ankara	3	-	-
Maden M.O	2.527	Ankara	1x	-	-
Makine M.O	22.993	Ankara	4	3	27
Metalurji M.	1.090	Ankara	-	-	-
Meteoroloji	125	Ankara	-	-	-
Mimarlar O.	14.040	Ankara	3	-	17
Orman M.O	4.300	Ankara	-	-	-
Petrol M.O	340	Ankara	1x	-	-
ŞPMMO	450	Ankara	-	-	-
Ziraat M.O	11.856	Ankara	4	-	62

x Şube genel kurulunda delege seçimi yapılmamaktadır. Merkez genel kurulu tüm üyelere açık olarak toplanmaktadır.

Geçici madde, diğer kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının örgüt yapıları göz önünde bulundurularak iki aşamalı bir seçime (Oda genel kurulu ve Birlik Genel Kurulu) göre düzenlenmiştir. Oysa TMMOB'de doğrudan genel kurulu yapabilecek Oda sayısı 10 ve bu odalara kayıtlı üye sayısı ise sadece 12.758'dir. TMMOB'nin tüm üye sayısının 118 bin dolayında olduğu göz önünde bulundurulduğunda, 10 Odanın üye sayısı, Birlik üyelerinin sadece yüzde 11'ini oluşturmaktadır.

Diğer Odalarımız 7'si düşünüldüğünde 3 aşamalı bir seçim mekanizması ortaya çıkmaktadır : 1) Şube veya Bölge Temsilciliği genel kurulu, 2) Oda genel kurulu (birinci aşamada seçilen delegelerle), 3) TMMOB genel kurula (Oda genel kurullarında seçilen delegelerle)

Kararnameyle getirilen birinci toplantıda çoğunluk aranması hükmü ve örgüt yapısı açısından bunun hemen hemen olanaksız olması gerçeği karşısında, bu üç aşamalı seçimin 31 Ekim'e kadar tamamlanması mümkün değildir. Birlik genel kurulunun 30 Ekim'de toplanması gereği düşünülerek, geriye doğru bir takvim yapılırsa, bu durum rahatça görülecektir.

Birlik genel kurulunun en erken toplanma tarihini belirleyecek olan ise Ziraat Mühendisleri Odasının örgüt yapısıdır. Oda tüzüğüne ilgili maddeleri uyarınca, TMMOB genel kurulu ancak 4 aşamada gerçekleştirilebilir :

1. Oda merkezinin bulunduğu Ankara ile Şube merkezlerinin bulunduğu Adana, İstanbul, İzmir ve Samsun dışındaki 62 ilde yapılacak olan temsilci ve il delegeleri seçimi,

2. Şube yönetim kurulu ile Oda genel kuruluna katılacak Şube merkezi delegelerinin seçildiği Şube genel kurulları.

3. Oda organları ile Birlik genel kuruluna katılacak delegelerin seçildiği

Oda genel kurulu.

4. TMMOB genel kurulu.

TMMOB yönetim kurulu, temsil edilmeyecek olan Oda sayısı l olsa bile, böyle bir genel kurul toplantısı düzenleyip, yaklaşık 1,5 yıllık çalışmalarının değerlendirilmesini isteme hak ve yetkisini kendisinde görmemektedir. Kaldı ki eğer geçici madde değiştirilmez ve 29 - 30 Ekim'de Birlik genel kurulu gerçekleştirilmeye çalışılırsa, üyelerin yüzde 89'una sahip olan 8 Odanın temsil edilmemesi durumu ortaya çıkacaktır.

Açıklanan nedenlerle, yasa ve tüzükler çerçevesinde, Birlik Genel Kurulunun en erken toplanabileceği tarih Aralık ayının ilk yarısı olarak görülmektedir. Geçici maddenin bu gerçekler göz önünde bulundurularak, olabilecek gecikmeleri de düşünüp 31 Ekim tarihinin 31 Aralık olarak değiştirilip yeniden düzenlenmesi zorunluluğu ortaya çıkmaktadır.

TMMOB Yönetim Kurulu, Genel Kurulların biran önce toplanması için tüm çabayı harcayacaktır. Konuya ilişkin olarak TMMOB birimlerine gönderilen Genelge ve Yüksek Seçim Kurulu'na iletilen başvuru yazısı ilişikte bilginize sunulmuştur. Her iki yazıda, kararnamenin yayınlanmasından sonraki ilk çalışma günü olan 8.8.1983 tarihini taşımaktadır. Tüm alt birimler adına Yüksek Seçim Kurulu'na başvuruda bulunulması, süreci hızlandıracak bir mekanizma olarak düşünülmüştür. Ancak, TMMOB Yönetim Kurulunun çabaları, geçici maddenin uygulanabilmesi için yeterli olmamaktadır.

Bu gerçeklik karşısında geçici maddenin ikinci fıkrasının da yeniden düzenlenmesi, zorunlu olmasa bile, yararlı olacaktır.

Şöyle ki;

Şube ve Bölge Temsilciliklerinin genel kurulları Aralık - Ocak aylarında, Oda genel kurulları Şubat ayında. Birlik Genel Kurulu Nisan - Mayıs aylarında toplanmak zorundadır. Bu durumda, yanıldıktan 3-4 ay sonra ve TMMOB genel kurulunun hemen ardından, Temsilcilik ve Oda genel kurullarının yeniden toplanması zorunluluğu vardır. En azından bu birimler için yapılacak seçimlerin, gelecek bir yıllık dönemde de görev yapacak organları belirleyeceği hükmü geçici maddede yer almalıdır. Böylece yargının yükü de kısmen hafifleyecektir.

KARARNAMENİN OLUŞUM MEKANİZMASI ÜZERİNE

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, Anayasanın hazırlık çalışmalarından başlayarak her fırsatta meslek kuruluşlarına ilişkin görüşlerini, ilgililere, üyelerine ve kamuoyuna iletmeyi görev bilmiştir.

T.C. Danışma Meclisi Anayasa Komisyonu Başkanlığının 25.12.1981 gün ve 106 sayılı yazısı üzerine, anılan komisyona ilettiğimiz metinde, meslek kuruluşlarına ilişkin şu görüşlere yer verilmiş idi :

«Modern meslek örgütlenmelerinin en gelişkin örnekleri, klasik batı demokrasilerinin en gelişkin örneklerinde görülmektedir. Bu tür

örgütlenmelerin

en belirgin ortak nitelikleri kendi faaliyet alanlarında denetim erkine sahip olmaları, bu alanla ilgili her türlü düzenlemede söz ve karar sahibi olmalarıdır. Toplumun diğer pek çok birimi gibi meslek kuruluşlarına da tanınan böyle bir özerklik, esasen liberal kapitalizmin siyasi düzeyde klasik batı demokrasisini üretebilmesinin zorunlu bir unsuru olarak ortaya çıkmış, yerine getirdiği bu önemli işlevle de giderek kurumsallaşmıştır. Bu işlev toplumsal pratikte iktidarın, meslek kuruluşlarını da kapsayan çeşitli kurumların katılımı ile yaygınlaştırılması şeklinde somutlanmaktadır.

Demokrasi, toplumun her biriminde, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesine elveren ilişkilerde ifadesini bulur. Maddi ve manevi varlığının gelişmesine elveren ilişkiler ise, insanın en azından faaliyet gösterdiği alanda etkili olmasına, söz ve karar sahibi olmasına, eylemliliğinin sınırlanmayıp, tersine yükselmesine olanak sağlayan, özendirici ilişkilerdir. Bunun kurumumuzla örneklemek gerekirse :

1. TMMOB bağımsız bir bilgi üretim merkezidir. Hem kamu sektörünün hiyerarşik ve politik bağımlılık ilişkisinin, hem de özel sektörün kapalı çıkar ilişkisi çerçevesinin dışında ve bunlardan bağımsız olarak bilgi üretebilecek tek kaynak olarak ortaya çıkmaktadır.

2. Bu bilgi üretimini yönlendirici hiç bir kişisel çıkar ilişkisinden söz edilemez. Üretilen bilginin bir kişi veya gurubun kendileri için gerekli çıkar ilişkisinin malzemesi olması, TMMOB'nin doğası gereği olanaksızdır.

3. Bu bilgi üretimi mümkün olduğunca kolektif ve çok sesli bir yapıda yapılır. En azından saf teknik yönleriyle bile bir çok çalışma alanını kapsayan bir çok çeşitli deneyimi aksettiren üye birikiminin ürünüdür. Türkiye'de hiç bir bilimsel ve teknik bilgi üretimi ortamı bu olanağı sağlayacak yapıya sahip değildir.

4. Demokrasinin en basit ve vazgeçilmez kuralı toplulukların kendi çıkarlarını ve haklarını bizzat kendilerinin korumalarıdır. Mühendis ve mimar kitlesini, mühendis ve mimar olduğu için ilgilendiren sorunların, bizzat bu soruna muhatap olan kitle tarafından ele alınması gereği tartışma götürmemelidir.

O halde denilebilir ki, hem ekonomik ve toplumsal koşullarda, bilim ve teknolojiye yaşanan, hızlı gelişmelerle uyumlu olan hem de insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesini sağlayan ilişkilerin kendi alanında yeniden her an kurulabilmesi meslek kuruluşlarının kendi faaliyet alanlarının düzenlenmesinde özerk olmalarını gerektiren başlıca nedenlerdir.»

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, bu görüşlerini korumakla birlikte, T.C. Anayasasının 135. maddesinin üstün kural olduğunu ve 2767 sayılı yetki kanununu göz önünde bulundurarak, Anayasa uyarınca 6235/7303 sayılı TMMOB kanununda yapılacak değişikliklere ilişkin görüş ve önerilerini saptayıp, 17.2.1983 tarihinde Bayındırlık Bakanı Sayın Tahsin Önalp'e sunmuştur. Genel ilkeler, Madde Değişikliklerine Ait Gerekçeler ve Madde ve Fıkraların Önerilen Yeni Biçimleri başlıkları altında üç bölümden oluşan bu metin, yoğun bir pratiğin, titiz bir değerlendirmesi sonunda ortaya çıkmıştı ve

kanun koyucunun yararlanması umulurdu. Bu beklentinin gerçekleşmemiş olması, meslek kuruluşlarının ve TMMOB'nin geleceği açısından üzüntü vericidir.

Önerilerin sunulduğundan kısa bir süre sonra, Başbakanlık Kamu Yönetimini Yeniden Düzenleme Koordinasyon Başkanlığından Sayın Bülent Ulusu'nun imzasıyla, 23.2.1983 gün ve 16-8-5-4/01086 sayılı yazı alınmıştır. Bu yazıda kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının yasalarında yapılacak değişikliklere ilişkin kararname hazırlık çalışmalarının, TODAİE Kamu Yönetimi Komisyonunca yürütüleceği bildirilmekte, meslek kuruluşlarının, «anılan komisyonla işbirliği halinde hazırlık çalışmalarına katkıda bulunmak üzere birer çalışma ve uygulama gurubu» kurmaları istenmekteydi.

Konuyu ivedilikle değerlendiren TMMOB yönetim kurulu anılan çalışma gurubunu oluşturmuş ve 16.3.1983 gün ve 8014 sayılı yazı ile Başbakanlık Kamu Yönetimi Yeniden Düzenleme Koordinasyon Başkanlığına ve TODAİE Kamu Yönetimi Komisyonu Başkanlığına bu konuda bilgi sunmuştur.

Kamu Yönetimi Komisyonu Başkanlığının 18.3.1983 gün ve A-3-5 sayılı yasalı talebi üzerine, Birliğimizin hazırlanacak kararnameye ilişkin görüşleri 5.4.1983 tarihinde anılan komisyona iletmiştir.

Daha sonra Kamu Yönetimi Komisyonu Proje Müdürü Sayın Kenan Sürgeit'in talebi üzerine TMMOB, Türkiye Barolar Birliği ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinden birer temsilcinin katıldığı bir gurup, kararname taslağına esas olacak görüşleri belirlemek üzere 3 toplantı yapmışlardır. Temsilcilerin taşıdıkları sıfatlar göz önünde bulundurulduğunda, her üç kuruluşun da toplantılara gereken önemi verdikleri kolayca görülecektir.

Bu toplantıların tarihleri özel önem taşımaktadır, ilk toplantı 29 Nisan 1983 günü yapılmıştır. Diğer ikisinin tarihi ise 4 ve 18 Mayıs'tır. Resmi Gazetede ise kararnamenin kabul edildiği tarih 19 Nisan 1983 olarak belirtilmiştir. Yani ilk toplantıdan 10 gün önce.

Bakanlar Kurulunca kabul edilmiş bir kararnamenin hazırlık çalışmalarının daha sonra yürütülmesindeki amaç, Birliğimizce anlaşılmalı olmamakla birlikte, ayırdığımız zamanın boşa gitmediği inancını taşıyoruz. Danışman bir kurulun 4 değerli üyesine, meslek kuruluşlarına ilişkin görüşlerimizi aktarmış olmak ta Birliğimiz için bir kazançtır. Nihai metin olmamakla birlikte, komisyonca hazırlanıp, hizmete özel kaydıyla Birliğimize iletin görüşler bu kanımızın doğruluğunu göstermektedir.

Kamu Yönetimi Komisyonunun bu çalışmaları değerlendirilmiş olsaydı, en azından pratik daha uyumlu bir kararname ortaya çıkartılabildi.

6235 SAYILI TMMOB KANUNU'NDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLERE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİMİZ

Madde I :

Redaksiyon değişiklikleri dışında, iki önemli değişiklik maddeden «sivil ve asker» sözcüklerinin çıkarılması ve 2. fıkraya «kamu kurumu niteliğinde

meslek kuruluşu olan» ibaresinin eklenmesidir. Ekleme Anayasadaki tanımlamanın, özel yasaya aktarılmasından ibarettir. Ancak, çıkarılan bölüm özel önem taşımaktadır.

Birlik yönetim kurulu, Anayasanın 135. maddesindeki «kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerinde asli ve sürekli görevlerde çalışanların meslek kuruluşlarına girme mecburiyeti aranmalı hükmünün, yine Anayasayla meslek kuruluşlarına verilen görevle bağdaşmadığı görüşündedir. Üstün kural olarak yürürlükte bulunan bu hükmün, «ihtiyari kılınan üyeliği teşvik edici hükümlerle tamamlanması kararnamede gerçekleştirilmelidir» şeklindeki dileğini, Bayındırlık Bakanı Sayın Tahsin Önalp'e ve TODAİE Kamu Yönetimi Komisyonuna da iletmiştir.

Maddeden «sivil ve asker» sözcüklerinin çıkarılmasını, 25 Haziran 1983 tarih ve 18088 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren, Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 43. maddesindeki «silahlı kuvvetler mensupları kanunla kurulan meslek kuruluşlarına üye olamaz ve organlarında görev alamazlar» hükmüyle birlikte değerlendirdiğimizde; ihtiyari kılınan üyeliğin teşvik edilmesi yerine yasaklanması yolunun yeğlendiği tespiti yapılabilmektedir.

Madde 2 :

Bu maddedeki önemli değişiklik,(b)fıkrasındaki «ammenin ve memleketin menfaati» ibaresinin çıkartılması ve Anayasadaki yasaklayıcı hükümlerin biraz daha genişletilerek maddeye eklenmesidir.

Kamunun ve ülkenin çıkarlarını savunmanın, aydın olmanın asgari koşulu olduğu tespitinden hareketle; bu konudaki bir yasaklamanın, kamu kurumu niteliğindeki bir meslek kuruluşu tanımlaması ile bağdaştıramadığımızı bir kez daha vurgulamak isteriz.

TMMOB ve bağlı Odalarının bugüne değin yerine getirmeye çalıştığı en önemli görev; meslek alanına giren yurt sorunlarına ve daha ayrıntıda uzmanlık konularına ilişkin tartışma ortamlarının yaratılması olmuştur. Bu ortamlar çok yönlü görüşlerin dile getirildiği kongre, sempozyum, açık oturum, seminer, konferans, kurultay vb. toplantılar ile süreli ve süresiz yayınlardır. Bunlarda ortaya konulan gerçekler, dile getirilen düşünceler, zamanla TMMOB'nin belli konulardaki görüşlerinin oluşmasına katkı yapmıştır. Bu yolla TMMOB kendi üyelerinin meslek deneyimlerinden kaynaklanan özgün bir bilgi birikimine sahip olmuştur. Bu birikim, basın ve TRT kanalıyla kamuoyuna iletildiği gibi, raporlar, belgeler ve görüşmeler yoluyla ilgili kamu kuruluşlarına sunulmuştur. Bu birikim TMMOB ve bağlı Odalarının yüzlerce yayınına oluşturmıştır.

TMMOB ve bağlı Odalar, Devlet Planlama Teşkilatı, Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Yüksek Danışma Kurulu, Türk Standartları Enstitüsü Milli Prodüktivite Merkezi, Türk Loydu, Unesco Milli Komitesi, Dünya Enerji Konferansı Türk Milli Komitesi, Gümrük ve Tekel Bakanlığı Milli Tütün Komitesi ve TÜBİTAK Danışma Kurulu gibi çok sayıda ulusal kuruluşun yönetim ya da danışma organında temsil edilmektedirler. TMMOB vs bağlı Odaları, Beş Yıllık Kalkınma Planlarının hazırlığı sırasında oluşturulan özel ihtisas komisyonlarında sürekli hizmet vermişlerdir.

Bu hizmetin ön koşulu özgün bilgi birikimine sahip olmak; bunun ön koşulu da

bu konularda özgürce çalışmalar yapabilmektir. Kararnamede tanımlanan faaliyet alanı, bu çalışmaların engellenmesine olanak sağlayacak biçimde yorumlanmaya uygundur ve Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin en temel varlık nedeni kolayca ortadan kaldırılabilir.

Madde 3 :

Oda delegelerinin oranı ve en az delege sayısındaki gerekçesini bilmediğimiz yeniden düzenlemenin yanı sıra, Birlik kanunundaki en önemli değişikliklerden biri bu maddede gerçekleştirilmiş bulunmaktadır.

Birlik genel kuruluna katılacak, dolayısıyla Birlik organlarına seçilme hakkına sahip olabilecek delegelerde, «meslekte en az 15 yıl kıdem» esasının getirilmesini, her şeyden önce özünde, anlamaya ve kabul etmeye olanak bulunmamaktadır. Yaratacağı sonuçlar ise ayrıntılarıyla sunulacaktır. Üyesi olduğu kuruluşa karşı tüm yükümlülüklerini yerine getirmiş olan her hangi bir üyeye dahi, böyle bir sınırlama getirilmesini demokrasi anlayışıyla bağdaştıramayan TMMOB yönetim kurulunun, 14 yıllık meslek yaşamının tamamını, TMMOB çatısı altında ülkesinin, toplumunun ve mesleğinin çıkarlarını korumaya adanmış üyelerinin, Birlik genel kurulunda görüşlerini, sorunları ve çözüm önerilerini dile getirmeleri olanağından yoksun bırakılmasını anlayabilmesini ve kabul edebilmesini beklemek olanaksızdır.

Bu sınırlamanın yaratacağı sonuçlara gelince :

1. Mevcut TMMOB yönetim kurulunun 17 üyesinden 16'sı, (Başkan, 2. Başkan ve Sayman üye dahil) bu genel kurula ancak Birlik Tüzüğü gereğince doğal delege olarak katılabilecektir. Birlik çalışmaları açısından özel önemi nedeniyle, 6235/7303 sayılı yasa, atanması ve görevleri bağımsız bir maddede düzenlenmiş bulunan Birlik Genel Sekreteri genel kurula hiç katılamama durumuyla karşı karşıyadır.

Bu kişilerin şu anda TMMOB örgütlülüğü içinde, başka hangi görevleri üstlendiklerini ayrıntılarıyla anlatmaya gerek duymuyoruz. TMMOB yönetim kurulundaki üç üyenin aynı zamanda Oda başkanı olduklarını belirtmek yeterli olacaktır kanısındayız.

2. Odalar, Şubeler ve Temsilcilikler organlarında su anda görev yapmakta olanlar açısından, böylesine kısa sürede sağlıklı bir sayısal inceleme yapma olanağı bulunmamakla birlikte, 15 yıl kıdem barajını aşabilecek olanların oranının çok daha düşük olacağını hemen söyleyebiliriz. 2 yıla yakın bir süredir TMMOB örgütünün bir parçasında sorumluluk taşıyanların çok büyük bir bölümünün, Birlik genel kuruluna katılması engellenmektedir.

3. Şu anda organlarda görevli bulunmayan, ancak daha önce, yıllarca TMMOB örgütünde sorumluluk taşımış bulunan ve bilgi ve deneyimlerinden her zaman yararlanılması gereken yüzlerce üyemizin. Birlik genel kuruluna katılması engellenmektedir.

4. Birliğe bağlı 18 Odadan, 7'sinin yaşı 15'den küçüktür. Bunlardan bir bölümünde, meslekte 15 yıldan kıdemli sınırlı sayıda üye bulunsan bile; büyük bir bölümünün, belki tamamının, kanun hükmünde kararnameyle değişik 6235

sayılı yasanın açık hükümlerine rağmen, Birlik genel kurulunda ve Birlik Yönetim Kurulunda temsil edilememesi durumu ortaya çıkacaktır.

5. Birlik organları ile Oda organları arasında tam bir kopukluk ortaya çıkacaktır. Birlik genel kurulu, Birliğin Odaları, Şubeleri ve Temsilcilikleri ile birlikte tüm sorunların incelendiği, çözümlerin araştırıldığı, bağlayıcı düzenlemelerin yapıldığı bir ortamdır. Oda, Şube ve Temsilcilik organlarında sorumluluk taşıyan, Birlik Yasası, Tüzüğü ve Oda tüzük ve yönetmeliklerinin uygulanması konusunda üyelerle doğrudan yüz yüze olmak durumunda bulunan bu yöneticilerin, Birlik genel kurulunda ki görüşmelere katılamamasının, organlara seçilememesinin yaratacağı sorunlar; Birliğin, kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olarak Anayasayla yüklenen görevleri yerine getirmesini olanaksız kılacaktır.

6. Diğer Odalarımıza bu sınırlamanın nasıl yansıtacağı konusundaki incelemelerimiz sürmektedir. Üç Odamızdaki durum aşağıdaki gibidir.

Oda	Ağustos 1983'deki üye sayısı	1968 yılında üye sayısı
Elektrik M.O.	11.680	2.677
Kimya M.O.	11.688	2.068
Mimarlar O.	14.638	3.500

Tek başına 1968'deki üye sayısı bir anlam taşımamaktadır. Ölüm, emeklilik gibi nedenlerle aramızdan ayrılanlar, adresleri bilinmemesi ve Odalarına karşı yükümlülüklerini yerine getirmemeleri nedeniyle Oda genel kuruluna katılmaları mümkün olmayanlar düşüldüğünde, ortaya çıkan net rakam daha anlamlıdır. Bu inceleme şu anda Kimya Mühendisleri Odası'nda tamamlanabilmiştir ve sayı sadece 900'dür yani 11.000'i aşkın kimya mühendisinin yalnız yüzde 8'i Birlik genel kuruluna katılmak hakkına sahip olabilmektedir. Diğer Odalarda da benzer tabloyla karşılaşacağımız kuşkusuzdur.

7. Böyle bir kısıtlamanın, mevcut yasalarında varolanların dışında sadece Birliğimize getirilmiş olmasını da anlayabilmiş değiliz. Bu görüşümüzün, «sınırlama getirilecekse tüm meslek kuruluşlarına getirilmesi gerekirdi» şeklinde yorumlanmaması gerekir. Diğer meslek kuruluşlarının, böylesine sakıncalı sınırlamanın dışında tutulması, bizleri sadece sevindirir. Talebimiz kuruluşumuza getirilen bu sınırlamanın kaldırılmasıdır, (f) bendindeki değişiklik »gizli oyla« ibaresinin eklenmesinden ibarettir, ve bu organların seçimi, TMMOB Tüzüğüne göre zaten gizli oyla yapılmaktadır.

Madde 4 :

Birlik Genel Kuruluna getirilen sınırlamayı, Birlik Yönetim Kuruluna taşıyan bir değişiklik yapılmıştır. Görüşlerimiz 3. maddede belirtilmiştir.

Madde 5 :

Kararname ile getirilen olumlu ve önemli tek değişikliktir. Organların kendi üyeleri arasından seçilmesi ilkesinin gereği yerine getirilmiştir.

Madde 6 :

Yüksek onur kurulu kararlarının tebliğ ve infazını sağlamakla Bayındırlık Bakanlığı yerine, TMMOB görevlendirilmiştir. Araçları belirtilmediğinden,

işlerliği kuşkuludur.

Madde 7 :

Birliğin faaliyet alanına ilişkin sınırlama, Odalara yansıtılmaktadır. 2. maddede görüşlerimiz belirtilmiştir.

Madde 8 :

Doğal olarak işleyen bir mekanizma yasaya geçirilmiştir.

Madde 9 :

Anayasanın 135. maddesindeki «kamu kurum ve kuruluşlarında asli ve sürekli görevlerde çalışanların meslek kuruluşlarına üyelik zorunluluğu aranmayacağı», 6235 sayılı yasanın 1. maddesinden «sivil ve asker» sözcüğünün çıkarılması ve 11. maddesindeki yapılan değişikliklerin gerekli kıldığı bir düzenlemedir. Görüşlerimiz ilgili bölümlerde dile getirilmiştir.

Madde 10 :

Anayasanın 135. maddesindeki üyelik zorunluluğuna ilişkin hüküm yasaya aktarılmıştır. Üye olmayanların, «Odaya kayıtlı meslektaşlarının ödevleriyle yükümlü olması» hükmü pratiğe nasıl aktarılacağı bilinmemekle birlikte olumlu olarak değerlendirilebilir.

Madde 11 :

TMMOB kanununun • yürütülmesi görevinin, iki bakanlık yerine Bakanlar Kuruluna verilmesinden ibarettir.

Madde 12/Ek Madde I :

Uluslararası toplantı ve kongrelere katılmak. Bayındırlık Bakanlığının iznine bağlanmaktadır.

TMMOB halen, FEANI (Dünya Mühendislik örgütleri Federasyonu) ile COPISEE (Güneydoğu Avrupa Ülkeleri Mühendisleri Sürekli Konferansı)nın üyesidir, ilgili Odalarımız, Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA) ve Uluslararası ölçme Birliği (FIG) gibi uluslararası örgütlerde yıllardır etkin olarak temsil edilmekte, bu kuruluşların düzenlediği toplantılarda, Türkiye'deki meslek birikimi yansıtılmakta, kuruluşlar adına Türkiye'de bilimsel ve teknik toplantılar düzenlenmektedir.

Bu ilişkilerin korunup, güçlendirilmesi, ki gerekliliği açıktır, her şeyden önce sürekliliğinin sağlanabilmesine bağlıdır. Siyasal iktidarların tavrına bağlı olarak bu süreklilik zaafa uğrarsa; bundan yalnızca TMMOB'nin değil, ülkemizin de saygınlığı zarar görecektir.

Ek Madde 3 ile getirilen vesayetin pekiştirilmesi anlamını taşıyan bu değişikliği de olumlu bulmamıza olanak yoktur.

Ek Madde 2 :

Birlik ve Oda organlarının seçim esaslarını belirleyen maddeyi değerlendirdiğimizde, şu hususları görmekteyiz :

1. Anayasanın 135. maddesindeki «yargı gözetimi» anlam değiştirmiş; yargıç,

seçimi bizzat yaptıran kişi konumuna getirilmiştir.

2. Genel kurulların bütünlüğü ortadan kaldırılmış, seçimler, ayrı bir olay olarak düzenlenmiştir. Genel seçimlerle, meslek kuruluşlarının seçimlerinin nitelik farkı göz ardı edilmiştir.

İlkesel olarak karşı olduğumuz bu düzenlemenin, işleyiş sırasında ne gibi sonuçlar yaratacağı konusunda b?r değerlendirmede bulunmak istemiyoruz. Ancak, en azından, üyelerin ilgi alanı sadece seçimlere kaydırılıp, genel kurulun diğer ve en az seçimler kadar önemli bölümlerini zaafa uğratacağını önceden görmek zor değildir. Çünkü, Kanun koyucunun da ilgi alanı sadece seçimler konusuydu sınırlıdır.

Ek Madde 3 :

Birliğin ve Odaların idari ve mali denetiminin, başta Bayındırlık Bakanlığı olmak üzere Bakanlıklara bırakılması; Birliğin ve Odaların vesayet altına alınması anlamını taşımaktadır ve Anayasaya uygunluğu konusunda tereddütlerimiz vardır. Anayasanın 135. maddesi «devletin idari ve mali denetimini» öngörmüşken, kararnameyle bu hüküm, «hükümetlerin denetimi» biçimine dönüştürülmüştür. Bu durum kendisinden beklenen işlevi ancak özerk yapısını koruyarak gerçekleştirebilecek olan Birliğin, zaman içinde, iktidarların sözcüsü olmak gibi bir konuma getirilmesine yol açabilecektir.

Daha önce ilettiğimiz raporlarda da ayrıntılı biçimde açıklandığı gibi. Birlik ve Odalar; genel kurulları aracılığıyla doğrudan üyelerince, denetleme kurulları aracılığıyla üyeleri adına seçilmiş organlarca sürekli bir denetime tabidir. Ayrıca, Anayasanın 108. maddesinde Devlet Denetleme Kurulunun görevleri arasında, «kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarında her türlü inceleme, araştırma ve denetlemeleri yapar» hükmü yer almaktadır ve üstün kural olarak yürürlüktedir. Bunların dışında araçlar aramak, «denetleme» değil, ancak «vesayet» amacına yönelik olabilir.

Ek Madde 4 :

Anayasanın 135. maddesindeki «seçilmiş organların görevden uzaklaştırılmasına» ilişkin hükümler, uygulamaya ilişkin hükümlerle birlikte yasaya aktarılmıştır. Ayrıca, Ek Madde 3 ile getirilen «vesayet»in yaptırımları belirlenmiş bulunmaktadır.

TMMOB yönetim kurulu, olayın özünü ilgilidir, yaptırımlara ilişkin bir değerlendirme yapmak durumunda değildir.

SONUÇ

Olumlu olarak değerlendirme olanağı bulamadığımız, Birliğin geleceği açısından büyük sakıncalar taşıyan bu kararname, hiç uygulanmadan yürürlükten kaldırılarak; görüş ve önerilerimizin ciddi olarak değerlendirileceği organlarda yeniden hazırlanmalıdır. Ülkenin geleceğine Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinden olumlu katkılar koyması bekleniyorsa, bu yeniden düzenleme zorunludur.

EK : 3

TMMOB KANUNU

Kabul Tarihi : (27.1.1954) 4.VI.1959

Kanun No : (6235) 7303

5 Ağustos 1983 gün, 66 Sayılı K.H.K. ve
16 Eylül 1983 gün, 85 Sayılı K.H.K. ile değişik

Madde 1 — Türkiye sınırları içinde meslek ve sanatlarını icraya kanunen yetkili olup da mesleki faaliyette bulunan yüksek mühendis, yüksek mimar, mühendis ve mimarları teşkilatı içinde toplayan tüzel kişiliğe sahip Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği kurulmuştur.

Kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan Birliğin ve Odaların merkezi Ankara'dadır. (66 s. K.H.K)

Madde 2 — Birliğin kuruluş amacı ile yapamayacağı faaliyetler ve işler aşağıda gösterilmiştir.

Birliğin kuruluş amacı :

a) Bütün mühendis ve mimarları ihtisas kollarına ayırmak ve her kol için bir oda kurulmasına karar vermek;

Bu suretle aynı ihtisasa mensup meslek mensuplarını bir Odanın bünyesinde toplamak; merkezde idare heyeti, haysiyet divanı ve murakıplar gibi görevlilere yetecek kadar üyesi bulunmayan Odanın merkezini, Umumi Heyetin belirleyeceği yerde açmak;

b) Mühendislik ve mimarlık mesleği mensuplarının, müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplinini ve ahlakını korumak için gerekli gördüğü bütün teşebbüs ve faaliyetlerde bulunmak;

c) Meslek ve menfaatleriyle ilgili işlerde resmi makamlarla işbirliği yaparak gerekli yardımlarda ve tekliflerde bulunmak, meslekle ilgili bütün mevzuatı, normları, fenni şartnameleri incelemek ve bunlar hakkındaki görüş ve düşünceleri ilgililere bildirmektir.

Birliğin yapamayacağı faaliyetler ve işler :

Birlik ve organları kuruluş amaçları ve Kanunda belirtilenler dışında hiçbir faaliyet gösteremezler; kendilerine kanunla verilen görevlerin yerine getirilmesiyle ilgili olmayan toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleyemezler; siyasetle uğraşamazlar; siyasi partiler, sendikalar ve derneklerle ortak hareket edemezler; siyasi partilere maddi yardım yapamazlar; onlarla siyasi ilişki ve işbirliği içinde bulunamazlar, milletvekilleri ve mahalli idarelerin seçimlerinde belli adayları destekleyemezler. (66 s. K.H.K.)

Madde 3 — (4.VI.1959-7303) Birliğin idari uzuvları şunlardır :

- a) Birlik Umumi Heyeti;
- b) Birlik idare Heyeti;
- c) Yüksek Haysiyet Divanı. (7303)

Madde 4 — Birlik Umumi heyeti; iki yılda bir Odaların, meslekte en az on yıl kıdemli olan üyeleri arasından toplam üye sayısının % 2'si oranında ve üç kişiden az, yüz kişiden çok olmamak üzere seçecekleri delegelerden oluşur. Birlik Umumi Heyeti, tam üye sayısının çoğunluğu ile toplanır ve kararlarını çoğunlukla alır. Birinci toplantıda çoğunluğun sağlanamaması halinde, ikinci toplantı için çoğunluk aranmaz. Birlik Umumi Heyetinin seçimle ilgili toplantılarına üyelerin katılmaları ve oy kullanmadın zorunlu olup geçerli mazereti olmaksızın katılmayanlar ile oy kullanmayanlar Yüksek Haysiyet Divanınca cezalandırılırlar. (85 s. K.H.K.)

- a) Birliğin teşekkül maksadına müteallik kararları ittihaz etmek;
- b) Mesleki inkişafı ve gerekli faaliyetleri hakkında sahalar aramak ve bu hususların esaslarını tespit etmek;
- c) İdare Heyetinin çalışmalarını ve hesaplarını incelemek, direktifler vermek;
- d) Varidat ve masraf bütçelerini kabul etmek;
- e) Daimi ve muvakkat, ücretli veya ücretsiz vazifelileri tayin ücretlerini tespit etmek; (7303)
- f) Gizli oyla, Birlik idare Heyeti, Yüksek Haysiyet Divanı ile Birlik Denetçilerini ve bunların yedeklerini seçmek. (85 s. K.H.K.)

Birlik hissesini ödemeyen Odalar Umumi Heyet Toplantısına katılamazlar. (7303)

Madde 5 — Birlik İdare Heyeti; her Oda bir üye ile temsil edilmek üzere, mevcut Oda adedine göre o Odanın genel kuruldaki delegeleri arasından Birlik Umumi Heyetince seçilecek üyelerden oluşur.

İdare Heyeti, aralarından gizli oyla başkan, başkan vekili ve muhasip seçer, idare Heyetinden ayrılan üye hangi Odaya mensup ise, onur yerini yedek üyesi alır. (66 s. K.H.K.)

Madde 6 — Birlik İdare Heyetinin vazifeleri :
Umumi Heyetçe alınacak kararları tatbik etmek, Odaların çalışmalarını kontrol ve teshil etmek, bu kanunla tanınan hak ve yetkilerini iyi bir şekilde kullanılmasını sağlamak ve Birliği dahilinde ve hariçte temsil etmek. (6235)

Madde 7 — (4.VI.1959-7303) Birlik Umumi Kâtibî Birlik idare Heyeti tarafından tayin olunur. Vazifesi, Umumi Heyetle idare Heyeti kararlarını vs Birlik işlerini yürütmektir. Umumi Kâtip idare Heyeti toplantılarına iştirak eder,

düşüncelerini bildirir. Ancak, reye iştirak edemez. (7303)

Madde 8 — Yüksek Haysiyet Divanı; Birlik umumi heyetince delegeler arasından gizli oyla seçilen beş asil üyeden kurulur. Ayrıca beş yedek üye de seçilir.
(66 s. K.H.K.)

Madde 9 — Yüksek Haysiyet Divanına seçilen asil ve yedek azanın müddeti dolanlar yeniden seçilebilir. (6235)

Madde 10 — Yüksek Haysiyet Divanı mürettep adedi ile içtima eder ve ekseriyetle karar verir. Yüksek Haysiyet Divanı Oda Haysiyet Divanı kararı ile vaki itirazları evrak üzerinde tetkik ve esbabı mucibe beyanı ile tasdik eder veya bozar ve dosyayı alakalı Oda'ya iade eder. Oda Haysiyet Divanı, kararında ısrar ettiği takdirde nihai karar Yüksek Haysiyet Divanına aittir.

Yüksek Haysiyet Divanının verdiği nihai karar kat'idir. (6235)

Madde 11 — Bayındırlık Bakanlığı gerekli hallerde Yüksek Haysiyet Divanım toplantıya çağırır. Divanca alınan kararların tebliğ ve infazını sağlamakla Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği görevlidir. (66 s. K.H.K.)

Madde 12 — (4.VI.1959-7303) Birlik Gelirleri Şunlardır :

a) Birlik idare Heyetince Odalara kayıtlı aza adedine göre her yıl için aza başına tespit olunacak ve Odalar bütçelerinden ödenecek hisse;

b) Odalarca yapılacak fevkalade yardımlar;

c) Neşriyat Gelirleri;

d) Yardım ve Bağışlar;

e) Sair Gelirler.

II — ODALAR

Madde 13 — Lüzum görülen yerlerde Birlik Umumi Heyeti kararıyla (Türk Mühendis ve Mimar Odaları) açılabilir. (6235)

Madde 14 — (4.VT.1959-7303) Her ihtisas Şubesi yalnız bir Oda açar, ihtisas ve iştigal mevzuları aynı olan mühendis ve mimarlar; ancak ihtisas veya iştigal mevzularının taalluk ettiği Odaya kaydolunurlar. (6235> Madde

15 — Odalarda asli aza olabilmek için Türkiye Cumhuriyeti tabiiyetinden olmak ve Türkiye hudutları içinde meslek ve sanatlarını icraya kanunen selahiyetli bulunmak şarttır. (6235)

Madde 16 — Orman ve Ziraat Yüksek Mühendis ve Mühendisleri de mensup buldukları cemiyetlerin Umumi Heyetleri kararı ile Oda kurarak Birliğe dahil olurlar. (6235)

Madde 17 — Sayıları Oda teşkiline müsait olmayan ihtisas mensupları Birlik

Umumi Heyeti kararıyla ihtisaslarına göre en yakın Oda'ya ithal olunur. (6235)

Madde 18 — Her Oda kendi Umumi Heyeti kararı ile tayin ve tespit olunacak yerlerde Şubeler açabilir ve mümessillikler ihdas edebilir. (6235)

Madde 19 — Odalar, bu kanunun 2 nci maddesinde belirtilen amaç için Birlik Umumi Heyetince kararlaştırılan işlerden yalnız odalarını ilgilendiren kısımlar ile görevlidirler.

Odalar ve organları, kuruluş amaçları ve Kanunda belirtilenler dışında hiçbir faaliyet gösteremezler; kendilerine kanunla verilen görevlerin yerine getirilmesiyle ilgili olmayan toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleyemezler; siyasetle uğraşamazlar; siyasi partiler, sendikalar ve derneklerle ortak hareket edemezler; siyasi partilere maddi yardım yapamazlar; onlarla siyasi ilişki ve işbirliği içinde bulunamazlar; milletvekilleri ve mahalli idarelerin seçimlerinde belli adayları destekleyemezler. (66 s. K.H.K.)

Madde 20 — Odaların idare uzuvları şunlardır .

- a) Oda Umumi Heyeti;
- b) Oda idare Heyeti;
- c) Oda Haysiyet Divanı. (6235)

Madde 21 — (4.VI.1959-7303) Şube Umumi Heyeti o şubeye kayalı asil azalardan, Oda Umumi Heyeti ise Oda'ya kayıtlı asil azalardan teşekkül eder. (7303)

Şube ve Oda Umumi Heyetleri üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır ve kararlarını çoğunlukla alır. Birinci toplantıda çoğunluğun sağlanamaması halinde ikinci toplantı için çoğunluk aranmaz. Umumi Heyetlerin seçimle ilgili toplantılarına üyelerin katılmaları ve oy kullanmaları zorunlu olup geçerli bir mazereti olmaksızın katılmayanlar ile oy kullanmayanlar Oda Haysiyet Divanınca cezalandırılırlar. (85 s. K.H.K.)

Madde 22 — Oda Umumi Heyetinin vazifeleri :

- a) Odaların maksadı teşekkülüne ait kararları almak, İdare Heyeti çalışmalarını incelemek ve direktifler vermek, hesaplarını tetkik ve bütçesini yapmak;
- b) İdare Heyeti, Haysiyet Divanı aza ve yedekleri ile murakıplarını seçmek;
- c) Birlik Umumi Heyetine gidecek asil ve yedek delegeleri seçmek. (6235)

Umumi Heyetin kararları bir tutanakla tespit edilir. Tutanak, Umumi Heyet Başkanlık Divanı tarafından imzalanır ve Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğine gönderilir. (66 s. K.H.K.)

Madde 23 — (4.VI.1959-7303) Oda idare Heyeti, Oda Umumi Heyetince

seçilen beş veya yedi azadan teşekkül eder. idare Heyeti kendi aralarında gizli reyile, Reis, Reis Vekili, Katip ve Muhasip seçer. (6235)

Madde 24 — Oda idare Heyetinin Vazifeleri :

Umumi Heyetçe alman kararları tatbik etmek ve bu kanunla tanınan hak ve yetkileri iyi bir şekilde kullanmak ve Oda ile Birlik arasındaki irtibat ve işbirliğini sağlamak. (6235)

Madde 25 — Oda Haysiyet Divanı, Oda Umumi Heyetince iki sene müddetle seçilen beş kişiden teşekkül eder.

Oda Haysiyet Divanı mürettep adedi ile içtima eder ve ekseriyetle karar verir. (6235)

Madde 26 — Odalara kayıtlı meslek mensuplarından bu kanuna aykırı hareketleri görülenlerle meslekle alakalı işlerde gerek kasten ve gerekse ihmal göstermek suretiyle zarara sebebiyet veren veya akd ettiği mukavelelere riayet etmeyen yahut meslek şeref ve haysiyetini muhıl durumları tespit olunanlara kayıtlı buldukları Oda Haysiyet Divanında aşağıda yazılı inzibati cezalar verilir :

- a) Yazılı ihtar;
- b) (25) liradan (100) liraya kadar para cezası;
- c) (100) liradan (1000) liraya kadar para cezası;
- ç) 15 günden 6 aya kadar serbest sanat icrasından men'i;
- d) Oda'dan ihraç.

Bu cezaların verilmesinde sıra gözetilmez. Ancak sebep teşkil eden hadisenin mahiyet ve neticelerine göre bu cezalardan biri tatbik olunur. (6235)

Madde 27 — Haysiyet Divanları tarafından verilen yazılı ihtar ve (100) liraya kadar para cezaları katidir. Ancak 26 ncı maddenin (c, ç, d) bentlerinde yazılı cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde ve Oda İdare Heyeti yoluyla Yüksek Haysiyet Divanına itiraz olunabileceği gibi, bu cezalar Yüksek Haysiyet Divanının tasdikinden geçirilmedikçe de tatbik olunamaz. (6235)

Madde 28 — Odadan ihraç edilenler süresiz olarak, sanat icrasından geçici olarak men edilenler ise, men süresi içinde; hiçbir şekil ve biçimde mesleki faaliyette bulunamazlar. Bunlar Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği tarafından derhal bütün ilgili yerlere ve kuruluşlara duyurulur. (66 s. K.H.K.)

Madde 29 — Muvakkaten sanat icrasından men olunanlar sanatlarını icra^a ya devam ederlerse cezaları bir misli arttırılır. (6235)

Madde 30 — Her türlü Oda aidatı ile diğer para cezalarını tebliğ gününden itibaren otuz gün içinde mensup oldukları Oda'ya ödemeyenler hakkında icra

ve iflas Kanunu hükümlerine göre takibat yapılır. (6235)

Madde 31 — Odalardan ihraç kararı umumi hükümlere göre medeni haklarını kaybetmiş olanlar veya meslek camiasından uzaklaştırılmalarına mutlak zaruret görülenler hakkında verilebilir. (6235)

Madde 32 — (4.VI. 1959-7303) Odaların gelirleri :

a) Aza kaydiyeleri;

b) Aza yıllık aidatı;

c) Hizmet karşılığı alınan ücretler;

d) Neşriyat hasılatı;

e) Bağış ve yardımlar;

f) Para cezaları;

g) İştiraklerden mütevellit kârlar;

h) Mesleki müsabakalarda derece ve mansiyon alanlarla jüriye aza seçilenlerin alacakları paraların yüzde beşleri;

i) Müteferrik gelirler. (7303)

III — UMUMİ HÜKÜMLER

Madde 33 — Türkiye'de Mühendislik ve Mimarlık meslekleri mensupları mesleklerinin icrasını iktiza ettiren işlerle meşgul olabilmeleri ve mesleki tedrisat yapabilmek için ihtisasına uygun bir Oda'ya kaydolmak ve azalık vasfını muhafaza etmek mecburiyetindedirler. (6235)

Kamu Kurum ve Kuruluşları ile iktisadi Devlet Teşekkülleri ve Kamu iktisadi Kuruluşlarında asli ve sürekli çalışan mühendislik ve mimarlık meslekleri mensuplarının meslek ve ihtisaslarıyla ilgili odaya girmeleri isteklerine bağlıdır. Ancak bunlar, görevlerinin gereği olan işleri yaparken, mesleki bakımdan, Odaya kayıtlı meslektaşlarının yetkileriyle haklarına sahip ve onların ödevleriyle yükümlüdürler. Bu konuda Türk Silahlı Kuvvetleri mensupları ile ilgili hükümler saklıdır. (66 s. K.H.K.)

Madde 34 — Yabancı Müteahhitler veya yabancı müesseseler :

Türkiye'de Devlet Daireleri ile Resmi ve Hususi bilimum müessese ve şahıslara karşı res'en veya yerli müesseselerle müştereken taahhüt ettikleri mühendislik veya mimarlık ile alakalı işlerde yalnız bu işe münhasır kalmak ve Odalar Birliğinin mütalaasını almak ve Bayındırlık Vekaletinin tasvibinden geçmek şartıyla yabancı müteahhiss çalıştırabilirler. (6235)

Madde 35 — 34 üncü maddede yazılı hususlardan gayri işlerde yabancı yüksek mühendis, yüksek mimar, mühendis ve mimar kullanılabilmesi Odalar

Birliği idare Heyetinin mütalaası üzerine Bayındırlık Vekaletince karar verilmesine bağlıdır. Yalnız Devlet Daireleri ile Resmi ve Hususi Müessese ve şahıslar tarafından istişari vazifelerle getirilen ve teknik tedrisat için gelenler bu kayda tâbi değildirler. Bunlar da ancak getirildikleri iş mevzuu dâhilinde kalarak bunların haricinde mesleki faaliyette bulunamazlar. (6235)

Madde 36 — 34 ve 35 nci maddeler gereğince gelen yabancı meslek mensupları Türkiye'de bir aydan fazla kaldıkları takdirde ihtisaslarına en yakın Odaya müracaatla geçici olarak kaydolunurlar. (6235)

Madde 37 — Yüksek Mühendis, Yüksek Mimar, Mühendis ve Mimarlar kanunen kendilerine verilmiş olan unvandan başka herhangi bir unvan kullanamazlar. (6235)

Madde 38 — Bu kanunun 33 ve 34 üncü maddelerinde yazılı vecibeleri yerine getirmeyen yüksek mühendis, yüksek mimar, mühendis ve mimarlar Türkiye'de mesleki faaliyetten men edilirler. (6235)

Madde 39 — Bu kanun hükümleri müteşebbis heyetlerce ihzar ve Birlik Umumi Heyetince tasvip edilecek bir talimatname ile tatbik olunur. (6235)

Madde 40 — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'iyete girer. (6235)

Madde 41 — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür (66 s. K.H.K.)

Ek Madde I — Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğini veya Odaları temsil etmek üzere uluslararası toplantı ve kongrelere katılmak. Bayındırlık Bakanlığından izin alınmasına bağlıdır. Bu izin verilmeden önce, içişleri ve Dışişleri Bakanlıkları ile toplantı ve kongrenin konusuna göre, diğer ilgili Bakanlıkların görüşleri de alınabilir. (66 s. K.H.K.)

Ek Madde 2 —. Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ile Odaların bu Kanun Hükmünde Kararnameye göre gizli oyla yapılacak organ seçimlerine ilişkin işlemler, aşığıdaki esaslara göre yargı gözetimi altında gerçekleştirilir. Seçim yapılacak genel kurul toplantısından en az on beş gün önce seçimlere katılacak üyeleri veya delegeleri belirleyen liste, toplantının gündemi, yeri, günü, saati ile çoğunluk olmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususları belirten bir yazıyla birlikte üç nüsha olarak o yer ilçe seçim kurulu başkanı olan hâkime tevdi edilir. Bir yerde birden fazla tice Seçim Kurulu bulunması halinde görevli hâkim Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir. Toplantı tarihleri, gündemde yer alan diğer konular göz önünde bulundurularak görüşmelerin bir Cumartesi günü akşamına kadar sonuçlanmasına ve seçimlerin ertesi gün olan Pazar gününün dokuz – on yedi saatleri arasında yapılmasını sağlayacak şekilde düzenlenmesi zorunludur. Hakim, gerektiğinde ilgili kayıt ve belgeleri de getirtip incelemek suretiyle varsa noksanları tamamlattırdıktan sonra seçime katılacak mühendislik ve mimarlık meslekleri mensuplarını belirleyen liste ile yukarıdaki fıkrada belirtilen diğer hususları onaylar. Onaylanan liste ile toplantıya ilişkin diğer hususlar Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ve ilgili Odanın ilân yerlerinde asılmak suretiyle üç gün süre ile ilan edilir. ilan süresi içinde listeye yapılacak itirazlar hakim tarafından incelenir ve en geç iki gün içinde kesin olarak karara bağlanır.

Bu suretle kesinleşen listeler ile toplantıya ilişkin diğer hususlar onaylanarak Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğine veya ilgili Odaya gönderilir Hakim kamu görevlileri veya aday olmayan mühendislik ve mimarlık meslekleri mensupları arasından bir başkan ile iki üyeden oluşan bir seçim sandık kurulu atar. Aynı şekilde ayrıca üç yedek üye de belirler. Seçim sandık kurulu başkanının yokluğunda kurula yaşlı üye başkanlık eder.

Seçim sandık kurulu, seçimlerin kanunun öngördüğü esaslara göre yürütülmesi, yönetimi ve oyların tasnifi ile görevli olup, bu görevleri seçim ve tasnif işleri bitinceye kadar aralıksız olarak devam eder.

Seçime katılacak üye veya delege sayısının dört yüz kişiden fazla olması halinde, her dört yüz kişi için bir oy sandığı bulunur ve her seçim sandığı için ayrı bir kurul oluşturulur. Yüze kadar olan üye fazlalığı sandık sayısında nazara alınmaz. Seçimlerde kullanılacak araç ve gereçler ilçe seçim kurulundan sağlanır ve sandıkların konacağı yerler hâkim tarafından belirlenir.

Seçim süresinin sonunda seçim sonuçları tutanakla tespit edilip seçim sandık kurulu başkan ve üyeleri tarafından imzalanır. Birden fazla sandık bulunması halinde tutanaklar, hakim tarafından birleştirilir. Tutarakların birer örneği seçim yerinde asılmak suretiyle geçici seçim sonuçları ilan edilir. Kullanılan oylar ve diğer belgeler tutanağın bir örneği ile birlikte üç ay süreyle saklanmak üzere ilçe seçim kurulu başkanlığına tevdi edilir.

Seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile tutanakların düzenlenmesinden itibaren iki gün içinde seçim sonuçlarına yapılacak itirazlar, hakim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır, itiraz süresinin geçmesi ve itirazların karara bağlanmasından hemen sonra hâkim, yukarıdaki hükümlere göre kesin sonuçları ilân eder ve Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ile ilgili Odaya bildirir. (66 s. K.H.K.)

Oy verme işlemi, gizli oy açık tasnif esaslarına göre yapılır. Listede adı yazılı bulunmayan üye oy kullanamaz. Oylar, oy verenin kimliğinin oda, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği veya resmi kuruluşça verilen belge ile ispat edilmesinden ve listedeki isminin karşısındaki yerin imzalanmasından sonra kullanılır. Oylar, üzerinde ilçe seçim kurulu mührü bulunan ve oy verme sırasında sandık kurulu başkanı tarafından her seçim için ayrı ayrı verilecek kağıtlara yazılmak ve mühürlü zarflara konulmak suretiyle kullanılır. Bunların dışındaki kağıtlara yazılan veya mühürsüz zarflara konulan oylar geçersiz sayılır. Delege seçimlerinde, basılı aday listeleri kullanılabilir. (85 s. K.H.K.)

Hakim seçim sonuçlarını etkileyecek ölçüde bir usulsüzlük veya kanuna aykırı uygulama nedeniyle seçimlerin iptaline karar verdiği takdirde, süresi bir aydan az ve iki aydan fazla olmamak üzere seçimin yenileneceği pazar gününü tespit ederek Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğine veya ilgili Odaya bildirir. Belirtilen günde yalnız seçim yapılır ve seçim işlemleri bu madde ile kanunun öngördüğü diğer hükümlere uygun olarak yürütülür. İlçe seçim kurulu başkanı hâkime ve seçim sandık kurulu başkanı ile üyelerine, Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunda belirtilen esaslara göre ücret ödenir.

Bu ücret ve Birliğin ve Odaların diğer seçim giderleri kendi bütçelerinden karşılanır.

Seçimler sırasında sandık kurulu başkan ve üyelerine karşı işlenen suçlar Devlet memurlarına karşı işlenmiş gibi cezalandırılır.

Seçimlerin düzen içinde ve sağlıklı biçimde yürütülmesi amacıyla hakimin ve sandık kurulunun aldığı tedbirlere uymayanlara, eyleminin ağırlığına göre bu Kanunda yazılı disiplin cezaları verilir. (66 s. K.H.K) Ek Madde

3 — Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği üzerinde, Bayındırlık Bakanlığınca; ihtisas dallarına göre Odalar üzerinde ise, ilgili bakanlıklarca idari ve mali denetim yapılır, ilgili Bakanlıklar; Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile tespit edilir. (66 s. K.H.K.)

Ek Madde 4 — Bu Kanunun 2 nci ve 19 uncu maddelerinin son fıkralarında belirtilen yasaklara uymayan Birlik ve Odaların sorumlu organlarının görevlerine son verilmesine ve yerlerine yenilerinin seçilmesine Adalet Bakanlığının; ilgili Bakanlığın teklifine dayanarak veya doğrudan doğruya isteği uyarınca, buldukları yer Cumhuriyet Savcılığının açacağı dava üzerine o yerdeki asliye hukuk mahkemesince karar verilir. Yargılama basit usule göre yapılır ve en geç üç ay içinde sonuçlandırılır.

Görevlerine son verilen organların yerine en geç bir ay içerisinde yenileri seçilir. Yeni seçilenler eskilerin süresini tamamlarlar.

İlgili Bakanlıkların bu Kanun Hükmünde Kararname uyarınca Birlik ve Oda organlarının karar ve işlemleri hakkındaki tasarruflarına Birliğin ve Odaların görevli organları tarafından uyulması zorunludur, ilgili Bakanlığın tasarruflarını kanuni bir sebep olmaksızın yerine getirmeyen veya eski kararda direnme niteliğinde yeni bir karar veren veya kanunun zorunlu kıldığı işlemleri Bakanlığın uyarısına rağmen yerine getirmeyen Birlik ve Oda organları hakkında da yukarıdaki fıkralar hükümleri uygulanır.

Görevlerine son verilen organ başkan ve üyelerinin kanunda yazılı ceza sorumlulukları saklıdır. Bu organların yukarıdaki fıkra gereğince görevlerine son verilmesine neden olan tasarrufları hükümsüzdür. Türk Devletinin varlık ve bağımsızlığının, ülkenin ve milletin bölünmez bütünlüğünün, toplumun huzurunun korunması ve Devletin yasa'da belirtilen temel niteliklerini tehdit edici faaliyetlerin önlenmesi bakımından gecikmesinde sakınca bulunan hallerde mahallin en büyük mülkiye amiri; Birliğin ve Odaların seçimle gelen organlarını geçici olarak görevden uzaklaştırabilir.

Görevden uzaklaştırma kararı, dayanakları ile birlikte üç gün içinde birinci fıkrada sözü edilen mahkemeye bildirilir. Mahkeme görevden uzaklaştırma kararının yerinde olup olmadığını dosya üzerinde inceleyerek bu konudaki kesin kararını en geç on gün içinde verir. Görevden uzaklaştırmanın yerinde olduğuna mahkemece karar verilmesi halinde ikinci fıkra hükümleri uygulanır. (66 s. K.H.K.)

Geçici Madde — Seçim dönemleri ve görev sürelerinin sona ermiş olup

olmadığına bakılmaksızın Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği organları ile delegeleri ve oda organlarının seçimleri 1 Aralık 1983 tarihinden itibaren dört ay içerisinde tamamlanır.

Birinci fıkraya göre yapılan seçimler, 1984 yılının, ilgili mevzuatta öngörülen aylarında yapılmış sayılarak kanuni süreleri buna göre hesaplanır. (85 s,K.H.K.)

EK : 4
TMMOB TÜZÜK DEĞİŞİKLİK TASLAĞI

BİRİNCİ BÖLÜM
ODALAR BİRLİĞİ
KURULUŞ, MERKEZ VE AMAÇ

KURULUŞ

Madde 1 — 7303 sayılı yasa, 66 ve 85 sayılı kanun hükmünde kararnamelerle değişik 6235 sayılı yasayla kurulan ve Türkiye sınırları içerisinde meslek ve sanatlarını uygulamaya yetkili olup da, mesleki etkinlikte bulunan yüksek mühendis, yüksek mimar, mühendis ve mimarları örgütü içinde toplayan, tüzel kişiliğe sahip, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB), bu tüzük hükümlerine bağlıdır.

MERKEZ

Madde 2 — Birliğin ve Odaların merkezi Ankara'dadır. Ancak, Ankara'da Yönetim Kurulu, Onur Kurulu ve Denetleme Kurulu gibi organların asil ve yedek üyelerine yetecek sayıda üyesi bulunmayan Odaların merkezleri, Birlik Genel Kurulu tarafından belirlenir.

AMAÇ

Madde 3 — Kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan Birliğin ve bağlı Odaların amaçları şunlardır :

a) Günün gerek ve koşullarına ve mevcut olanaklara göre, yasa ve tüzük hükümleri içinde kalmak üzere, mühendis ve mimarları meslek kollarına ayırmak, meslek ve çalışma konuları aynı ya da birbirine yakın bulunan mühendis ve mimarlık gurubu için Odalar kurmak.

b) Mühendislik ve mimarlık mesleği mensuplarının ortak gereksinmelerini karşılamak, mesleki etkinliklerini kolaylaştırmak, mesleğin genel yararlarına uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere, meslek disiplinini ve ahlakını korumak; kamunun ve ülkenin çıkarlarının korunmasında, yurdun doğal kaynaklarının bulunmasında, korunmasında ve işletilmesinde, tarımsal ve sınai üretimin artırılmasında, ülkenin sanatsal ve teknik kalkınmasında gerekli gördüğü tüm girişim ve etkinliklerde bulunmak.

c) Meslek ve çıkarları ile ilgili işlerde, resmi makamlar ve öteki kuruluşlar ile işbirliği yaparak gerekli yardımlarda ve önerilerde bulunmak, meslekle ilgili

bütün mevzuatı, normları, bilimsel şartnameler, tip sözleşmeler ve bunlar gibi bütün bilimsel evrakı incelemek ve bunların değiştirilmesi, geliştirilmesi ya da yeniden konulması yolunda önerilerde bulunmak.

BİRLİK ORGANLARI, GÖREV VE YETKİLERİ BİRLİK ORGANLARI

Madde 4 — Birliğin karar, yürütme ve danışma organları şunlardır:

- a) Birlik Genel Kurulu
- b) Birlik Yönetim Kurulu
- c) Birlik Denetleme Kurulu
- d) Yüksek Onur Kurulu
- e) Birlik Danışma Kurulu

BİRLİK GENEL KURULU, KURULUŞ VE ÇALIŞMA BİÇİMİ

Madde 5 — Birlik Genel Kurulu, Odaların meslekte en az on yıl kıdemli olan üyeleri arasından, toplam üye sayısının yüzde 2'si oranında ve üç kişiden az, yüz kişiden çok olmamak üzere Oda genel kurullarınca seçilen ve en geç Mart ayı sonuna kadar Birliğe bildirilen delegelerden ve Birlik Yönetim Kurulu, Denetleme Kurulu ve Yüksek Onur Kurulunun asıl üyelerinden oluşur.

Birlik Genel Kurulu iki yılda bir, Mayıs ayı içinde, Birlik Yönetim Kurulunca belirlenen gün ve yerde toplanır. Oda genel kurullarınca delege seçimi ile, Birlik Genel Kurulunun aynı yıl içinde yapılması esastır. Toplantı tarihinin, görüşmeler Cumartesi akşamına kadar tamamlanacak ve Pazar günü seçimler yapılacak şekilde saptanması zorunludur.

Birlik Genel Kurulu, delege tam sayısının çoğunluğu ile toplanır. Birinci toplantıda çoğunluğun sağlanamaması halinde, ikinci toplantı için çoğunluk aranmaz.

Birlik Yönetim Kurulu, Genel toplantısından en az on beş gün önce, Geçici Kurula katılacak asil ve yedek delegelerin üçer kopya olarak hazırlanmış listelerini, toplantının gündemini, yerini, gününü, saatini ve çoğunluk sağlanamadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususları belirten bir yazıyla birlikte, görevli ilçe seçim kurulu başkanlığına iletir. Genel Kurul toplantısına katılmayacağı belli olan asil ve yedek delegelerin, Odaları aracılığıyla ya da doğrudan Birliğe ilettikleri istifa yazılan da, Yönetim Kurulunca, istenmesi durumunda görevli hakime iletilir. Gerekli incelemeden sonra hakim tarafından onaylanan listeler ile toplantıya ilişkin diğer hususlar, Birliğin ilan yerinde asılmak suretiyle ve üç gün süre ile ilan edilir. Askı süresince, asil ve yedek delegelikten istifa başvuruları Birlik aracılığıyla ya da doğrudan görevli hakime yapılır. Asil delege listesi hakim tarafından kesinleştirilir. Yasal sürecin tamamlanması ve listelerin kesinleşip, Genl Kurula ilişkin diğer hususların onaylanmasını izleyen üç gün içinde Yönetim Kurulu, Genel Kurulu Odalara duyurur ve Oda merkezlerinin bulunduğu

yerlerde birer gazetede ilan eder.

Birlik Yönetim Kurulu, Genel Kurul toplantısının düzenli bir şekilde yapılamayacağına anlaşılması durumunda, toplantı başlamadan önce Genel Kurulu, ancak bir kez olmak ve iki ayı geçmemek üzere erteleyebilir. Bu durumda Birlik Yönetim Kurulu, yeni Genel Kurulun tarih ve yerini, görevli hakimin onayını da alarak belirler ve toplantı tarihinden en az on gün önce, Oda merkezi bulunan yerlerde birer gazeteyle duyurur ve Odalara en az on gün önceden bildirir.

Birlik ödentisinin tamamını ödemiş olan Odaların delegeleri. Genel Kurul toplantısına katılamazlar.

Madde 6 — Toplantı, Yönetim Kurulu Başkanı ya da ikinci Başkan tarafından açılır ve gündemin birinci maddesi gereğince Başkanlık Divanı seçilir.

Madde 7 — Başkanlık Divanı, bir Başkan, iki Başkan Yardımcısı ve dört Yazmandan kurulur.

Madde 8 — Genel Kurul görüşmeleri, Yönetim Kurulunca hazırlanıp duyurulmuş olan gündeme göre yapılır. Bir Odanın Yönetim Kurulu tarafından ya da Genel Kurula gelen delegeler tarafından Başkanlık Divanına yapılacak yazılı başvuru üzerine, Genel Kurul kararı ile gündeme madde eklenebilir. Onuncu madde hükmü saklı kalmak koşuluyla, gündemden madde çıkarılabilir ya da maddelerin görüşme sıraları değiştirilebilir.

Madde 9 — Birlik Genel Kurullarında, TMMOB Genel Kurul Yönetmeliği uygulanır.

Madde 10 — Sekizinci maddeye göre saptanacak gündeme aşağıdaki maddelerin konulması zorunludur.

a) Başkanlık Divanı seçimi

b) Çalışma, mali ve Denetleme Kurulu raporlarının okunması ve görüşülmesi, Birlik Yönetim Kurulunun aklanması.

c) Yönetim Kurulu, Denetleme Kurulu ve Yüksek Onur Kuruluna, Odalarca gösterilen adayların duyurulması ve seçimi.

Madde 11 — Birlik Genel Kurulunda bulunmak, görüşmelere katılmak ve 07 kullanmak için, Birlik Genel Sekreterliğince hazırlanmış ve görevli hakim tarafından kesinleştirilmiş delege listesinin imzalanması yoluyla alınmış olan delege kartları ile Oda kimlik kartlarının gösterilmesi zorunludur.

Madde 12 — Birlik Genel Kurulu kararlarını oy çokluğuyla alır. Oylarda eşitlik olursa, Başkanın tarafı çoğunlukta sayılır. Yalnız, bu Tüzüğün değiştirilmesi için, görüşmelere katılan delegelerin üçte ikisinin kararı gereklidir.

Madde 13 — Odalar ve Şubelerin Yönetim, Onur ve Denetleme Kurullarında görevli olup da, Birlik Genel Kurulu delegeleri arasında yer almayan üyeler, Genel Kurula ve görüşmelere katılırlar; ancak oy kullanamazlar.

Madde 14 — Genel Kurulun görüşmeleri ve kararları bir tutanağa geçirilir. Başkan Yardımcısı ve Yazmanlar tarafından imzalanarak, dosyasında saklanmak üzere, Birlik Yönetim Kuruluna verilir.

OLAĞANÜSTÜ GENEL KURUL TOPLANTISI

Madde 15 — Olağanüstü Genel Kurul, aşağıdaki durumlarda, Birlik Yönetim Kurulu ya da onun görevini yapmaması durumunda, mevcut Odaların çoğunluğu tarafından oluşturulacak bir komite tarafından toplantıya çağırılır:

- a) Odalardan en az yarısının yönetim kurullarının Birlik Yönetim Kuruluna başvurusu ile,
- b) Denetleme Kurulunun, Birlik hesap işleri ile ilgili olarak göreceklere gerek üzerine, oybirliği ile alacakları karar ile,
- c) Birlik Yönetim Kurulunun üçte iki çoğunlukla alacağı karar ile,
- d) Birlik Yönetim Kuruluna katılacak yedekler de kalmayıp, Yönetim Kurulu üye sayısının yarısından aşağı düşmesi durumunda.

Madde 16 — Olağanüstü Genel Kurul toplantısı, (6-13) sayılı maddelerde açıkladığı biçimde olağan genel kurul toplantısı gibi yapılır. Ancak, sadece toplantıya neden olan konuların üzerinde görüşülür ve karar alınır. Olağanüstü Genel Kurul toplantısında 10. madde hükmü uygulanmaz.

BİRLİK GENEL KURULUNUN GÖREV VE YETKİLERİ

Madde 17 — Birlik Genel Kurulunun başlıca görev ve yetkileri şunlardır :

- a) Birliğin kuruluş amacını gerçekleştirecek kararları almak
- b) Mesleki gelişme ve etkinlik alanlarının genişletilmesi için yapılması gereken çalışmaların ilkelerini saptamak.
- c) Yönetim Kurulu çalışmalarını gösteren raporları incelemek, gelecek dönem çalışmalarını yönlendirici kararlar almak.
- d) Birlik bilanço, gelir ve gider cetvelleri ile Denetleme Kurulu raporlarını incelemek ve haklarında karar vererek. Yönetim Kurulunu aklamak.
- e) Yönetim Kurulunun getireceği yani dönem gelir ve gider bütçelerini, geçici ve sürekli ücretliler kadrolarını inceleyip, değiştirmek ya da olduğu gibi kabul etmek.
- f) Birlik Yönetim, Denetleme ve Yüksek Onur Kurulu üyelerinin oturum ücretleri ile Birlik Yönetim Kurulu Başkanı, ikinci Başkanı ve Sayman Üye ödeneğinin toplamını ve Genel Sekreterlik kadrosu ödeneğini saptamak.

g) Birlik Yönetim Kurulu, Denetleme Kurulu, Yüksek Onur Kurulunun asil ve yedek üyelerini iki yıl süre için seçmek.

h) Birliğin alacağı ya da satacağı taşınmaz mallar hakkında karar almak.

ı) Gerektiğinde yeniden Oda kurulması, varolan Odaların birleştirilmesi, birbirine yakın mesleklerin bir Odada toplanması ya da böyle birleşik Odaların, yeni meslek Odalarına ayrılması konusunda karar almak.

j) Birlik Yönetim Kurulunun önerisi ya da Birlik Genel Kurulunu oluşturan delegelerin 1/5'inin verecekleri önerge üzerine, Tüzük değişikliklerini görüşüp, karara bağlamak.

k) Birlik Yönetim Kurulunca önerilen yönetmelikleri inceleyip, onaylamak; Birlik Yönetim Kurulunun gerekli görmesi durumunda, Oda tüzük ve yönetmeliklerini inceleyip gerekli değişiklikleri yapmak, ya da aynen onaylamak.

BİRLİK YÖNETİM KURULU, KURULUŞ VE ÇALIŞMA ŞEKLİ

Madde 18 — Birlik Yönetim Kurulu, Birlik Genel Kurulunca, her Oda bir üye ile temsil edilmek üzere Oda sayısına göre, Oda genel kurullarınca belirlenen üçer aday arasından seçilecek üyelere oluşur. Oda Genel Kurullarınca belirlenen adayların, Birlik Genel Kurulu delegeleri arasında bulunması zorunludur. Birlik Genel Kurulunda en çok oy alan aday asıl, diğerleri ise aldıkları oy sayısına göre birinci yedek ve ikinci yedek olarak seçilirler.

Madde 19 — Yönetim Kurulu, seçilmesinden sonra yapacağı ilk toplantısında, üyeler arasından gizli ve tüm üyelerin çoğunluk oyu ile bir Başkan, bir ikinci Başkan ve bir Sayman Üye seçer.

Bu seçilenler gereğinde, tüm üye sayısının çoğunluğu ile değişebilir.

Madde 20 — Yönetim Kurulu en az ayda bir kez toplanır. Toplantıları Başkan, bulunmadığı durumlarda ikinci Başkan, o da bulunmadığında Yönetim Kurulu üyelerinin o toplantı için aralarından seçecekleri bir üye yönetir.

Madde 21 — Yönetim Kurulu, kararlarını oy çokluğu ile verir. Oylarda eşitlik olursa başkanın katıldığı taraf çoğunluk sayılır.

Madde 22 — Yönetim Kurulundan ayrılan üye hangi Odaya bağlı ise, onun yerine aynı Odadan yedek üye alınır ve bu üye Yönetim Kurulunun asil üyesi olur.

Madde 23 — Haber vermeden ve kabul edilebilir bir özrü olmadan artarda üç toplantıya gelmeyen ya da gelmeyeceği belli olan üye istifa etmiş sayılır ve 22. madde hükmü uygulanır.

Asil üyenin iştirak etmediği toplantılara birinci ya da ikinci yedekleri katılırlar. Toplantıya katılan yedek, asil üyenin bütün hak ve yetkilerine sahiptir.

Madde 24 — Boşalan Yönetim Kurulu üyeliğine çağrılacak yedek kalmadığı durumda, ilgili Odadan, ilk Genel Kurul toplantısına kadar bir temsilci göndermesi istenir. Gelecek temsilci, bu görevi yerini doldurduğu üyenin süresi kadar, oy kullanmamak kaydı ile gözlemci olarak sürdürür

BİRLİK YÖNETİM KURULUNUN GÖREV VE YETKİLERİ

Madde 25 — Birlik Yönetim Kurulunun başlıca görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Genel Kurulca alınacak kararları uygulamak ve Birlik işlerini Genel Kurulun direktifleri içinde yürütmek.
- b) Odaların çalışmalarını denetlemek, koordine etmek, kolaylaştırmak ve bu konularda gereken önlemleri almak.
- c) Birliği Başkanı, İl. Başkan veya gereğinde seçecekleri kişi ve kurullar ya da belirli konularda yetkili kılacağı Odalar aracılığı ile yurt içinde ve yurt dışında temsil etmek.
- ç) Mühendislik ve mimarlık mesleklerinin ilerlemesi, yükselmesi, gelişmesi hakkında gerekli incelemeleri yapmak ya da yaptırmak ve buna ilişkin raporları Genel Kurulun onayına sunmak.
- d) Memur ve serbest çalışan meslektaşların refahlarını sağlayacak önlemleri saptayarak, ilgili makamlar önünde girişimlerde bulunmak ve gerekli ilişkileri kurmak.
- e) Odalara kayıtlı bütün mühendis ve mimarların, mesleki onur ve çıkarlarını korumak.
- f) Mühendislik ve mimarlık meslekleriyle ilgili bütün elemanların, mesleklerine göre gerekli düzeye ve sonucunda parasal olanaklara ulaşmalarını sağlamak ve bu konuda ilgili kuruluşlarla işbirliği yaparak, gerekli önlemleri almak.
- g) Birliğin sahip olduğu taşınmaz malları yönetmek.
- h) Birliğin yetkili imzalarını bildiren sirküleri çıkarmak,
- ı) Birlik Genel Sekreteri ve yardımcılarını ile diğer sözleşmeli ve kadrolu personeli atamak.
- i) Genel Sekreter tarafından getirilecek öneriler üzerine karar almak ve Birliğin yönetimi konusunda, Genel Sekretere ana hatlarıyla direktifler vermek.
- j) Birlik Genel Kuruluna sunulmak üzere, çalışma raporunu ve geçen dönem kesin hesaplarını, yeni dönem gelir ve gider bütçelerini hazırlamak, Birlik Yönetim Kurulu Başkan, ikinci Başkan, Sayman üyesinin ödenekleri toplamını, geçici ve sürekli ücretliler kadrolarını, Genel Sekreter ve yardımcılarının ücretlerini ve Yönetim Kurulu, Yüksek Onur Kurulu ve Denetleme Kurulu üyelerinin oturum ücretlerini, Genel Kurula önermek üzere saptamak; bunları Denetleme Raporu ile birlikte Genel Kurul üyeleri sayısına

yetecek kadar çoğaltmak ve toplantıdan en az 10 gün önce bütün Odalara göndermek.

k) Birlik Genel Kurulunun yerini, gününü, saatini ve gündemini saptamak; kesinleşmesini izleyen üç gün içinde, delegelere duyurmak üzere Odalara bildirmek ve Oda merkezi bulunan yerlerde birer gazete ile duyurmak ve toplantı için gerekli bütün formaliteleri tamamlamak.

l) Gerektiğinde Yüksek Onur Kurulunu toplantıya çağırarak.

m) Yüksek Onur Kurulunca alınan kararları uygulamak için gerekli makamlarla ilişki kurmak.

n) Birlik Yönetim Kurulu üyelerinin tüm sayısının üçte ikisinin olumlu oyu ile, olağanüstü durumlarda Birlik ve Oda Genel Kurulunu toplantıya çağırarak.

o) Odalardan herhangi birinin Yönetim Kurulu, yedekleri de biterek boşalırsa, Oda Genel Kurulunu olağanüstü toplantıya çağırarak.

ö) Birliğin amacı çerçevesini aşmamak üzere, her türlü yayını yapmak.

p) Yabancı meslek kuruluşlarıyla, meslekle ilgili ilişkiler kurmak.

r) Genel Kurul tarafından verilmiş yetki içinde borç almak ya da vermek, bunlar için teminat almak ya da göstermek.

s) Ülke ve meslek çıkarlarının savunulması, mühendis ve mimarların özlük haklarının kazanılması ve geliştirilmesi, diğer çalışanlarla dayanışmanın sağlanması amacıyla, gerekli gördüğü işyeri birimleri ve guruplarında, Birliği temsil etmek üzere, işyeri temsilcilikleri ve işyeri komiteleri kurmak, bunların kuruluş ve çalışma esaslarını belirlemek.

ş) Oda Genel Kurulları için yeterli sayıda gözlemci seçmek ve gözlemcinin genel kurul toplantısına katılmasını sağlamak.

t) Birden fazla Odanın merkez, şube ve temsilciliklerinin bulunduğu vs gerekli gördüğü illerde, Birlik çalışmalarının etkinlik kazanması ve Odaların çalışmalarında uyum sağlanması amacıyla TMMOB'nin Koordinasyon Kurullarını kurmak, bunların kuruluş ve çalışma esaslarını belirlemek ve denetlemek.

u) Birlik işlerinin yürütülmesi ve Birlik Yönetim Kurulunun görevlerini yerine getirebilmesi için, yönetmelik tasarıları hazırlayıp, genel kurulun onayına sunmak; genel kurulca önceden yetki verilmesi durumunda, bunları doğrudan yürürlüğe koymak; zorunlu durumlarda, hazırladığı yönetmeliği yürürlüğe koyup, ilk genel kurulun onayına sunmak.

ü) Merkezi ve bölgesel düzeyde Birlik Danışma Kurulu toplantılarını düzenlemek.

v) 7303 sayılı yasa, 66 ve 85 sayılı kanun hükmünde kararnamelerle değişik

6235 sayılı yasanın tanıdığı hak ve yetkilerle, bu tüzüğün verdiği yetkileri kullanmak ve diğer görevleri yerine getirmek.

BAŞKAN, İKİNCİ BAŞKAN VE SAYMAN ÜYENİN GÖREVLERİ

Madde 26 — Başkan, Birliği idari ve adli makamlar ile özel ve tüzel kişilere karşı temsil eder. Birlik çalışmalarını yasalara, bu Tüzüğe, Genel Kurul ve Yönetim Kurulu kararlarına uygun olarak yürütür. Birlik Başkanı, Birlik adına demeç verir, açıklama yapar ve bildiri yayınlar.

İkinci Başkan, Başkanın yokluğunda, Başkanın yetkilerini kullanır ve görevlerini yerine getirir.

Sayman Üye, Birlik Muhasebe ve Mali İşler Yönetmeliği hükümleri gereğince, Birlik muhasebe ve mali işlerini Yönetim Kurulu adına yürütür.

BİRLİK GENEL SEKRETERİ VE YARDIMCILARININ ATANMASI, DEĞİŞTİRİLMESİ, GÖREV VE YETKİLERİ

Madde 27 — Birlik Genel Sekreterliği tam zamanlı çalışma gerektiren asli bir görevdir. Birlik Genel Sekreterlerinde aranacak nitelikler şunlardır:

a) Odalardan birinde asli üye olarak kayıtlı bulunmak ve Odasına karşı yükümlülüklerini tam olarak yerine getirmiş bulunmak.

b) 6235 sayılı yasanın 26. maddesinin c, ç ve d fıkralarındaki cezalardan birisi ile Onur Kurulunca cezalandırılmamış bulunmak.

Madde 28 —

a) Birlik Genel Sekreteri, Odaların önerecekleri adaylar ya da öteki başvurular arasından, Birlik Yönetim Kurulunca atanır. Bu atamanın yapılabilmesi için. Birlik Yönetim Kurulunca yapılacak oylamanın ilk üç turunda üye tam sayısının üçte ikisi, daha sonraki turlarda salt çoğunluk aranır.

b) Yönetim Kurulu, TMMOB Yasasının 7. maddesi ve bu Tüzük ile Genel Sekretere verilen görev ve yetkilerin, Birlik mevzuatına aykırı bir biçimde yapılması ya da hastalık ve izin gibi kabul edilebilir özrü dışında bir hafta süre ile görevini terk etmesi ya da Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre onur kırıcı bir suçla mahkum olması durumlarında, Genel Sekreterin görevine son vermeye yetkilidir.

c) Yönetim Kurulu, b fıkrası dışında gerekçeli nedenlere dayanarak. Genel Sekreterin işine, tüm üye sayısının salt çoğunluğu ile, son vermeye karar verebilir. Bu durumda, işine son verilen Genel Sekretere, üç aylık ücreti tutarında bir tazminat verilir.

d) Genel sekreterliğin herhangi bir biçimde boşalması halinde,(a) fıkrası hükümlerine göre hareket edilir.

e) 27. maddedeki esaslara uygun olarak çoğunlukla,Yönetim Kurulunca

Genel Sekreter Yardımcısı atanabilir. Genel sekreter Yardımcılarının görevleri, Başkan ve Genel Sekreterce saptanır.

Madde 29 — Genel Sekreter, Genel Kurul ve Yönetim Kurulu kararlarını, Birlik işlerini ve yazışmalarını yürütmekle görevli, yasalara göre tutulması gerekli defterleri, gerekli öteki defter, dosya ve evrakı emrindeki geçici ya da sürekli görevliler eliyle tutmakla yükümlü ve yazışmaları imzaya yetkilidir.

Madde 30 — Genel Sekreter, Birlik Yönetim Kurulunun yürütücü unsuru ve sözcüsüdür. Onun kararları çerçevesinde Genel Sekreterliği yürütür ve Yönetim Kurulunu temsil eder.

Genel Sekreter, Yönetim Kurulunun gündemini hazırlar ve toplantılara katılarak düşüncelerini bildirir. Ancak, oy kullanamaz ve oturum ücreti alamaz.

Madde 31 — Tam zamanlı bir Genel Sekreterin atanamaması veya Genel Sekreterin geçici veya sürekli olarak görevini yerine getirememesi durumunda, Genel Sekreterlik görevi, Yönetim Kurulu kararı ile, Genel Sekreter Yardımcısı veya Yardımcılarından birisi tarafından vekaleten yürütülür. Genel Sekreter Yardımcısı yoksa, Genel Sekreterlik görevi, Yönetim Kurulu kararı ile, Yönetim Kurulu üyelerinden birisi tarafından yürütülür.

Bu görevin karşılığı, kendisine, tam zamanlı Genel Sekretere ödenecek ücretin yarısı kadar bir ücret ödenir.

Genel Sekreterlik görevini sürdüren Yönetim Kurulu üyesi, bu süre içinde toplantılarda oy kullanamaz, yerine ilk yedeği geçici olarak toplantılara gelir, Odasını temsil eder ve oylamalara katılır.

Madde 32 — Genel kurula sunulacak çalışma raporu, bütçe, kadrolar, bütün evrak, cetvel ve belgelerin hazırlanması gibi Yönetim Kurulu çalışmalarında Genel Sekreter de görevlidir.

Madde 33 — Genel Sekreter, bankalardan para alıp verme işlemlerini, Birlik Yönetim Kurulunun çıkaracağı sirkülere göre, imza yetkisine sahip üyeler ile beraber çift imza ile yapabilir.

YÜKSEK ONUR KURULU, KURULUŞ VE ÇALIŞMA ŞEKLİ

Madde 34 — Yüksek Onur Kurulu, Odaların gösterecekleri birer aday arasından, Birlik Genel Kurulunca seçilecek beş asil, beş yedek üyeden oluşur. Herhangi bir meslek mensubunun durumu yüksek onur kurulunda görüşülürken, kurulda o Odaya mensup bir üye bulunmazsa, bütünüyle danışma amacı ile olmak üzere, bağlı olduğu Oda Genel Kurulunca seçilen bir temsilci oturumlara çağrılır.

Madde 35 — Yüksek Onur Kurulu, kendisine bir yada bir kaç konu verildiğinde, yapacağı ilk toplantıda, o işleri sonuçlandırıncaya kadar görev yapmak üzere, aralarından bir Başkan ve gerektiği kadar Raportör seçer.

Madde 36 — Yüksek Onur Kurulu asil üyelerinden bir ya da birkaçı, herhangi

bir özürle toplantıya gelemeyeceklerim bildirir ya da çağrıya uymazlarsa, yerlerine sıra ile yedekleri çağrılır. Bu yedekler, o konu sonuçlanıncaya kadar yapılan toplantılarda, asil gibi görev yapar.

Madde 37 — Yüksek Onur Kurulu üyesinin ret ya da çekilme nedenleri, yargıçların hukuk usulü mahkemeleri yasasında gösterilen ret ve çekilme nedenlerinin aynıdır.

Madde 38 — Yüksek Onur Kurulu, üye tam sayısı ile toplanır ve kararlarını oy çokluğu ile alır. Oylarda eşitlik olursa, Başkanın tarafı çoğunlukta sayılır.

Madde 39 — Yüksek Onur Kurulu, kendisine gönderilen konuları, dosya üzerinden inceler ve karara varır. Görüşmelerde, konu ile ilgili Odanın madde 34'de çağrı biçimi yazılı olan danışmanı bulunur. Bu görevi Odaların Yüksek Onur Kurulu üyeliği için seçtikleri adaylar yapar. Alman karar, gereği yapılmak üzere Oda Yönetim Kuruluna gönderilir. Son kararlar, ilgililere bildirilir ve yerine getirilir.

Madde 40 — Yüksek Onur Kurulunun, bir konuyu sonuçlandırmak için gerekli göreceği bütün giderler, Birlikçe ödenir.

YÜKSEK ONUR KURULUNUN GÖREV VE YETKİLERİ

Madde 41 — Yüksek Onur Kurulunun görev ve yetkileri şunlardır :

a) Oda Onur Kurulunca verilen ve ilgililerce itiraz olunmayan kararlardan, onayı gerekenleri incelemek; gerekçe göstererek uygun olanları onaylamak, olmayanları bozmak.

b) Oda Onur Kurulları kararlarına yapılan itirazları inceleyerek, kararı bağlamak.

c) Oda Onur Kurullarının, Yüksek Onur Kurulunca bozulan kararlarında direnmeleri durumunda, son kararı vermek.

d) Birlik Genel Kurulunun seçimle ilgili toplantılarına katılmayan delegelerin durumlarını incelemek; geçerli mazereti olmayan delegeler hakkında gerekli işlemi yapmak.

e) Bayındırlık ve İskan Bakanlığının gerekli görmesi durumunda toplanarak, istenilen konuyu incelemek ve karara bağlamak.

BİRLİK DENETLEME KURULUNUN GÖREV VE YETKİLERİ

Madde 42 — Birlik Denetleme Kurulu, Genel Kurul tarafından seçilen üç asil, üç yedek üyeden oluşur. Üç ayda bir yapılacak denetimde, herhangi bir özür ile bulunmayan asil üye yerine, sıra ile yedekler çağrılır. Bu yedekler, üç ayda bir yapılan denetim sonuçlanıncaya kadar, asil üye gibi görev yaparlar

Madde 43 — Denetleme Kurulunun görev ve yetkileri şunlardır:

a) Birlik hesaplarını ve bunlara ilişkin işlemleri en az üç ayda bir kez

denetleyip, düzenleyeceği raporun bir örneğini, Birlik Yönetim Kuruluna vermek.

b) Birliğin hesap işleriyle, yönetim kurulunun hazırladığı bilanço, kesin hesaplar, yeni dönem bütçesi ve personel kadrosu hakkındaki düşüncelerini Genel Kurula sunmak üzere rapor hazırlamak ve Nisan ayının on beşine kadar Birlik Yönetim Kuruluna vermek.

c) Gerek gördüğü durumda, Genel Kurulun olağanüstü toplantıya çağırılmasını Yönetim Kurulundan istemek.

d) Birlik Yönetim Kurulunun gerekli gördüğü durumlarda. Oda hesaplarını incelemek.

BİRLİK DANIŞMA KURULUNUN KURULUŞU VE GÖREVLERİ

Madde 44 — Birlik Danışma Kurulu; Birlik Yönetim Kurulu, Oda Yönetim Kurulları, Birlik Yayın Kurulu, işyeri Temsilcileri, il Koordinasyon Kurulları ile Birlik Yönetim Kurulunun uygun gördüğü öteki ilgili Birlik görevlilerinden oluşur. Şube ve Temsilciliklerin Yönetim Kurulları, Birliğin ya da bağlı buldukları Odaların isteği ile Danışma Kuruluna katılabilirler.

Danışma Kurulu, gerekli görüldüğü zaman ve yerde ve yılda en az iki kez, Birlik Yönetim Kurulunca toplantıya çağrılır. Birlik Yönetim Kurulu, gerekli gördüğü zaman ve yerde, yine yukarıda belirtilen biçimde oluşturacağı Bölgesel Danışma Kurullarını toplayabilir. Merkezi ve Bölgesel Danışma Kurulları, Birlik ve Odaların çalışmalarını gözden geçirir, önerilerde bulunu, gerektiğinde eğilim belirler.

Birlik Yönetim Kurulu, Danışma Kurulunu toplamaya olanak bulamadığı ivedi durumlarda, gerekli konuları danışmak amacıyla, Birlik yönetim Kurulu ve Oda Başkan ve Sekreterlerini ortak toplantıya çağırır.

MALİ HÜKÜMLER BİRLİĞİN GELİRLERİ

Madde 45 — Birliğin gelirleri şunlardır :

a) Birlik Yönetim Kurulunca önerilen ve Birlik Genel Kurulu tarafından onaylanan, Odalara kayıtlı üye sayısına göre her yıl üye basma saptanacak paylarla, Odaların bütçeleri üzerinden hesaplanacak paylar.

b) Odalarca yapılacak olağanüstü yardımlar.

c) Yayın gelirleri.

d) Yardım ve bağışlar.

e) öteki gelirler.

Madde 46 — Odalar, Birlik Genel Kurulunca saptanacak payların on ikide birini, her ay peşin olarak öderler. Kesin bütçe rakamlarını Şubat ayı sonuna

kadar Birliğe bildirirler. Kesinleşen paylar, Mart ayı sonunda ödenir.

Madde 47 — Kırk beşinci maddenin (b) fıkrasında yazılı gelirler, gerektiğinde ve gereksinime göre, Birlik yönetim kurulunun isteği üzerine Oda yönetim kurulu kararı ile gönderilir.

İKİNCİ BÖLÜM

ODALAR

ODALAR, ŞUBE VE TEMSİLCİLİKLER

ODALARIN KURULMASI

Madde 47 — Mevcut olanaklar ve koşullar elverişli ise,, her meslek dalı için Birlik Genel Kurulu kararı ile yalnız bir Oda açılabilir. Odalar tüzel kişiliğe sahiptir.

Madde 48 — Bir Odanın Genel Kurulunda,Odaya bağlı olan bir meslek kolu mensuplarının ayrı bir Oda kurmalarının önerilmesine karar verilmesi ya da herhangi bir Odaya bağlı bir meslek kolu mensuplarının en az üçte ikisinin, ayrı bir Oda kurmak istemesi halinde, bu isteklerinin ilk toplanacak Birlik

Genel Kurulunun kararına sunulmak üzere. Oda yönetim kurulunca. Birlik yönetim kuruluna gönderilmesi zorunludur.

Sayıları ayrı bir Oda kurmaya elverişli olmayan meslek mensupları, Birlik Genel Kurulu kararı ile, meslek ve çalışma koşullarına en yakın Odaya kaydolurlar. Ancak, iki Birlik Genel Kurulu arasında doğabilecek bu tür sorunların çözümü için, bu gibi meslek sahiplerinin kaydolabileceği Oda, Birlik Yönetim Kurulunca saptanır ve Odaya, ilk Genel Kurula kadar geçici kayıtları yapılır.

Yeni bir Odanın açılması durumunda, bu Odaya kaydolması gereken üyelerle ilgili her türlü kayıt evrakı ve belgeler, bu üyelerin daha önce kayıtlı bulunduğu Oda ve Odalar tarafından, yeni kurulan Odanın yazılı isteği üzerine, bu Odaya en geç bir ay içinde gönderilir.

Madde 49 — Mesleki ve çalışma konuları aynı olan mühendis ve mimarlar yalnız bir Odanın üyesi olabilecekleri gibi, her meslek dalı için yalnız bir Oda açılabilir. Odaya kayıtlı tüm üyelerin meslek ve sanatları aynı değilse, bunların meslek ve sanatlarını uygulamadaki yetkileri de aynı olamaz. Oda, bu ayrımı sağlamak için üyesine vereceği her türlü belgede, meslek ve sanatını belirtmek zorundadır.

Madde 50 — Meslek ve çalışma konuları ayrı olan mühendis ve mimarlar ancak meslek ya da çalışma konularının ilgili bulunduğu Odaya kaydolunurlar.

Madde 51 — Odalara asli üye olabilmek için, Türkiye Cumhuriyeti uyruğunda olmak ve Türkiye sınırları içinde meslek ve sanatlarını uygulamaya yasal olarak yetkili bulunmak zorunludur.

Madde 52 — Mühendisliğin ve mimarlığın ayrı ayrı meslek kollarının birden fazlasında diploma ya da ruhsatname almış olanlar, diploma ve ruhsatnamelerinin ilgili bulunduğu Odalardan istediklerine girmekte serbest

oldukları gibi, üyelik görev ve yükümlülüklerini her Oda için ayrı ayrı yerine getirmek koşuluyla, birden fazla Odaya da üye olabilir ve üyelik haklarını kullanabilirler.

Madde 53 — Birden fazla Odanın üyesi olanlar. Birlik Genel Kurulunda yalnız bir Odayı temsil edebilirler.

ŞUBE VE TEMSİLCİLİKLER

Madde 54 — Odalar mevcut olanak ve koşullara göre, Genel Kurulların kararlarıyla, Oda tüzüğü hükümleri içinde görevli ve yetkili olmak üzere Şubeler açabilirler.

Madde 55 — Odalar, tüzüklerinde gösterilecek görev ve yetkileri kullanmak üzere, belirli bölge ya da işyerlerinde temsilcilik kurabilirler.

Temsilciliklerin seçilme ya da görevlendirme yöntem ve süreleri, yönetmeliklerle de hükme bağlanır.

ODA ORGANLARI

Madde 56 — Oda yönetim ve danışma organları şunlardır :

- a) Oda Genel Kurulu
- b) Oda Yönetim Kurulu
- c) Oda Onur Kurulu
- d) Oda Denetleme Kurulu
- e) Oda Danışma Kurulu

ODA GENEL KURULU, KURULUŞ VE ÇALIŞMA BİÇİMİ

Madde 57 — Oda Genel Kurulu, Odaya kayıtlı üyelere ya da Şube genel kurullarında seçilmiş delegelerden oluşur. Üye sayısı 5000'in üzerinde olan her oda, Genel Kurulunu delege sistemiyle oluşturur.

Üye sayısı 5000'in altında olan Odalar, bu iki sistemden hangisini uygulayacağını kendi tüzüğünde belirler. Delege sistemiyle Genel Kurulunu oluşturan Odalarda, Oda Yönetim, Denetleme ve Onur Kurullarının asil üyeleri, Genel Kurulun doğal delegeleridir.

Oda Genel Kurulu iki yılda bir, Şubat ayı içinde. Oda Yönetim Kurulunca belirlenen gün ve yerde toplanır. Toplantı tarihinin, görüşmeler Cumartesi akşamına kadar tamamlanacak ve Pazar günü seçimler yapılacak şekilde saptanması zorunludur.

Oda Genel Kurulu, üye ya da delege tam sayısının çoğunluğu ile toplanır. Birinci toplantıda çoğunluk sağlanamamışsa halinde, ikinci toplantı için

çoğunluk aranmaz.

Oda Yönetim Kurulu, Genel Kurul toplantısından en az on beş gün önce, Genel Kurula katılacak üyelerin ya da delegelerin üçer kopya olarak hazırlanmış listelerini, toplantının gündemini, yerini, gününü, saatini ve çoğunluk sağlanamadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususları belirten bir yazıyla birlikte, görevli ilçe seçim kurulu başkanlığına iletir. Genel Kurul toplantısına katılamayacağı belli olan asil ve yedek delegelerin istifa yazıları da, istenmesi durumunda, görevli hakime iletir. Gerekli incelemeden sonra hakim tarafından onaylanan listeler ile toplantıya ilişkin diğer hususlar, Odanın ve Birliğin ilan yerlerinde asılmak suretiyle ve üç gün süre ile ilan edilir. Askı süresince, asil ve yedek delegelikten istifa başvuruları, Oda merkezi aracılığıyla ya da doğrudan görevli hakime yapılır. Asıl delege listesi hakim tarafından kesinleştirilir. Yasal sürecin tamamlanması ve listelerin kesinleşip, Genel Kurula ilişkin diğer hususların onaylanmasını izleyen 3 gün içinde, Yönetim Kurulu, Genel Kurul üyelerine ya da delegelere duyurur ve Oda merkezinin bulunduğu yerde .bir gazetede ilan eder.

Oda Yönetim Kurulu, Genel Kurul toplantısının düzenli bir şekilde yapılamayacağını anlaşıldığında, toplantı başlamadan önce Genel Kurulu, ancak bir kez olmak ve iki ayı geçmemek üzere erteleyebilir. Bu durumda Oda Yönetim kurulu, yeni Genel Kurulun tarihini ve yerini, görevli hakimin onayını da alarak belirler ve toplantı tarihinden en az on gün önce üyelere ya da delegelere duyurur ve Oda merkezinin bulunduğu yerde bir gazetede ilan eder.

Oda Genel Kurullarının, seçimler hariç, sonuçlarıyla ilgili her türlü anlaşmazlık, Birlik Yönetim Kurulu tarafından kesin çözüme bağlanır.

Madde 58 — Genel Kurul toplantısı, Yönetim Kurulu Başkanı ya da ikinci Başkanı tarafından Birlik Gözlemcisinin toplantıda hazır bulunmasıyla açılır ve gündemin birinci maddesi gereğince Başkanlık Divanı seçilir.

Madde 59 — Başkanlık Divanı, bir Başkan, iki Başkan Yardımcısı ve dört Yazmandan ya da bir Başkan, bir Başkan yardımcısı, iki Yazmandan oluşur. Başkanlık Divanının bileşimi, bu seçenekler arasından Oda tüzüklerinde belirlenir.

Madde 60 — Genel Kurul görüşmeleri, Yönetim Kurulunca hazırlanıp, duyurulmuş gündem maddeleri içinde yapılır. Ancak, toplantıya katılan üyelerin (delegelerin) yazılı önerisi ve Genel Kurul kararı ile gündeme madde eklenebilir ya da maddelerin sırası değiştirilebilir.

Madde 61 — Oda genel kurullarında TMMOB Genel Kurul Yönetmeliği uygulanır.

Madde 62 — Altmışınca maddeye göre saptanacak gündeme aşağıdaki maddelerin konulması zorunludur.

a) Başkanlık Divanı seçimi.

b) Çalışma, mali ve denetleme raporlarının okunması, görüşülmesi ve Oda

Yönetim Kurulunun aklanması.

c) Oda Yönetim Kurulu, Deneteme Kurulu ve Onur Kurulu ile Birlik Genel Kurulu delege adaylarının ve Birlik Yönetim Kurulu, Birlik Denetleme Kurulu, Birlik Yüksek Onur Kurulu aday adaylarının belirlenmesi, duyurulması ve seçimler.

Madde 63 — Oda Genel Kurulunda bulunmak, görüşmelere katılmak ve oy kullanmak için, Oda Yönetim Kurulu tarafından hazırlanıp, görevli hakim tarafından kesinleştirilmiş üye (delege) listelerinin imzalanması yoluyla alınmış Genel Kurul giriş kartının ve Oda Kimlik Kartının gösterilmesi zorunludur. Sadece oy verme sırasında, Oda Kimlik Kartı yerine, resmi kuruluşlarca verilmiş resimli kimlik kartları da kullanılabilir.

Madde 64 — Genel Kurul kararlarını çoğunlukla alır. Oylarda eşitlik olursa, Başkanın tarafı çoğunlukta sayılır. Yalnız, Oda tüzüklerinde değişiklik yapılabilmesi için, görüşmelere katılanların üçte ikisinin olumlu kararı gereklidir.

Madde 65 — Genel Kurul görüşmeleri ve kararları bir tutanağa bağlanarak, Başkan, Başkan Yardımcıları ve Yazmanlar tarafından imzalanıp, dosyasında saklanmak ve bir örneği Birliğe iletilmek üzere Oda Yönetim Kuruluna verilir. Ayrıca Birlik Gözlemcisi de, toplantıya ilişkin düzenleyeceği raporu Birlik Başkanlığına iletir.

OLAĞANÜSTÜ GENEL KURUL TOPLANTISI

Madde 66 — Olağanüstü Genel Kurul, aşağıdaki durumlardan herhangi birisinin oluşması üzerine, Oda Yönetim Kurulu tarafından toplantıya çağrılır.

a) Odaya kayıtlı üye sayısının beşte birinin Oda Yönetim Kuruluna yazılı başvurusu ile,

b) Denetçilerin, Oda hesap işleriyle ilgili olarak gerek görmeleri durumunda ve oybirliği ile alacakları karar ile,

c) Oda yönetim kurulunun üçte iki çoğunlukla alacağı karar ile, ve (b) bendinde belirtilen durumlardan herhangi birinin oluşması durumunda, Oda Yönetim Kurulu, başvuru tarihinden itibaren bir hafta içinde Olağanüstü Genel Kurul için karar almak ve Genel Kurulun tarihini saptamak zorundadır. Olağanüstü Genel Kurul, karar tarihinden itibaren bir ay içinde toplanır. Bu durumda, Oda Yönetim Kurulunun herhangi bir nedenle belirtilen sürelerde karar almaması ya da Olağanüstü Genel Kurulu toplamaması durumunda, Olağanüstü Genel Kurul, Birlik Yönetim Kurulu tarafından toplanır.

Madde 67 — Oda Yönetim Kurulunu oluşturan üyelerin hepsinin birden çekilmesi veya herhangi bir nedenle ayrılan üyelerin yerine gelecek yedek kalmaması durumunda, Oda Genel Kurulu, Birlik Yönetim Kurulunca olağanüstü toplantıya çağrılır.

Madde 68 — Olağanüstü Genel Kurul toplantısı da. Olağan Genel Kurul toplantısı gibi yapılır. Ancak, sadece önceden duyurulan gündemdeki

maddeler görüşülüp karara bağlanır. Olağanüstü Genel Kurul toplantılarında gündeme madde eklenemez ve 62. madde hükmü uygulanmaz.

GENEL KURULUN GÖREV VE YETKİLERİ

Madde 69 — Oda Genel Kurulunun başlıca görev ve yetkileri şunlardır :

- a) Birlik amaçlarından yalnız Odayı ilgilendiren konularda karar almak.
- b) Odanın gelişmesi için gerekli etkinlik alanlarını ve esaslarını saptamak.
- c) Yönetim Kurulu raporlarını incelemek, haklarında karar almak ve gelecek dönem çalışmaları için Yönetim Kuruluna direktifler vermek.
- ç) Oda hesaplarını (bilanço ve gelir - gider cetvelleri). Denetleme Kurulu raporunu incelemek ve haklarında karar almak.
- d) Yönetim Kurulunun getireceği yeni dönem gelir ve gider bütçeleri, geçici ya da sürekli ücretli kadrolarını inceleyip, değiştirerek ya da olduğu gibi onaylamak.
- e) Yönetim Kurulu, Onur Kurulu ve Denetleme Kurulu üyeleri oturum ücretleri ile Oda Yazman Üyesi, varsa Genel Sekreter ücretlerini saptamak.
- f) Oda işlerinin yürütülmesi ve yasaların Odalara verdiği görev ve yetkilerin kullanılması, üyelerin mesleki onur ve çıkarlarının korunması için, Oda Yönetim Kurulunca önerilen tüzük ve yönetmelikleri inceleyip, onaylamak (Genel Kurul, Oda Tüzüğü dışında bu yetkisini başka kurullara devredebilir.)
- g) Oda Yönetim Kurulu, Onur Kurulu ve Denetleme Kurulu asıl ve yedek üyelerini ve Birlik Yönetim Kurulu için 3, Yüksek Onur Kurulu için 1 ve Birlik Denetleme Kurulu için 1 adayı, iki yıl süre için seçmek.
- h) Meslekte en az 10 yıl kıdemli üyeleri arasından, toplam üye sayısının yüzde ikisi oranında ve üç kişiden az, yüz kişiden fazla olmamak üzere Birlik Genel Kuruluna katılacak asıl ve yedek delegeleri iki yıl süre için seçmek. Delege sayısının hesaplanmasında, kesirler dikkate alınmaz.
- ı) Odanın sahip olduğu ya da olacağı taşınmaz mallar hakkında karar almak.
- i) Gereken bölgelerde Şubeler ve Temsilcilikler kurmak ve bunların merkezlerini saptamak. Temsilcilik kurma yetkisi. Genel Kurulun bileşimini etkilememesi koşuluyla, Oda Yönetim Kuruluna devredilebilir.
- j) Sayılarının azlığı nedeniyle ayrı Oda kuramamış olan farklı uzmanlık mensuplarının, sayılarının yeter miktara varması halinde. Odadan ayrılmaları konusunda karar almak.
- k) Oda Tüzük ve Yönetmeliklerinde belirlenen öteki görevleri yapmak.

ODA YÖNETİM KURULUŞ, KURULUŞ VE ÇALIŞMA BİÇİMİ

Madde 70 — Oda Yönetim Kurulu, Oda Genel Kurulunun kararı ile beş ya da yedi asil ve aynı sayıda yedek üyeden oluşur.

Madde 71 — Yönetim Kurulu, seçiminden sonra yapacağı ilk toplantıda, aralarından gizli oyla bir Başkan, bir ikinci Başkan, bir Yazman Üye ve bir Sayman Üye seçerek görev bölümü yapar.

Madde 72 — Yönetim Kurulu en az ayda bir kez ve çoğunlukla toplanır. Toplantıları Başkan, bulunmadığı durumda ikinci Başkan, o da bulunmazsa Yazman Üye yönetir.

Madde 73 — Yönetim Kurulu kararlarını çoğunlukla verir. Oyda eşitlik halinde, Başkanın bulunduğu yan çoğunluk sayılır.

Madde 74 — Her nedenle olursa olsun, üç ay süreyle toplantılara gelmeyen ya da gelemeyecek olan Yönetim Kurulu üyesi, çekilmiş sayılır ve yerine sıradaki yedek geçer.

Madde 75 — Yönetim Kurulu üyelerinin yarısından fazlasının toptan çekilmesi durumunda, yerleri yedeklerle doldurulur ve ilk toplantıda Yönetim Kurulu görev bölümü yenilenir.

Madde 76 — Boşalan Yönetim Kurulu üyeliğine çağrılacak yedek kalmadığı durumda, Oda Genel Kurulu, Oda Yönetim Kurulu, Başkan ve ikinci Başkan, bunlar yoksa Birlik Yönetim Kurulu tarafından olağanüstü toplantıya çağrılır. Yeniden seçilenler ilk Olağan Genel Kurul toplantısına kadar görev yaparlar.

ODA YÖNETİM KURULUNUN GÖREV VE YETKİLERİ

Madde 77 — Oda Yönetim Kurulunun başlıca görev ve yetkileri şunlardır:

a) Genel Kurulda alınacak kararları uygulamak. Oda işlerini Genel Kurulun yönlendirici kararları çerçevesinde yürütmek.

b) Oda mensuplarının, 7303 sayılı yasa, 66 ve 85 sayılı kanun hükmünde karamenelerle değişik 6235 sayılı TMMOB yasası ve bu tüzük hükümleri içinde hak ve yetkilerini iyi bir biçimde kullanmalarını gözetmek.

c) Odayı Başkan, bulunmadığı zaman 2. Başkan, Yazman Üye veya gerektiğinde seçecekleri kurullarla temsil etmek.

d) Üyesi bulunduğu ya da üyelik olanağı doğan dış ülkelerdeki uzmanlığını ilgilendiren mesleki kuruluşlarla gereken bağ ve yakınlaşmayı sağlamak, kongrelerine katılmak için delege göndermek, yurtiçi kongreler yapmak, bu konularda Birlik Yönetim Kuruluna bilgi vermek, gerekirse Birliğin maddi ve manevi yardımını sağlamak.

e) Şube Genel Kurulları için yeterli sayıda gözlemci seçmek ve gözlemcinin Genel Kurul toplantısına katılmasını sağlamak.

f) Gerektiğinde, Şube Olağanüstü Genel Kurulu için karar almak üzere Onur

ve Denetleme Kurularını ortak toplantıya çağırarak; Oda Yönetim Kurulu, Onur Kurulu ve Denetleme Kurulunun ortak toplantısında üye tam sayısının 2/3 çoğunlukla karar alması durumunda Şube Genel Kurulunu olağanüstü toplantıya çağırarak.

ODA ONUR KURULU, KURULUŞ VE ÇALIŞMA ŞEKLİ

Madde 78 — Oda Onur Kurulu, Oda Genel Kurulunca iki yıl süre ile seçilen beş asil ve beş yedek üyeden oluşur.

Madde 79 — Onur Kurulu, kendisine bir ya da birkaç konunun verilmesi için Oda Yönetim Kurulunca yapılacak çağrı üzerine, ilk toplantısında, o işleri sonuçlandırınca kadar görev yapmak üzere, aralarından bir Başkan seçer.

Madde 80 — Onur kurulu asil üyelerinden bir ya da birkaçı herhangi bir özürle toplantıya gelmeyeceklerini bildirir ya da çağrıya uymazlarsa, yerlerine sıra ile yedekler çağrılır. Bu yedekler, toplantı konusu sorun ya da sorunlar karara bağlanıncaya kadar yapılacak toplantılarda, asil üye gibi görev yaparlar.

Madde 81 — Yapılan ayrı üç çağrıya gelmeyen ve özür bildirmeyen üye, çekilmiş sayılır ve yerine asaleten sıradaki yedek geçer.

Madde 82 — Onur Kurulu üyelerinin ret ve çekilme nedenleri yargıçların hukuk usulü mahkemeleri yasasında gösterilen ret ve çekilme nedenlerinin aynıdır.

Madde 83 — Onur Kurulu, üye tam sayısı ile toplanır ve kararlarını çoğunlukla alır. Oylarda eşitlik olursa, Başkanın yanı sıra çoğunlukta sayılır.

Madde 84 — Onur Kurulu, kendisine gönderilen konuları en geç üç ay içinde incelemek ve sonuçlandırmakla yükümlüdür. Onur Kurulunun konu hakkında karara varabilmesi için:

a) Hakkında karar verilecek üyenin yazılı savunmasına başvurmuş,

b) Gereğinde, şikayetçi ile gösterilen tanıkların dinlemiş ve bunları bir tutanakla saptamış olması gereklidir.

Madde 85 — Onur Kurulunun, gereğinde, üç kişiden oluşan bir bilirkişi kurulu seçmesi ve konuyu bu kurula inceletmesi yerindedir. Bir şikayetçinin bulunduğu olaylarda, taraflar bilirkişiler üzerinde anlaşamazlarsa, bu kurulu Başkanlık kendisi seçer.

Madde 86 — Onur Kurulunun kararları, gerekçeleri ile beraber, uygulanmak ya da Yüksek Onur Kurulunun onayına sunulmak üzere, işlemler dosyasıyla birlikte, Oda Yönetim Kuruluna teslim edilir.

Madde 87 — Onur Kurulu üç ay içinde karar veremezse, bunu, sürenin bitmesinden önce ilgililerin haberdar olabilmesi için, gerekçeleri ile birlikte Oda Yönetim Kuruluna bildirmek ve karara ne zaman varabileceğini açıklamak zorundadır.

Madde 88 — Onur Kurulunun, kendisine verilen işleri yürütmek için gerek, li gördüğü her türlü gider, Oda tarafından ödenir.

ODA ONUR KURULUNUN GÖREV VE YETKİLERİ

Madde 89 — Oda Onur Kurulunun görev ve yetkileri şunlardır :

a) Oda Yönetim Kurulunca, gerek bir başvurma üzerine ve gerek doğrudan doğruya, Kurula yansıtılan konular hakkında karar vermek.

b) Oda ve Şube Genel Kurullarının seçimle ilgili toplantılarına katılmayan üye ve delegelerin durumlarını incelemek; geçerli mazereti olmayanlar hakkında gerekli işlemi yapmak.

c) Onur Kurulu kararlarından, Yüksek Onur Kurulunca bozulanları yeni den incelemek ve karara bağlamak.

Madde 90 — Odalara bağlı meslek mensuplarından bu kanuna aykırı hareketi görülenlerle, üyelere ve tüm meslek mensuplarından, meslekle ilgili işlerde gerek kasten ve gerekse ihmal göstermek suretiyle zarara yol açan ya da kabullendiği anlaşmalara uymayan ya da meslek onurunu bozan durumları saptananlara, kayıtlı buldukları Oda Onur Kurulunca aşağıda yazılı disiplin cezaları verilir.

a) Yazılı uyarma.

b) Yirmi beş liradan, yüz liraya kadar para cezası.

c) Yüz liradan, bin liraya kadar para cezası.

ç) On beş günden, altı aya kadar serbest meslek uygulamasından uzaklaştırma.

d) Odadan çıkartılma.

Bu cezaların verilmesinde sıra gözetilmez. Ancak nedeni oluşturan olayın içeriği ve sonuçlarına göre bu cezalardan biri uygulanır. Madde 91 — Onur Kurulunca verilen cezalardan 89. maddenin fa) ve fb) bentlerinde yazılı olanlar kesin olup bu hususta hiçbir mercie başvurulamaz. 89. maddenin (c), (ç), ve (d) bentlerinde yazılı cezalara karşı ise, kararın bildirilmesi tarihinden itibaren 15 gün içinde, Oda Yönetim Kurulu yoluyla Yüksek Onur Kuruluna hak arayıcı başvurma yapabileceği gibi, bu cezaların uygulanabilmesi için de, Yüksek Onur Kurulunca onaylanmış olması gerekir.

Madde 92 — Üyeler veya diğer meslek mensuplarından, geçici olarak mesleği uygulamaktan uzaklaştırılanlar, bu süre içinde hiç bir süre"te mesleki etkinlikte bulunamazlar. Bunlar, Birlik tarafından derhal bütün ilgili yerlere ve kuruluşlara duyurulur ve kararın uygulanması sağlanır.

Madde 93 — Geçici olarak meslek uygulamasından uzaklaştırılanlar, mesleklerini uygulayamadıkları gibi, mesleklerinin uygulanması için imza da

kullanamazlar. Aksine hareket edenlerin cezaları bir kat daha artırılır.

Madde 94 — Odalardan çıkarılma kararı, ancak genel hükümlere göre medeni haklarını kaybetmiş olanlar ya da meslek toplumundan uzaklaştırılmalarında kesin zorunluluk görülenler hakkında verilebilir.

ODA DENETLEME KURULU GÖREV VE YETKİLERİ

Madde 94 — Oda Denetleme Kurulu, üç asil, üç yedek ya da beş asil, beş yedek üyeden oluşur ve Oda Genel Kurulu tarafından seçilir. Denetleme Kurulu asil ve yedek üye sayısı, bu seçenekler arasından Oda Tüzüğüyle belirlenir.

Madde 95 — Oda Denetleme Kurulunun görev ve yetkileri şunlardır :

a) Odaların hesaplarını ve bunlara bağlı bütün işlemleri en az üç ayda bir denetleyerek, hazırlayacağı raporu, biri dosyasında saklanmak üzere, öteki bilgi bakımından Birlik Yönetim Kuruluna gönderilmek üzere, iki kopya olarak Oda Yönetim Kuruluna vermek

b) Odanın hesap işleri ile Yönetim Kurulunun hazırladığı bilanço, yeni yıl bütçesi ve personel kadroları hakkında raporunu, Oda Genel Kuruluna sunulmak üzere hazırlamak.

c) Zorunlu durumlarda oybirliği ile verecekleri kararlar, Oda Genel Kurulunun olağanüstü toplantıya çağrılmasını Yönetim Kurulundan istemek.

MALİ HÜKÜMLER ODA GELİRLERİ

Madde 96 — Odaların gelirleri şunlardır :

a) Her Oda tarafından, mevcut olanak ve koşullara göre kendi tüzükleriyle belirlenen miktarda ve bir kez olmak üzere alınacak olan, üye kayıt ücretleri.

b) Aynı biçimde belirlenen, üye yıllık ödentisi.

c) Oda tarafından kamu kuruluşlarına, özel kurum ya da kişilere yapılan hizmet karşılığı alınan ücretler.

ç) İlgililere gereğinde verilecek belgelere karşılık, Oda yönetim kurulunca belirlenecek esaslara göre alınacak belge ücreti.

d) Her türlü yayın geliri.

e) Para cezaları.

g) Ortaklıklardan doğan kârlar.

h) Mesleki yarışmalarda derece ve mansiyon kazananlarla, jüriye üye seçilenlerin alacakları paraların yüzde beşleri.

ı) Diğer çeşitli gelirler.

Madde 97 — Yıllık ödenti, üyelere, Odasının vereceği karara göre peşin olarak ya da eşit taksitlerle alınır.

Her türlü ödenti ile öteki para cezalarını, yazılı bildirim tarihinden itibaren 30 gün içinde bağlı buldukları Odaya ödemeyenler hakkında, icra ve iflas yasası hükümlerine göre kovuşturma yapılır. 46. maddenin (a) fıkrasındaki gelirin ödenmesi de bu madde hükmüne bağlıdır.

Adreslerini değiştiren üyeler, yeni adreslerini Odalarına bildirmedikçe, eski adreslerine yapılan duyurular, üyeye iletilmiş sayılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM SEÇİMLER

Madde 98 — Birlik ve Odaların organ seçimleri, yasada belirlenen hususlara uygun olarak, yargı gözetiminde ve gizli oyla yapılır. Başkanlık Divanı, görevlendirilecek komisyon ve komite gibi kurullar üyelikleri için seçimler, aksine bir karar alınmadıkça açık oyla yapılabilir.

Madde 99 — Oda Genel Kurullarında bir göreve, en az o göreve seçilecek asil ve yedekler toplamı kadar aday gösterilir. Asil ve yedek üyeler, ayrı ayrı duyurulur. Asiller ve yedekler, oy pusulalarında kendilerine ayrılmış bölümlere yazılır. Oy pusulalarına yazılı isimler, asil ve yedek üye toplamından fazla olamaz. Asiller kendi aralarında, yedekler kendi aralarında, aldıkları oy sayısına göre sıralanır.

Birlik Genel Kurulunda yapılan seçimlerde, eşit oy alanlar arasında kura çekilir. Oda Genel Kurullarında ise, oyların eşit olması durumunda, sicil numarası düşük olan üye seçilmiş sayılır.

Madde 100 — Birlik Yönetim Kurulu seçiminde kullanılacak oy pusulalarının, her Oda için ayrılmış bölümleri olması gerekir.

Madde 101 — Oda Yönetim Kurulu, Denetleme Kurulu ve Onur Kurullarından birisine seçilmiş olanlar, Birlik Yönetim Kurulu ve Denetleme Kurulu üyeliklerinden birine de seçilebilirler. Yalnız Oda Yönetim ve Onur Kurulu üyeleri, Yüksek Onur Kurulu üyeliğine seçilemezler. Oda Denetleme Kurulu üyeleri, Birlik organlarının herhangi birisine seçilebilir.

Madde 102 — Seçim suresi biten üyeler, aynı göreve yeniden seçilebilirler.

Madde 103 — Birlik Yönetim Kurulu üyeleri, Odalardan gösterilen adaylardan, biri asil, ikisi yedek olmak üzere seçilir.

Madde 104 — Yüksek Onur Kurulu üyeleri, Odalardan gösterilen birer aday arasından seçilir.

Madde 105 — Denetleme Kurulu üyeleri, Odalardan gösterilen birer aday arasından seçilir.

Madde 106 — Oda Genel Kurullarında yapılacak seçimler için, her üye

kendisini ya da onayı alınmak kaydı ile başka bir üyeyi aday gösterebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

GENEL HÜKÜMLER

ÜYELİK İLE İLGİLİ ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER VE YABANCI MÜHENDİS VE MİMARLAR

Madde 107 — Türkiye'deki mühendis ve mimarlar, mesleklerinin uygulanmasını gerektiren işlerle uğraşabilmek ve mesleki öğretim yaptırabilmek için, meslek ya da uğraşı konularının ilgili olduğu Odaya kaydolmak ve kimlik belgelerini her yıl onaylatarak, üyeliklerini korumak zorundadırlar. Uğraşı alanına göre kaydolabilmek, yasal yetkiyi aramak kaydı ile ilgili Odanın Yönetim Kurulunun kararı ile olanaklıdır.

Kamu kurum ve kuruluşları ile iktisadi devlet teşekkülleri ve kamu iktisadi kuruluşlarında, asli ve sürekli görevlerde çalışan mühendislik ve mimarlık meslekleri mensuplarının, meslek ve ihtisaslarıyla ilgili Odaya girmeleri, isteklerine bağlıdır. Ancak bunlar, görevlerinin gereği olan işleri yaparken, mesleki bakımdan Odaya kayıtlı meslektaşlarının yetkileriyle, haklarına sahip ve onların ödevleriyle yükümlüdürler.

Silahlı Kuvvetler mensupları, Birliğe bağlı Odalara üye olamam ve organlarında görev alamazlar. Ancak, üye olamamaları, kanunlarda belirtilen diğer kayıt ve şartlara uymak kaydıyla, meslekleriyle ilgili görevlerde çalışmalarına, mesleki hizmetleri yürütmelerine, yetkilerini kullanmalarına, mesleki eğitim ve öğretim yaptırılmalarına, kurum amirlerinin izniyle kuruluşun bilimsel çalışmalarına katılmalarına, meslek kural ve koşullarına uymak yükümlülüklerine, haklarında Onur Kurullarınca disiplin cezası uygulanmasına, özel kanunların öngördüğü kayıtlarla mesleklerini serbestçe icra etmelerine resmi ya da özel bir görev almalarına engel teşkil etmez.

Askerlik yükümlülüğünü yerine getirmekte olan yedek subaylar ile er ve erbaşların üyelikleri, askerlik hizmetleri süresince askıda kalır. Bu hal, ilgililerin aidat ödeme ve kanunlardan doğan diğer mesleki yükümlülüklerini ve haklarını ortadan kaldırmaz.

Madde 108 — Türkiye'de devlet daireleri ile resmi ve özel bütün kurum ve kişilere karşı, doğrudan doğruya veya yerli kurumlarla birlikte iş yüklenen yabancı müteahhit ya da yabancı kurumlarla, Türkiye'de her türlü mühendislik ve mimarlıkla ilgili bir iş yapacak ya da tesis kuracak yabancı mimar, mühendis ve sermayedarlar bu taahhüdün ya da girişimin mimarlık ve mühendislik işlerinde Türk mimar ve mühendisleri ile işbirliği yapmaya, işletme işlerinde kendi uzman elemanları yanında, Türk mühendis ya da mimarlarını da çalıştırmaya zorunludurlar.

Kurum ya da kişilerin kullanacakları ya da getirecekleri yabancı mimar ya da mühendislerin Türkiye'de çalışabilmeleri için, bunların sayısını, kimliğini, bitirdikleri okulu, şimdiye kadar yaptıkları işleri, ne kadar süre ile ve hangi iş için bağlandıklarını, Türkiye'de verecekleri ücretleri belgelerle bildirmeleri, bunların yalnız o işte çalışacaklarını taahhüt etmeleri ve bu konuda Birlik Yönetim Kurulunca alınacak kararın Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca

onaylanmış olması gerekir.

Çalışma izni verilen iş alanının dışında iş yaptığı saptanan yabancı mimar ya da mühendisin, geçici üyeliği kaldırılır.

Madde 109 — 108. madde gereğince gelen yabancı meslek mensupları, Türkiye'de bir aydan fazla kaldıkları takdirde, mesleklerine ya da uğraşı konularına göre, bir Odaya başvurarak, geçici üye kaydolunurlar ve 96. maddenin (a) ve (b) fıkralarındaki yükümlülükleri yerine getirirler.

Geçici üyeliği sona erenlerden, çalışma süresi uzatılanlar, her defasında yeniden 96. maddenin (a) ve (b) fıkralarındaki yükümlülükleri yerine getirmek zorundadırlar.

Jüri üyesi ve yarışmacı olarak gelen yabancılar ise, Türkiye'de bir aydan az da kalsalar, 96. maddenin (h) fıkrasındaki hükümlerle bağılırlar.

Madde 110 — Türk soylu yabancı mühendis ve mimarlar bu durumlarını belgelemeleri, işleri Bakanlığından çalışma izni ve ikamet izni verilmiş olması koşuluyla, ilgili Odaya geçici kayıt yaptırmak zorundadırlar. Geçici üyelik süresi, izin süresi kadar, yani en çok iki yıldır. İzin süresinin uzatılması durumunda, geçici üyelik süresi de kendiliğinden uzar. Ancak, bu durumun üye tarafından belgelendirilerek, ilgili Odaya bildirilmesi zorunludur. Verilen iznin sona ermesi ya da geri alınması durumunda, geçici üyelik de sona erer.

Türk soylu yabancıların Odalara kayıtları ve üyelikleri sırasında, Türk vatandaşlarına uygulanan koşullar geçerlidir.

Bu kişiler, Odaların Genel Kurullarına katılamayacakları gibi, Yönetim, Denetleme ve Onur Kurullarına da seçilemezler. Ancak, Odaya kayıtlı olmanın üyelere sağladığı bütün haklardan Türk vatandaşları gibi yararlanırlar. Bunlar, diğer üyelerin tabi olduğu bütün yükümlülüklerle ve koşullara aynen uymak zorundadırlar.

Oda Onur Kurulunca, Odadan ihraç ve serbest sanat icrasından men edilmeleri durumunda, Türk vatandaşları için doğan sonuçlar, bu üyeler için de aynen geçerlidir.

Madde 111 — Diploma ya da ruhsatname almak suretiyle, Türkiye'de mesleklerini uygulayabilecek duruma gelmiş olan mühendis ve mimarlar, hemen meslek ya da uğraşı konuları ile ilgili bir Odaya başvurarak kaydolmak ve bir kimlik belgesi almak zorundadırlar. Oda kimlik belgesi almayanlar

ya da üyelik görev ve yükümlülüklerini yerine getirmedeği için ya da başka disiplin nedenleriyle, kimlik belgesi yenilenmemiş ya da onaylanmamış olanların, mesleklerini uygulamaları yasaklanır.

Madde 112 — Yüksek mühendis, yüksek mimar, mühendis ve mimarlar yasa ile kendilerine verilmiş unvandan başka herhangi bir unvanı kullanamazlar. Bunları çalıştıran resmi ve özel kurumlarda, kadro unvanları yanında, bu meslek unvanlarını da kullanırlar.

Madde 113 — Herhangi bir nedenle mesleki etkinliğini sürdürmek istemeyen, yedek subaylık ve yedek erlik hariç olmak üzere silahlı kuvvetler mensubu olan, ya da kamu kurum ve kuruluşları ile iktisadi devlet teşekkülleri ve kamu iktisadi kuruluşlarında asli ve sürekli görevde çalışırken üyelikten ayrılmak isteyen üyeler; bu durumu bağlı olduğu Oda Yönetim Kuruluna yazılı olarak bildirmek, gerektiğinde belgelemek, Oda Kimlik Belgesini geri vermek ve o tarihe kadar ki üyelik ödentilerinin tamamını ödemek koşuluyla, Odadan ayrılabilirler. 7303 sayılı yasa, 66 ve 85 sayılı kanun hükmünde kararnamelerle değişik 6235 sayılı TMMOB yasası ve bu Tüzük hükümleri bundan sonra bu kişiler için uygulanmaz, ilgili yasalar ve bu Tüzükteki istisnai hükümler saklıdır.

Madde 114 — Odadan çıkan üyenin, yeniden başvurması üzerine Odaya alınması işlemleri, bütünüyle yeni bu- üye kaydı gibi yapılır.

Madde 115 — Odalar tarafından Birlik Genel Kuruluna gönderilen delegeler ile Birlik Yönetim Kuruluna seçilen üyenin, yolluk ve zorunlu giderleri, temsil ettiği Oda tarafından ödenir.

Madde 116 — Birlik Tüzüğü, sıra ve düzen bakımından Oda Tüzüklerinin üstündedir. Oda tüzüklerinde bulunmayan konularda ya da Birlik Tüzüğündeki hükümlerle. Oda Tüzüklerindeki hükümlerin çelişmesi halinde, Birlik Tüzüğü hükümleri uygulanır.

Madde 117 — Bu Tüzük hükümleri TMMOB Yönetim Kurulu yürütür.

Madde 118 — Bu Tüzük hükümleri TMMOB 28. Genel Kurulu'nu izleyen 2.4.1984 tarihinde yürürlüğe girer.

Geçici Madde 1 — Oda Tüzük ve Yönetmeliklerini, bu Tüzük doğrultusunda değiştirmek üzere, Birlik Yönetim Kurulunun onayı alınmak koşuluyla, Oda Yönetim Kurulları görevli ve yetkilidirler. Oda Yönetim Kurullarınca yapılan değişiklikler, Birlik Yönetim Kurulunca kabul edildikleri tarihten itibaren yürürlüğe girer ve ilk Genel Kurulun onayına sunulur.

Geçici Madde 2 — Bu tüzüğün kabulünden önce, 85 sayılı kanun hükmünde kararname uyarınca Oda ve Şube organlarına seçilmiş olanların, görev süresi iki yıldır. Temsilciliklerin görev süreleri. Oda Tüzüklerinde Geçici Madde 1 deki usulle belirlenir.

Geçici Madde 3 — Genel kurullarında yalnızca 1984 yılı bütçesi kabul edilmiş Odaların Yönetim Kurulları, 1985 yılı için tahmini bütçe hazırlayıp, yürürlüğe koymak yetkisine sahiptirler. Bu yetkiye dayanarak hazırlanacak bütçeler, 1984 yılı gerçekleşen bütçesinden yüzde 50 oranında fazla olabilir; daha büyük olamaz. Bu durumdaki Odalar, 1985 yılı tahmini gelir-gider bütçesi ile 1984-1985 gerçekleşen bütçelerini ayrı ayrı genel kurulun onayına sunarlar.

EK : 5

KALİTE BELGELEME ÇALIŞMALARI

Ülkemizde tüketicinin korunması, üreticiler arasında haksız rekabetin önlenmesi, dışsattım için kaliteli ürün üretilmesinin sağlanması çalışmalarına gereksinim bulunmaktadır. Bu gereksinim, yıllardır bilinmekte ve yapılmış hukuksal ve kuramsal düzenlemeler yerine getirilmeğe çalışılmaktadır. Ancak bugün varılmış düzeyin yeterli olduğu söylenemez.

Son yıllarda hükümetle UNDP arasında imzalanmış bir anlaşma ile Ulusal Kalite Kontrol Sistemi Kurulması Projesinin çalışmaları yapılmakta idi. Bu çalışmalar uzun bir süredir devam etmemektedir. Düzenli bir sonuca varılamamıştır. Birliğimiz bu Projenin Danışma Kuruluna katılmakta, görüş ve önerilerini iletmekte idi. Yapılmış çalışmalarla bir kez daha saptanmıştır ki kalite kontrol, üreticinin, üretim yerinde yapacağı bir işlemdir ve bu yeterince yapılmadıkça kaliteli ürün sağlanamayacaktır. O nedenle öncelikle kalite kontrolü ilkeleri, teknikleri ve sistemleri hakkında yeterli eğitim ve danışmanlık gerekmektedir. 1980 yılında, ülke çapında yapılmış bir araştırmanın anketine cevap veren kuruluşlardan %90, 2 si, kendi dışında bir kuruluşun kalite kontrol eğitimi yapmasını istemiştir.

Üreticinin, ürününün özellikleri hakkında etiket, katalog yada bir başka surette belirttiği hususların, üründe olup olmadığının saptanmasına, tüketici yönünden gereksinim bulunmaktadır. Çünkü, tüketicinin gereksinimlerini karşılayacak, çeşitli kalite ve fiyatta çok sayıda mal piyasada bulunabilmektedir. Tüketici, bu çok sayıdaki mal karşısında kendi gereksinimlerini en yararlı bir şekilde karşılamak ve rasyonel davranmak istemektedir. Böyle davranabilmek için ise, bir hareket noktası gereklidir, işte bu hareket noktalarından en önemlisi, «KALİTE BELGESİ» dir. Belge, yetkili ya da uzmanlaşmış bir örgütün ya da bağımsız bir kuruluşun gözetimi ya da denetimi altında, ürünlerin standartlar, şartnameler, teknik ve estetik özellik ve koşullara uygun olduğunu gösterir. Şu halde, kalite belgesi verilmesinin sağlanması gerekir. Bu maksatla öncelikle belge verecek kuruluşlar ile belge verilmesi için gerekli muayene ve deneyleri yapacak laboratuvarların saptanması gerekecektir.

Diğer taraftan olayın, kamu yararına hükümetçe yapılacak «denetim-boyutu da bulunmaktadır.

Ülkemizde, kuruluş görev yasalarıyla, çeşitli bakanlıklara (Sanayi ve Ticaret, Sağlık ve Sosyal Yardım, Tarım ve Orman) ürün denetimi görevi verilmiştir. Ancak bugün için denetlemede durumu ve varılan düzeyi yeterli bulmak olanaklı değildir. Bu halin önemli nedenlerinden biri de, bakanlıklar arasında uygulamanın gerektirdiği ahenkli ve etkili bir koordinasyonun yapılamamış olmasıdır.

Ülkemizde, kuruluş görev yasalarıyla, çeşitli bakanlıklara (Sanayi ve Ticaret, Sağlık ve Sosyal Yardım, Tarım ve Orman) ürün denetimi görevi verilmiştir. Ancak bugün için denetlemede durumu ve varılan düzeyi yeterli bulmak olanaklı değildir. Bu halin önemli nedenlerinden biri de, bakanlıklar arasında uygulamanın gerektirdiği ahenkli ve etkili bir koordinasyonun yapılamamış olmasıdır.

Tüketicinin kaliteli ürün satın alma ve kaliteli ürüne rağbet etme yönünde

yeterli bilinçlenmesine de gereksinim bulunmaktadır. Bu maksatla yapılması gereken hizmetlerin planlanması, programlanması ve uygulanması yönünde görevli bir kuruluş bulunmaktadır. Bilinçlenme, gereksinim olarak çok söylenmekte, ancak oluşturma çalışmaları bulunmamaktadır.

Belirtilen durum ve nedenler, ülkemizde bir ULUSAL KALİTE KONTROL KURUMU kurulmasının gereğini ortaya koymaktadır. Bu Kurum, başbakanlığa bağlı olarak, belirtilen nedenleri ortadan kaldıracak, gerekenleri sağlayacak bir yapıya ve konuma sahip olmalıdır. Birliğimiz, yukarıda anılan çalışmada bu kuruluşu önermiş fakat sonuç alınamamıştır.

Halen, Sanayi ve Ticaret Bakanlığının «tebliğleriyle» belgeleme hizmetlerinin yerine getirilmesi düzenlemeleri bulunmaktadır. Bu düzenlemeler, yukarıda belirtilen Ulusal Kalite Kontrol Sistemi Kurulması Projesi ile uyuma halinde değildir. Belgeleme kuruluşu saptanmadığı halde bakanlık, belgelerin Türk Standartları Enstitüsünden alınacağını bildirmiştir. Standart, kalite oluşturmada önemli bir araçtır. Ancak standart kalite demek değildir. Standardı olan bir ürüne, üreticinin katkıları vardır ve böylece piyasa için geçerli ürün oluşmaktadır. Piyasa ekonomisinin uygulandığı hallerde, bu durum daha da önemlidir. Üreticinin katkılarını ve üründe bu katkıların bulunduğunu, TSE uygunluk belgesiyle saptamak olanağı yoktur. Daha çok standart, daha çok kalite değildir. Teknolojik değişmelerin hızı ile oluşan yenilik ve ürünlere, standartla varılamamaktadır. Bu durum, standardın tabiatından gelen bir sonuçtur. Diğer taraftan, Türk Standartları Enstitüsünün yurt çapında örgütü yoktur. Kuruluş yarasının verdiği görevler yönünden buna gerek de yoktur. Bu durumda, Enstitüden belge alarak uygulamayı genişletmek ve geliştirmek olanağı da bulunmamaktadır.

Ülkemizde gerçekten, bir «belgelendirme» merkezine gereksinim bulunmaktadır. Bu amaçla, yurt çapında, Oda, Şube ve Temsilcilik gibi örgütlenmesi ve uzman elemanları üyesi olarak bulundurması nedenleriyle TMMOB'nin «kalite belgeleme» merkezi olarak görevlendirilmesi uygun olacaktır.